SERGIU
FĂRCĂŞAN

O IUBIRE DIN ANUL 41.042

SERGIU FĂRCĂŞAN

O IUBIRE
DIN ANUL 41 042

Ediţia a II-a
Coperta de CRISTEA CONDACCI

E D I T U R A   T I N E R E T U L U I

1960

CUVÂNT ÎNAINTE

Sunt un om care trăieşte în apropierea anului 50 000. Îmi cer iertare pentru vina mea : în loc de a scrie despre actualitate, mă ocup de trecut. E o boală curioasă care bântuia printre scriitorii secolului al XX-lea şi, la început, n-am înţeles nici eu prea bine de unde mi-a venit. Fapt e că evenimentele povestirii pe care o veţi citi s-au petrecut cu aproape 9 000 de ani în urmă, sunt binecunoscute din documentele mileniului 42, iar mulţi autori — în frunte cu Mil, marele clasic al televiziunii interplanetare — le-au cuprins încă de mult în operele lor.

Am fost atras însă de poezia acelor vremuri, când oamenii treceau rar vârsta de 400 de ani, când pierduseră somnul, când, pentru a ajunge de la o planetă la alta, mai foloseau încă rachetele şi când Pământul abia fusese mutat din vechiul său sistem, al Soarelui 1. Vremurile acelea, cu greutăţile şi eroismul lor, au un fior poetic, iar personalitatea unor oameni ca Ols mă atrage ca o forţă de gravitaţie necontrolată, naturală ; şi e plăcut uneori să te laşi în voia naturii.

Am pus în text unităţile antice de măsură — ani, zile, ore etc. — şi alte cuvinte vechi, deşi ele, încă din perioada descrisă, ieşiseră din uzul curent; dar am încercat astfel să dau povestirii mele un parfum arhaic.

PARTEA I. OLS URMĂREŞTE „ARCA LUI NOE"

CAPITOLUL I

Pit întoarse comutatorul de gravitaţie.
Câteva obiecte uitate afară din suporturi, pierzându-şi greutatea, începură să plutească prin aerul bogat oxigenat al cabinei. Un mic calculator portativ se dădea în leagăn, cu mişcări ciudate, parcă agăţat de un fir invizibil, iar o carte plutea pe lângă podea, cu paginile agitate, ca şi cum ar fi răsfoit-o un cititor lipsit de răbdare. Pit respira anevoie aerul, în ciuda ventilatoarelor reactive, nu avea greutate şi abia i se dezlipea de gură. Dar acesta era aerul în care se născuse şi cu care era obişnuit; acum răsufla greu mai mult din pricina emoţiei, întreg corpul, plutind imponderabil prin aer, îi era cotropit de-o dulce ameţeală.

— Fii cuminte ! suspină, supărată, Lu.

Se refugiase sus, cu spatele lipit de plafon. Pit o urmărea cu privirea. O vedea plutind prin aer,

mititică în comparaţie cu el, şi i se părea că vede o floare luată de vânt. De fapt Pit nuvăzuse niciodată

o floare luată de vânt şi de altminteri nici despre vânt nu ştia decât din citite : se născuse pe marea rachetă intragalactică, în mers, ca şi părinţii, ca şi străbunicii lui, şi era convins că tot pe rachetă va muri, înainte ca viitorii lui copii să găsească îndărăt drumul spre Pământ. E drept, străbunii săi ar fi trebuit să ajungă pe Pământ; aşa fusese calculat. Dar marea rachetă, atrasă de o forţă necunoscută, căzuse pe un câmp electromagnetic, acţionând probabil asupra periferiilor galaxiei noastre. Devierea fusese provocată de o radiogalaxie, una din acele ciudate aglomerări de sisteme planetare întru totul asemănătoare cu al nostru, exceptând faptul că sunt invizibile şi se mulţumesc să-şi semnaleze prezenţa prin unde sonore. Fereastra acustică îndreptată spre Cosmos fusese prea îngustă; abia după începerea deviaţiei echipajul navei depistase, eu o fatală întârziere, imensa îngrămădire de lumi invizibile. Marea cădere curbă abătuse drumul navei, îi modificase întreaga perspectivă ; după câteva zeci sau sute de ani nava nu mai putuse găsi sistemul nostru solar de origine şi nici Pământul, deşi toate calculele şi aparenţele arătau că nimerise bine locul periferic al sistemului nostru.

N-aveau de unde şti că, în timpul călătoriei strămoşilor lor, după atâtea mii şi zeci de mii de ani, Pământul fusese mutat în alt sistem.

— Lu, spuse Pit plutind încurcat sub plafonul cabinei şi ferindu-se să se apropie de fată, ca să n-o sperie, Lu, de mult voiam să-ţi spun că trăsăturile tale de chinezoaică, păstrate ca prin minune după atâtea generaţii...

— Ăsta nu-i motiv să întrerupi gravitaţia ! îi răspunse ea pe un ton sec şi cu obrajii în flăcări. Nu mai lipseşte decât să stingi lumina şi...

— Şi chiar o s-o sting, stărui el înfierbântat, dacă nu asculţi ce am să-ţi spun...

Vorbea cu atâta putere, încât aerul expulzat pe gură îl împinse înapoi, cu spatele la uşă.

— Lu, reîncepu el, în timp ce-ţi vorbesc, s-ar putea ca pe Pământ să se nască şi să moară generaţii întregi. Pulsul nostru, întregul nostru ritm de viaţă are cu totul alte dimensiuni, incalculabile...

— Da, râse Lu plictisită, viteza schimbă dimensiunile timpului: în vreme ce pe navă a trecut o oră, pe Pământ s-au scurs poate câțiva ani. Astea le ştiu încă din şcoala primară.

— Lu, repetă el, mergem atât de repede, încât...

— Banal, banal ! strigă fata, cuprinsă de

înverşunare. Proptindu-se de pereţi, îşi dădea vânt prin cabină, nervoasă, alunecând ca o săgeată pe sub plafon, în timp ce Pit, lipit de uşă, îi admira graţia şi înverşunarea mişcărilor. Îţi spun, dragă Pit: ba-na-li-tăţi ! Toate declaraţiile de dragoste încep cu lecţii de astea. Cum vi se năzăreşte că v-aţi îndrăgostit, începeţi să ţineţi conferinţe ştiinţifice despre timp şi viteză. Tim mi-a spus la fel: că transformatoarele care fabrică din materia interastrală oxigen, hrană sintetică şi energie pentru rachetă sunt uzate ; că deci viaţa e scurtă şi periculoasă şi de aceea trebuie să profităm, cât mai e vreme, de bucuriile ei. Într-un cuvânt, să-i fiu iubită. Aceleaşi cuvinte le-a folosit şi tata când i-a făcut mamei declaraţia de dragoste. Şi ce-a ieşit ? Am ieşit eu : nimeni nu m-a întrebat dacă îmi convine să mă nasc pe o insuliţă metalică de 15 kilometri, care alunecă în Marele Vid. Din cea mai fragedă copilărie, toţi au încercat să-mi vâre în cap mereu aceeaşi idee : cât de fericită sunt că fac parte din expediţia asta fără de sfârşit, de care nu se ştie dacă oamenii vor afla vreodată…

Pit, jignit în patriotismul său intragalactic, se întoarse cu capul în jos, ca să nu fie văzut, şi o întrebă încet:

— Ei, şi nu eşti mândră de glorioasa noastră existenţă ?

— La ce mi-ar folosi să fiu sau să nu fiu ? Aceeaşi mi-ar fi soarta ; am găsit toate orânduite dinainte : un univers pitic de 15 kilometri plutind în neant cu o mare bibliofilmotecă, cu câteva academii, uzine, sere, teatre, spitale, cabine-capsulă, cu aproape 4 000 de locuitori, urmaşi ai celor 128 care au pornit marea expediţie şi supravieţuitori ai marii căderi curbe. M-au întrebat pe mine dacă asta-i viaţa pe care mi-o doresc ? Nici nu eram născută pe-atunci. Şi să mai scot şi eu pe lume câţiva oameni ? Orice s-ar întâmpla, află, dragă Pit, că până la terminarea universităţii n-am alte gânduri decât învăţătura. Nu vreau să am mai puţin de trei specialităţi, aşa cum au mai toţi oamenii de pe racheta noastră şi, de altminteri...

Precum cititorul a remarcat desigur, încă din acea perioadă îndepărtată, cu peste 9 000 de ani în urmă, femeile aveau obiceiul să vorbească mult. Lu a mai vorbit deci vreun sfert de oră, în timp ce Pit, supărat, o asculta stând cu capul în jos ; în încheiere navigatoarea a spus :

— Ann a făcut doi copii şi şi-a lăsat studiile baltă. Nu mai e bună decât pentru munci necalificate în uzina de hrană naturală, ba o dată a întrerupt din greşeală gravitaţia şi s-au dat toate vacile peste cap şi s-au împrăştiat toate moleculele

de lapte. Nu, stimate Pit, întâi studiile şi-om vedea pe urmă cum rămâne cu dragostea...

Rostind aceste cuvinte, Lu se propti cu picioarele în plafon şi ţâşni ca o rachetă până jos, la butonul magnetic. Pit nici nu apucă să se aşeze ca lumea cu picioarele în jos, că imediat în cabină reveni forţa de gravitaţie şi tânărul se pomeni căzând pe podea.

Îşi înăbuşi un oftat de durere şi întrebă încet, intimidat:

— Pot măcar... după studii... să sper ?

Cum stătea aşa, izbit de podeaua metalică, frecându-şi coapsa, ciufulit şi bosumflat, avea farmecul lui. Nu mai era cuceritorul îndrăzneţ de adineauri. Lu începu să râdă, îi ciufuli mai tare părul şi, simţind în vârful degetelor asprimea părului blond, văzându-l aşa, pe jos, fără putere, se simţi străpunsă de un fior care nu va pieri atâta vreme cât pe lume vor exista femei: se aplecă brusc să-l sărute. Pit, strângând-o în braţe şi, cu o forţă uimitoare, ridicându-se cu ea împreună, întoarse din nou butonul. Pluteau acum prin aer, îmbrăţişaţi şi sărutându-se, rotindu-se fără greutate, cu acea alunecare lină care dă omului o graţie mai mare decât a păsărilor, aproape imaterială, şi pe care oamenii veacurilor trecute

nici n-o putuseră bănui.[1]

O clipă mai apoi — uitaseră deschis sistemul televizor! — un perete se lumină brusc şi pe ecran apăru faţa oacheşă şi colţuroasă a lui Tim. Întâmplarea făcuse ca pe bordul de navigaţie să fie de serviciu tocmai rivalul lui Pit. De doi ani gândurile sale o însoţeau pe Lu. Văzându-i pe cei doi tineri îmbrăţişaţi, Tim — a cărui faţă altă dată s-ar fi întunecat — acum nici măcar nu tresări. Era transfigurat, ochii negri i se măriseră peste măsură: expresia lui era stăpânită de o mare şi unică emoţie, pe care cei doi n-o mai văzuseră niciodată pe faţa unui om şi nici n-o crezuseră posibilă. Cabina aproape era zguduită de urletele lui de bucurie :

— Pământul ! striga el scos din minţi. Am descoperit Pământul ! Analiza spectrochimică arată că undeva, la mai puţin de o mie de corpuri cereşti, trebuie să se afle Pământul nostru. Îl caut la telescop... îl caut!

---

[1] Lipsa de greutate, atât de temută de primele generaţii ale navigatorilor din cauza neplăcutelor fenomene psiho-fizice pe care le provoca, devenise, încă înainte de vremea lui Pit şi Lu, un izvor de plăceri ; la fel cum unui om de pe vremuri, neobişnuit, cu tutunul,i se făcea rău de la a doua ţigară, în vreme ce fumătorului de categorie grea şi a 40-a ţigară a zilei îi provoca satisfacţie, la fel generaţiile tinere, îmbătându-se cu imponderabilitatea, dezvoltaseră pe bordul rachetelor sporturi antigravitaționale şi noi rafinamente ale dansului, iar pentru îndrăgostiţii de pe nave lipsa de greutate devenea tot mai des un însoţitor al întunericului complice. (Nota autorului.)

Şi deodată, deasupra imaginii lui Tim, pe plafonul cabinei se aprinse ecranul telescopic şi în centrul lui cei doi tineri îmbrăţişaţi văzură un astru neobişnuit de mic, în jurul căruia gravita încetişor un fir de praf, un punctişor neînsemnat, o imagine de basm care le bântuise copilăria şi pe care n-o văzuseră decât în reproduceri : Pământul.

CAPITOLUL II

Măsurătorile vorbeau precis, dar Lu n-ar fi putut spune cât timp a trecut din ziua când văzuseră prima oară Pământul, încă din copilărie tehnica îi intrase în sânge, ca un soi de-al şaselea simţ, însă acum era atât de emoţionată, că nu mai putea ţine nici o socoteală : toate îi intrau pe-o ureche şi-i ieşeau pe cealaltă. Înaintarea rachetei — adesea pierdută într-un nor de meteoriţi — era ciudată şi îngrijorătoare. Se simţeau rezistenţe şi ciocniri de energii, în ciuda condensatorilor care menţineau nava în direcţia Pământului.

Dar şi mai ciudată era geografia corpurilor cereşti: întreg consiliul ştiinţific al navei stătea uluit la bordul de comandă, dormea cu schimbul acolo şi dădea nedumerit din umeri, văzând cu totul alţi sori, alte culori, alte planete decât cele despre care învăţaseră în copilărie că-s vecini mai mult sau mai puţin apropiaţi ai Pământului. Globul străvechi îl

recunoscuseră după analiza spectrochimică şi după mărime şi formă. În nemărginirea universului se găseau şi planete cam de aceleaşi proporţii, totuşi vechea Terra se deosebea de ele, aşa după cum faptul că miliarde de oameni au deopotrivă două mâini şi două picioare nu-i împiedică să se deosebească unii de alţii. Se găsiseră totuşi membri ai corpului ştiinţific care susţineau că nu poate fi vorba, de Pământ, pentru că planeta din faţa lor nu răspundea la semnale, părea că nici nu le aude, şi pentru că vecinii acestei planete mute ofereau un spectacol nemaipomenit.

Navigatorii — oameni care se născuseră din tată-n fiu pe astronavă şi care întruneau o enciclopedie de cunoştinţe întru navigaţie şi astronomie cum încă nu cunoscuse omenirea în momentul plecării navei — acum erau uluiţi şi copleşiţi de apropierea unei catastrofe pe care o presimţeau, fără să ştie precis de unde va veni.

Cel mai uimitor lucru era aglomeraţia de planete şi sori; peste tot în natură ei găsiseră o sumă de legi ale echilibrului şi distanţelor dintre corpuri, care aici păreau înfrânte. S-ar fi zis că mai multe sisteme solare se îmbrânciseră şi intraseră unul intr-altul, că natura, obosită de miliardele de miliarde de galaxii cu miliardele lor de sisteme planetare, îşi făcuse o caricatură, crease o

gigantică satiră a legilor imaculate care guvernau cu străşnicie lumile infinitului. Dar, ca în orice satiră cu adevărat mare, navigatorii descopereau aici şi un element de poezie. Câteodată, aşezarea acestor lumi pătrunse una într-alta li se părea un accident, dar alteori îi făcea să bănuiască prezenţa unor fiinţe gânditoare care le aşezaseră astfel ; dacă natura de mult nu le mai apărea oamenilor drept opera unui spirit superior — căci prea multe cusururi îi descoperiseră — acum, acest nou univers li se înfăţişa ca o insulă cosmică cioplită din infinit de o mână condusă de inteligenţă. Puteau repera, la distanţe mari, un soi ciudat de planete pitice, un fel de microbi ai vidului care înaintau după traiectorii de neprevăzut, ca şi când corpurile uriaşe pe lingă care treceau n-ar fi avut nici o putere să-i atragă. Aceşti pitici îşi schimbau mereu culoarea.

Deşi „Arca“ se afla în vid[2], printr-un fenomen pe care navigatorii nu şi-l puteau explica, nu mai erau înconjuraţi de întuneric ; în jurul lor începuse

[2] Folosirea cuvântului „vid“, aci şi în alte locuri, nu înseamnă că Lu şi tovarăşii ei ar fi crezut că spaţiul interplanetar şi intragalactic e lipsit de particule materiale. Nu : cu multe mii do ani în urmă oamenii constataseră că densitatea materiei interplanetare e de sute de ori mai mare decât o bănuiseră. Vidul, o ştim, nu poate fi obţinut decât în laborator. Oamenii, totuşi, din obişnuinţă, numeau spaţiul interplanetar vid, la fel cum spunem până în ziua de azi întuneric sau linişte deplină, atunci când de fapt totala lipsă de zgomot sau întunericul complet pot fi obţinute doar în condiţii de laborator. (Nota autorului.)

să plutească o lumină difuză. Timp de o zi, racheta se zgudui şi vibră cu vai de lume, ocolind cu greu o uriaşă cascadă portocalie. Era un torent de apă luminescentă, portocaliu, un fluviu înspăimântător care „curgea“ în golul spaţiului cosmic. Nu se vedea de unde a putut să izvorască un şuvoi atât de mare — era ceva mai lat decât diametrul Pământului. Intrarea rachetei în acest torent ar fi însemnat o pieire sigură. Nu era greu să ocoleşti un fluviu lat cât Pământul, dar încurcătura o provocau nenumăratele braţe care se încolăceau în gol.

Lu însă nu fu copleşită de aceste ciudăţenii; o preocupa posibilitatea de a regăsi Pământul. De mici copii, navigatorii fuseseră învăţaţi că este o fericire să pluteşti în spaţiu, cum au plutit părinţii şi bunicii şi străbunicii tăi, fără a şti dacă te vei întoarce vreodată pe Pământ; a vizita din când în când, la o generaţie sau două, o planetă care suportă prezenţa oamenilor, era cel mai mare noroc cu putinţă. Iubirea de Pământ fusese cea mai importantă trăsătură a primelor generaţii de navigatori, dar în generaţia a treia, când nava avea câteva sute de locuitori, această iubire dusese la o tragedie. Mai mulţi membri ai consiliului de conducere voiau să abandoneze orice fel de cercetare ştiinţifică, atâta vreme cât nu se întorc

pe Pământ. Ceruseră ea pe bordul navei — care putea produce metal din materia interplanetară[3] — să se fabrice o rachetă mai mică, cu care ei, pământenii adevăraţi, să plece pe cont propriu în căutarea planetei de baştină. Dorinţa asta nebunească stârnise lupte mari şi inutile. De atunci populaţia navei considera că singura posibilitate de viaţă o oferă patriotismul de navă, iubirea navei ca şi cum aceasta ţi-ar fi locul ideal de existenţă, într-un fel, aveau dreptate, căci de vreme ce oamenii aici se năşteau, aici trăiau, învăţau, se iubeau, aveau copii, şi la urmă, îmbătrâniţi, aici mureau, fiind înmormântaţi în vid, de vreme ce n-aveau cum să înlăture această realitate, era mai bine s-o prețuiască.

Dar Lu — aşa cum am văzut încă din discuţia cu Pit — încerca o stranie plăcere, amestecată cu enervare, în a pune la îndoială aceste principii sfinte, în a se împotrivi ataşamentului faţă de navă, gustând erezia de a socoti că omul poate trăi cu adevărat fericit numai pe Pământul legendar pe care trăiseră străbunii navigatorilor. Era în aceasta şi o înverşunare de copil, o întârziată manifestare a

[3] După calculele vechi, un singur gram de masă putea, folosit până la capăt, să degajeze o energie de 900 chintilioane de ergo, sau 25 milioane de kW-ore. Desigur însă că navigatorii nu reuşeau să obţină decât o parte â acestei energii, suficientă însă pentru ei. (Nota autorului.)

neînţelegerilor care se îmi ivesc câteodată între o generaţie şi alta. Acum însă, totul se amestecase în cugetul ei. De Univers o legau două planete pustii şi întunecate, în jurul cărora părinţii ei gravitau etern, ca sateliţi, având vidul în loc de sicriu ; ea ştia că acolo, datorită lipsei de microorganisme, ţesuturile corpului se pot păstra nealterate la nesfârşit, câtă vreme nu sunt izbite de meteoriţi sau de o lumină mai puternică, şi că oricând, şi peste mii de ani, o rachetă ar putea s-o poarte spre locul de reculegere. Pentru strămoşii ei Pământul — împreună cu alte câteva sute de corpuri cereşti — era o planetă arhicunoscută, în vreme ce Cosmosul întruchipa atracţia şi poezia necunoscutului. Lu însă, dimpotrivă, socotea Universul un drum infinit de obositor, în care nimic nu e al tău, în vreme ce tocmai Pământul reprezenta un lucru nou, nemaivăzut. De Univers n-o mai lega nici chiar nădejdea de a găsi pe alte lumi fiinţe asemănătoare oamenilor ; istoricul alunecării prin lumi a marii astronave îi convinsese pe navigatori că ei, cu racheta lor uriaşă, sunt totuşi prea slabi pentru a descoperi un grăunte de viaţă pe câmpiile infinite ale Cosmosului, în vreme ce oamenii de pe Pământ poate că găsiseră între timp mijloace mai puternice de investigaţie. Ca şi poetul savant Gra, care trăise în a cincea generaţie

a navei, Lu socotea că „drumul spre Univers trece prin Pământ“ şi că „vom descoperi lumea numai redescoperind Terra“.

Dar, ca orice lucru necunoscut, Pământul ce se apropia vertiginos o umplea şi de îngrijorare. Nici nu plecase de pe navă şi începea să-i fie dor de „Arcă“, de suporturile pentru scaune, aşezate pe podea, pe ziduri, pe tavan, de răsucirile corpului atunci când — înconjurat de vidul de afară — e lipsit de greutate, şi îi era dor de cerul negru care înconjura nava din toate părţile şi pe bolţile mătăsoase ale căruia străluceau stele în toate culorile. Iubea totuşi pământul ei natal — „Arca lui Noe“ — pe când în privinţa Pământului cel adevărat se întâmpla ceva ciudat: abia acum îşi dădea seama că ceea ce văzuse prin filme şi albume nu mai putea fi regăsit pe Pământ. Numai în cei 19—20 de ani de viaţă ai ei, pe Pământ se scurseseră probabil câteva sute de ani; viteza unei nave modifica atât de mult dimensiunile timpului, încât, în vreme ce pe rachetă se perindaseră câteva generaţii, câteva sute de ani, pe Pământ probabil că trecuseră mii şi zeci de mii de ani. Cum va arăta acum vechea planetă cu oamenii ei ? Nu cumva vreun flagel ciudat a răvăşit-o ? Nu cumva navigatorii, formaţi din tată în fiu în spiritul necontenitelor rătăciri prin spaţiu, nu se vor

împăca de loc cu oamenii noilor milenii şi vor porni-o îndărăt, în necunoscut, oriunde, numai să trăiască pe „pământul" lor natal, pe navă ?

— Atenţie, cotește-o, coteşte, ne striveşte!

Lu clipi, şi văzu pe membrii consiliului ştiinţific, la bordul de comandă, pradă agitaţiei. Tim, cel mai bun pilot, conducea nava. Spre ei se îndrepta fulgerător prin spaţii unul din acei „microbi" pe care-i văzuseră de departe, acum vizibil ca o sferă uriaşă. Ai fi zis că-i o planetă în miniatură, dacă ar fi gravitat în jurul unui astru. Dar „planeta“ înainta fantastic de iute pe o linie frântă, făcea zigzag-uri curioase, care-l zăpăceau pe Tim, şi îşi schimba mereu culoarea, de la negru la verde şi portocaliu, apoi într-un albastru strălucitor care se prefăcea iarăşi în negru şi din nou în verde şi portocaliu. Sfera uriaşă lăsa în urma ei o dâră enormă de întuneric, fapt care navigatorilor li se părea lugubru. Îşi aminteau de năvălitorii despre care citiseră prin cărţi, de invaziile lor; pe unde treceau hoardele călare nu mai creştea iarba. La fel, zigzag-urile sferei — mai ales când culoarea ei era portocalie — lăsau în urmă colosale coridoare de întuneric, formând semne ciudate, un soi de sinistre şi misterioase inscripţii ale noii omeniri, pe care navigatorii n-aveau cum să le descifreze.

*

* *

Tot ce a urmat s-a petrecut în câteva secunde.

— Trebuie să fie o navă a oamenilor de azi! strigase preşedintele consiliului de pe Arcă. Coteşte, coteşte !

Tim coti, dar nava cealaltă îşi schimbă într-un zigzag direcţia, năpustindu-se asupra lor.

— Ne ciocneşte ! urlă cineva.

— Cu bine... ! murmură Pit la urechea lui Lu, şi, fără să încerce a se împotrivi dezastrului — ar fi fost un efort inutil — o cuprinse într-o îmbrăţişare de rămas bun.

Tim mai încercă să cotească o dată şi văzu cum nava cealaltă a făcut un nou salt; fără voie, scăpă manetele de comandă din mână, încredinţându-i pilotului automat conducerea rachetei. În ultima clipă, înainte de a cădea pe jos, văzu sfera albastră foarte aproape înaintea ochilor, şi atât de mare, încât întuneca întreg orizontul, neavând cum să fie ocolită.

Se produse inevitabilul şi ciocul rachetei pătrunse în marea şi întunecata sferă albastră. Un şoc fantastic, şi pasagerii rachetei simţiră — într-o frântură de secundă — că a sosit duşmana mult pomenită, mult temută, vecina permanentă a navei lor — moartea.

Pe Lu şi Pit catastrofa îi găsise îmbrăţişaţi.

Condensatoarele Arcei explodară şi, o dată cu ele, un soi de negură îngrozitoare parcă explodă în capul fiecăruia şi toţi navigatorii, în aceeaşi clipă, se prăbuşiră.

CAPITOLUL III

— Ce birocratism ! mârâi supărat Ols. Trei săptămâni de pe Capitala 5 până aici, pe Pământ ! Ce rable de rachete ! Câteva mii de miliarde de kilometri abia în trei săptămâni ! Unde o să ajungem cu încetineala asta de melc ?

Înfuriat, înhăţă o bară care stătea deasupra maşinii sale de calculat, apăsă pe un buton lateral al barei, şi deodată se înălţă în aer, până aproape de bolta sălii: acolo, sus, începu să execute mişcări violente de gimnastică la bară. Corpul său viguros — era un om încă tânăr, abia împlinise 233 de ani — funcţiona perfect, muşchii lunguieţi, de înotător, abia tremurau sub pielea bronzată; ochii albaştri-cenuşii erau mai deschişi la culoare decât obrazul; părul alb îi era învelit, ca şi corpul, într-o ţesătură elegantă de raze albastre, tăiate perfect de un mare savant electro-magnetician şi croitor, prieten cu el.

Pe vremea aceea, o crimă din cele mai mari era să fii nervos cu subordonaţii; mişcările de

gimnastică la bară ajutau oamenii să se calmeze. Din cauza abuzului făptuit de generaţiile precedente cu somnul artificial — în loc de 8 ore de somn natural, 10 minute de somn sub raze infrafotonice, care curăţau instantaneu organismul de orice toxine — şi din cauza abuzului de hiperactivante ale creierului, generaţiile noi îşi pierduseră somnul. Asta dădea loc la fenomene nervoase neliniştitoare ; or, prin prelungirea vârstei până la 400 de ani, nu mai era neapărată nevoie să se economisească timpul de somn, mai ales că se planifica o prelungire a vârstei cu încă vreo 50 de ani; Zeci de institute lucrau acum pentru redescoperirea somnului natural, un somn care să nu fie provocat nici de raze, nici de chimicale sau hipnoză, ci de însăşi activitatea organismului. Era o treabă grea, cerea scurgerea multor generaţii, şi până atunci marele secretariat galactic interzisese orice fel de excitante sau calmante în afara celor naturale. De altminteri, omenirea căpătase repulsie faţă de ele — cu excepţia fumatului de miresme oxigenate, cu totul inofensive — aşa încât trapezul de gimnastică, aparatul de captat soarele, frigul natural erau larg folosite în acea perioadă.

Bab, ajutorul lui Ols, un om slab şi roşcovan, în vârstă de vreo 180 de ani, mare artist fotograf al planetelor inabordabile, hotărât să facă vreo 10—

20 de ani muncă administrativă, stătea acum cu ochii aţintiţi în sus, urmărind salturile riscante pe care prietenul său le făcea de la o bară la alta.

— Ai să-ţi frângi gâtul, râse el, şi-o să trebuiască să te înviem din morţi şi să-ţi punem un gât nou. Nu ştiu de ce te enervezi atâta : mereu, una-două, hop-ţop la bară. Ai mai făcut azi cinci porţii de exerciţiu...

— Şi-o să mai fac! se zborşi Ols, învârtindu-se câteva clipe într-o singură mână. Cu unul ca tine până la urmă dau în păcat: mi-e frică să nu-ţi scap vreo vorbuliţă. Sunt nervos, da : trebuie să plasez la odihnă 20 miliarde de oameni ; unul vrea să vadă piramidele, altul mormântul lui Marx, al treilea vrea să stea şi la mare, dar şi să se reculeagă lângă locul de unde-a început Era noastră şi să guste senzaţia oamenilor vechi care-au lansat primul satelit; al patrulea e scrântit la cap, are ideea fixă că la polul magnetic al Pământului o să-i revină, după atâtea generaţii, somnul : apucă-te să-i coordonezi pe toţi aceşti zăpăciţi !

— Aşa vorbeşti tu de nobila specie a cuceritorilor universului ? Şi ce importantă are un fleac de 20 miliarde acolo : doar avem maşina de coordonat.

Ols zbură cu bara pe lingă nasul lui Bab şi sări

cu supleţe la locul său, bătându-şi încântat maşina:

— E un coordonator bun, dar nu schimba vorba. Trei săptămâni din Capitala planetară 5 până aici, pe Pământ! De unde-aţi deshumat rablele astea ? Se vede că au vrut să se descotorosească de ele cei de la spaţiul 6 !

Bab începu să se enerveze şi el : hotărât, noul administrator al Pământului găsea că tot ce făcuseră predecesorii lui nu preţuia nimic. Apucă bara din faţa lui şi, înălţându-se în aer, îi strigă şefului său :

— Adu-ţi aminte că acum vreo 280 de ani se mai credea că viteza luminii e cea mai mare posibilă ! Omul se mulţumea cu viteza maximă dată de natură...

— Mereu cu vizorul spre trecut, zâmbi Ols mustrător. Da’ ce-mi pasă mie : acum 280 de ani părinţii mei nici nu mă născuseră încă. De ce-aţi păstrat în funcţie rablele astea ?

Bab, care nu-şi terminase exerciţiile calmante, îl lăsă să aştepte câteva clipe, apoi, liniştit, se apropie de Ols şi-l lovi prieteneşte cu pumnul în piept:

— Nu uita că-s numai pentru Pământ. De vreme ce azi Pământul e muzeu istoric şi planetă de odihnă, ne-am gândit să folosim rachete de agrement, de viteză mică, la nevoie şi rachete

subfotonice. Peisajul e foarte interesant,

— Pun la vot! spuse Ols cu îndoială, şi-i transmise maşinii problema sa. Conectat cu alte câteva mii de maşini, coordonatorul automat le întrebă ce părere au. În felul acesta, trilioanele de oameni răspândiţi în univers nu mai erau mereu deranjaţi pentru vot, cum se întâmplase înainte. Ei le făcuseră maşinilor un amănunţit program de răspunsuri, pe care maşinile, conform aceluiaşi program, trebuiau să le combine în fiecare caz. Răspunzând la milioane de întrebări odată, câteva mii de maşini reprezentau, fiecare, punctul de vedere specific al fiecărei planete, interesele locuitorilor săi. Alte câteva mii aveau în program să calculeze foloasele şi dezavantajele din punct de vedere al diferitelor ştiinţe, al sănătăţii, al psihicului, al sportului, al organizării timpului etc. Doar două maşini erau fără drept de vot, pur consultative, analizând chestiunea din punct de vedere al animalelor domestice: una pentru animalele de hrană naturală — vaci, oi etc. — cealaltă pentru restul animalelor domestice : tigri, câini, leoparzi etc.

Înainte de vot, miile de maşini se ciorovăiră vreun sfert de oră : ca de obicei, încurcătura provenea de la cele 37 de calculatoare estetice, care analizau chestiunea din punct de vedere al

gusturilor personale ale oamenilor, al poeziei peisajului, al plăcerii pentru ochi, urechi, al diferitelor componente ale sensibilităţii artistice ; omenirea încă nu izbutise să le pună perfect la punct programul : mai întotdeauna aceste maşini prelungeau inutil dezbaterea, depăşeau secundele de cuvânt ce le erau rezervate, ridicau probleme neprincipiale, influenţând adesea în sens nejust şi alte coordonatoare. Până la urmă, maşinile amuţiră, se mai auzi o clipă calculul unei maşini din America de Sud, conectată cu opt mii de institute de critică literară de pe diverse planete, apoi, retrăgându-i-se cuvântul, se opri şi ea[4] şi, într-un efort automat, toate maşinile votară odată.

Ols privi cifrele coordonatorului şi mormăi necăjit :

— Majoritatea, cu 3 582 voturi, e pentru rablele tale. N-are a face ca administrator, nu-s obligat să mă supun votului automat ; iar peste opt ani pun chestiunea în faţa consiliului viu al Pământului.

Şi deodată ochii săi cenuşii se umplură de tristeţe. În vremea aceea, amiciţia bărbătească brutală — pumni schimbaţi în glumă, lupte, gimnastică — se îmbina cu o mare delicateţe

[4] „Se opri şi ea“ e, desigur, o exprimare literară. Maşina rezolva în acest timp şi alte câteva mii de probleme, venite din planete diferite; „se opri” înseamnă că încetase să figureze în evidenţa maşinii lui Ols. (Nota autorului.)

sufletească ; Bab ghici imediat ce se petrece în sufletul şefului său şi spuse în grabă:

— Eu mă reped puţin să inspectez vilele de pe fundul Pacificului. Dacă ai ceva cu mine, mă chemi pe unda cunoscută — şi plecă în grabă.

Ols rămăsese cu ochii aţintiţi în gol. Vorbind despre votul viu, îşi amintise de pedeapsa sa şi mai ales de isprava care o provocase. Oricine nimerea pe Pământ se considera de obicei fericit — nu erau acolo decât 20 miliarde de locuri disponibile. S-ar fi putut crea uşor şi 200 de miliarde, ca înainte, dar asta ar fi însemnat sacrificarea unor spaţii de agrement — jungle recreate după modelele din vechime, un parc imens înfăţişând Sahara de altădată, exact pe o zecime a locului de origine, spaţii oceanice sub care se afla un număr restrâns de vile submarine. Cei care găseau un loc disponibil erau fericiţi ; pentru Ols însă, numirea sa ca administrator al Pământului era o pedeapsă, o muncă de reabilitare, după ce timp de 27 de ani fusese şef de tură al secretariatului intragalactic.

Greşeala pe care o făcuse ne-ar părea nouă, oamenilor de azi, mai curând un merit. Dar dialectica spune clar că lucrul care a apărut în vechime firesc, iar astăzi, în preajma anului 50 000, pare de asemenea firesc, putea fi, acum 9

000 de ani, un păcat. Ols fusese gelos.

Partenera sa de viaţă îl părăsise. Pe atunci oamenii încă nu se deprinseseră destul cu faptul că trăiesc 400 de ani: totul mergea bine în privinţa studiilor, odihnei, muncii, dar în arta complexă a iubirii se iveau probleme noi, născute din greutăţile unei convieţuiri de 380 de ani cu una şi aceeaşi fiinţă... Dispariţia sărăciei, a spiritului de clan, a desfrâului şi invertirilor, înalta conştiinţă a oamenilor şi mai ales belşugul care elibera iubirea de orice presiuni în afara aceleia a sentimentelor — toate acestea încetăţeniseră de mult în fiecare cuget ideea că victoria orânduirii interplanetare înseamnă totodată victoria celui mai perfect tip de legătură între bărbat şi femeie cunoscut până atunci. Prelungirea vârstei şi lărgirea continuă a graniţelor planetare ale omenirii complicase însă chestiunea într-un grad neprevăzut înainte. Amenajarea a noi şi noi planete cerea o populare rapidă a universului cu fiinţe omeneşti bine înzestrate : o căsnicie „clasică“, durând 380 de ani, nu dădea naştere decât la 40—50 de copii, care nu se deosebeau prea mult unul de altul. O dezlegare parţială a problemei ar fi fost zămislirea copiilor în laborator, fără naştere, dar mai ales femeile — care de mult năşteau fără durere — respinseseră cu dezgust această soluţie. Convieţuirile scurte, de

numai 30—40 de ani — oricât de ciudată ne-ar părea nouă astăzi, în preajma anului 50 000, întreaga problemă — păreau sa răspundă atunci şi interesului social, şi celui psihologic, căci de-a lungul celor 400 de ani de viaţă, omul cunoştea şi prin iubire varietatea sufletului omenesc şi lăsa după el o generaţie de descendenţi foarte deosebiţi între ei. Opunerea la desfacerea convieţuirii, gelozia, atitudinea nedreaptă faţă de rival erau considerate drept unul dintre păcatele cele mai grave.

Or, Ols nu numai că greşise, dar, în unele privinţe, era în conflict cu însăşi epoca sa. Îşi cunoscuse soţia din tinereţe, din vremea când el mai era încă în şcoală şi scria poezii : avea 33 de ani, iar ea — 17. După 115 ani de convieţuire, Malonia, schimbându-și meseria de astronom în cea de psihiatru, se îndrăgostise de un tânăr sub 100 de ani, un savant care susţinea că există telepatie, deşi ştiinţa respinsese de mult această teorie. Ols, în loc de a se da discret deoparte — mai ales că de mult băiatul şi fata lor trecuseră de cei 30 de ani când despărţirea dintre părinţi mai provoacă şocuri psihice — luase în consiliu o poziţie incomodă. El stăruise foarte mult ca tânărul savant să fie sprijinit în cercetările sale cu cele mai puternice mijloace. Or, era clar că aceste cercetări

porniseră pe o cale greşită, şi că Ols le dă sprijin numai pentru că e mânat de sentimente, pentru că nu vrea să se arate gelos pe rivalul său. Cu alte cuvinte, gelozia îl făcuse să acorde rivalului său un sprijin nemeritat, pe când dacă ar fi ştiut să rămână obiectiv, Ols ar fi cerut şi el retragerea ajutoarelor mari acordate tânărului savant. Pe atunci, oamenii mai tăiau firul în patru : societatea devenise destul de bogată pentru a putea subvenţiona chiar şi cercetările fantastic de complicate ale unui savant confuz, dar fără astfel de procese şi analize psihologice, probabil că oamenii acelor vremi s-ar fi plictisit. Voluptatea proceselor de prisos şi a discuţiilor inutile a existat în mai toate epocile. Toate calculele biografice ale maşinilor stabiliseră că — date fiind antecedentele lui Ols, gradul său de inteligenţă, cele 24 de specialităţi ştiinţifice pe care le avea pe atunci — era sigur că el n-ar fi putut altfel lua o asemenea poziţie greşită.

După trei zile de gândire, Ols recunoscu că ar fi dorit să trăiască mai departe cu Malonia, că nu dorea de loc să se recăsătorească de mai multe ori şi nici măcar o dată, ceea ce constituia oarecum o abatere de la morala vremii, că nu voise să se supună labirintului de sentimente ale iubitei sale. Acest ultim fapt era socotit de consiliu ca o intenţie

a lui Ols de a-şi impune iubirea cu sila, deşi el nu recunoscuse asta. Liber era Ols să convieţuiască cu altcineva sau nu, dar n-avea voie să impună sentimentele lui vreunei alte persoane, să-i trezească teamă, remuşcări sau măcar jenă.

Dar mai exista încă o trăsătură, incalculabilă şi imponderabilă, a caracterului lui Ols, încă o pricină a stărilor sale ciudate : obsesia infinitului. Puţini oameni erau cuprinşi pe atunci de această boală şi pasiune psihică atât de răspândită astăzi. De o statură potrivită — avea puţin peste 2 metri şi 10 — Ols avea o forţă şi mai ales o voinţă neobişnuită. Odată, în Capitala 5, ieşise timp de cinci minute în afara câmpului de gravitaţie artificială, înfruntând o forţă de atracţie care-i făcea corpul de şase ori mai greu decât ponderea normală şi totuşi izbutise să se reîntoarcă în zona de securitate. Părea un om de o sănătate şi normalitate excepţională. Nu-şi lua niciodată concedii mai lungi de 2 sau 3 ani, dar le folosea din plin, cu calcule de algebră muzicală subcuantică şi trânte cu urşii; nu-i plăcuse excesiv munca de secretar galactic şi de preşedinte al Capitalei spaţiului 5 : în sufletul său stătea ascunsă o undă de filosofie şi poezie, deşi, de când trecuse de 120 de ani, renunţase la orice lucrări în acest gen, consacrându-se cu totul administraţiei şi celor 24 de discipline ştiinţifice favorite.

Numai uneori unda aceea curioasă de poezie, o tainică neîmpăcare faţă de înţelegerea infinitului lumii, se trezea iar în sufletul său. Ştia că încă n-au fost găsiţi şi pe alte planete oameni care să nu fi provenit din spiţa Pământului. Ştia că teoriile vechi neglijaseră factorul timp : chiar dacă în alte lumi au existat sau urmau să se formeze oameni neoriginari de pe Pământ, ar fi fost o coincidenţă formidabilă ca în scurgerea infinită a miliardelor de miliarde de catralioane de ani să se ivească oameni sau fiinţe exact în aceeaşi perioadă cu a noastră şi la o distanţă de numai câteva milioane de miliarde de kilometri, accesibilă în timpul unei vieţi sau unor succesiuni de generaţii omeneşti.

Uneori, când vreo consfătuire pe altă planetă cerea prezenţa lui fizică, Ols, ajuns pe Aleea Laptelui, ieşea din rachetă şi aluneca lângă ea, singur în spaţii, urmărind cum se perindă în faţa lui magistrala curbă şi peisajul binecunoscut al subgalaxiei 5. Pentru lămurirea cititorului nespecializat în istorie, vom adăuga că pe atunci racheta aluneca cu viteză maximă doar dacă sursa principală de lumină era situată în spatele ei. Oamenii se mai aflau pe atunci într-o dependenţă umilitoare faţă de lumină, aproape la fel de umilitoare ca dependenţa faţă de vânt a corăbierilor din legende. La întoarcere, când

racheta avea principalul astru luminos în faţă şi când era alimentată din spate de lumina unor stele mai îndepărtate, viteza ei scădea la jumătate. Atunci Ols devenea nerăbdător şi scotea de la brâu revolverul cu reacţie ; nu-l mai mulţumea să meargă, prin forţa inerţiei, în aceeaşi viteză cu racheta ; dădea drumul unui jet luminiscent, alunecând în vid înaintea rachetei şi mormăind, în învelişul său de raze şi oxigen, frânturi de cuvinte fără înţeles, care răsunau ciudat în difuzorul rachetei.

Nu-l pasiona prea mult descoperirea unor noi planete locuibile. Completarea marelui catalog electronic al trilioanelor de galaxii devenise o activitate regulată şi obişnuită a întregii omeniri încă de pe băncile şcolii. Ceea ce frământa cu adevărat sufletul lui Ols era conceperea şi înţelegerea Ansamblului. Miile de feluri de particule pe care nu le văzuse niciodată, fiind nevoit doar să şi le reprezinte pe baza indicaţiilor date de aparate, imensitatea lumilor, varietatea uimitoare a oamenilor — toate acestea ar fi vrut să le poată cuprinde într-un singur gând, un singur sentiment, nu o formulă obişnuită, abstractă, ci ceva precis, aproape senzorial... Era umilit în sufletul lui că nu reuşeşte şi i se părea că taina aceea a Ansamblului lumii e totuşi la doi paşi de el.

De când primise munca de reabilitare ca administrator al Pământului, muncă uşoară faţă de cea dinainte, îl mistuia şi această sete de infinit. Se adăuga dorul după femeia pierdută — după zeci de ani, în ciuda unor mici şi delicate presiuni ale amicilor, tot mai refuza să aibă de-a face cu altcineva.

Clopoţelul de alarmă îl smuci din visuri. Sunetul însemna că nu fusese atent la tabla de bord a calculatorului său.

Pe spaţiul de televiziune din faţa lui se afla imaginea unei femei îmbrăcate într-un costum de unde albe, o femeie din subteranele plastice şi foarte călduroase ale planetei mărginaşe Engels 115.

— Atenţie ! îi spuse observatoarea calm : se îndreaptă direct spre Pământ un soi de ciudăţenie zburătoare, un fel de rachetă antediluviană.

— De-a dreptul spre Pământ ? se miră Ols. N-aţi atras-o pe drumul marii raze curbe ?

— Am încercat doar o clipă, răspunse femeia, dar s-a produs un şoc foarte primejdios. A fost ceva groaznic. Se pare că racheta nu rezistă, nu-i adaptată sistemului nostru, nu poate fi atrasă...

Ols se simţi străbătut de fiori.

— Atât de veche ? Autonomă ?

Era uluit : o rachetă guvernată de propriile ei

mijloace, fără ajutorul energiei produse de miile de sori şi planete controlate de oameni, era o rachetă nemaipomenit de slabă, cum nu se mai văzuse de mii şi mii de ani.

— Luaţi din timp toate măsurile, spuse femeia pe aceeaşi voce calmă. Am fost surprinşi; e atât de mică, încât am confundat-o cu un meteor, mai ales că nu ne-a semnalizat prin nimic prezenţa ei. Acum o lăsam să meargă în voia ei, ca să n-o distrugem. Primul şoc a fost groaznic. Pregătiţi-i o primire fără şocuri.

Vocea îi tremură uşor în timp ce adăuga :

— Se pare că e vorba de „Arca lui Noe“, o rachetă de tip 15 kilometri, dispărută în neant cu zeci de mii de ani în urmă. Uite-o !

Femeia ridică braţul şi apăsă o manetă. În clipa următoare, Ols sări în picioare: pe ecranul din faţa lui se vedea îndreptându-se spre Pământ o rachetă dintre acelea pe care le contemplase în cursul celor 25 de ani în care studiase istoria omenirii. Era o rachetă ciudată, nu de formă sferică, planetară, cum erau cele din vremea lui, ci ascuţită la vârf, tip „săgeată". Pe o latură se desluşeau câteva litere ale vechii limbi mondiale a Pământului.

Era, dincolo de orice îndoială, străvechea „Arcă a lui Noe“.

CAPITOLUL IV

Evenimentele se precipitau : de pe zece planete se deschise o investigaţie ultrarapidă pentru a stabili cauzele şocului pe care-l avusese „Arca lui Noe“ şi urmările probabile.

Sfera uriaşă care ieşise înaintea „Arcei“ era o banală navă-pilot, menită să ajute vehiculele interplanetare în caz de accident, să le repună pe coridoarele de navigaţie. Nava şi piloţii erau lipsiţi de greutate, până şi mâncarea care se afla pe bord era degravificată. La prima vedere ai fi zis că-i tot una, de vreme ce e vorba de vid : o navă în vid, neavând aer de care să se frece şi care să-i încetinească mersul, putea înainta la infinit cu motoarele stinse, fără alt impuls, doar datorită inerţiei ; pasagerii erau şi ei capabili să plutească prin aer, ca şi când n-ar fi avut greutate. În vid părea tot una dacă ai sau n-ai greutate, dar diferenţa se vedea imediat la schimbările de viteză sau de direcţie : un om normal, dacă-l supuneai la o oprire bruscă dintr-o viteză mare, era pur şi simplu sfâşiat şi volatilizat: din cauza inerţiei, fiecare moleculă a omului, având greutate, tindea să se repeadă mereu în direcţia de deplasare. La o prea bruscă schimbare de direcţie sau viteză, nu putea să reziste nici metalul — şi cu atât mai puţin

organismul. În schimb, atunci când exista degravificare, se putea orice, căci inerţia dispăruse : nava şi piloţii ei erau în stare să execute cele mai subite zigzag-uri, puteau, înaintând suprarapid într-o direcţie, să gonească imediat în direcţia opusă, fără vreun viraj, fără vreo încetinire, asemenea unei mingi izbite de perete — numai că nu exista nici o izbitură. La astfel de salturi şi zigzag-uri, nava îşi schimba subit culorile, în funcţie de tensiunea electrică din interiorul ei.

Cât despre circulaţia navelor, ea reprezenta în mileniul 42 o treabă relativ simplă : erau remorcate. Existau câmpuri de atracţie, uriaşe linii curbe şi drepte, în care erau condensate energiile unor zone de gravitaţie artificială captate de diferiţi aştri şi de pe planete. Navele interplanetare aveau, cel mai adesea, greutatea zero, întregul lor material şi chiar şi oamenii de pe ele având în compoziţia lor doar atomi degravificaţi.

Înaintând cu ajutorul unor dâre de întuneric, n-aveau decât să ajungă la coridoarele de energie, şi apoi să se lase remorcate de aceste „cabluri". Era însă nevoie de nişte condensatori speciali, fără de care racheta nu putea să se „prindă" de câmp, nu putea să fie atrasă de el.

Văzând cum „Arca" lor pătrunde cu ciocul în uriaşa masă sferică, navigatorii avuseseră — cum

era şi firesc — senzaţia că se ciocnesc. Şocul însă fusese provocat de explozia condensatorilor de pe bord. Cu cele mai bune intenţii, piloţii navei-sferă voiseră să remorcheze ciudata şi lenta rachetă, s-o ducă până la cel mai apropiat coridor electrogravitaţional. Însă energia formidabilă degajată de sfera-pilot făcuse să explodeze condensatorii şi provocase şocul navigatorilor. Dacă nu s-ar fi prăbuşit cu toţii ca la comandă, dacă vreunul dintre ei ar fi putut să vadă, să audă, să simtă măcar o secundă în plus, el ar fi asistat la un spectacol nemaipomenit, parcă supranatural:

Ar fi văzut cu ochii lui că „Arca lui Noe" a pătruns în nava-sferă de culoare albastră şi că, totuşi, nu s-a produs mici cea mai slabă lovitură. Mai mult : ar fi văzut, o secundă mai apoi, cum nava-sferă, rămasă nevătămată, devenită brusc portocalie, se smulge din ciocul Arcei — rămas şi el întreg — şi o porneşte subit îndărăt, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat.

Pasagerul nostru desigur că s-ar fi frecat la ochi, neînţelegând nimic ; să vezi cum te ciocneşti de un bolid şi totuşi să nu simţi ciocnirea, ba nici măcar să nu vezi urmările ei — asta fireşte că depăşea capacitatea de înţelegere a unui navigator de pe „Arca lui Noe". Urmaşi ai unor exploratori de mult plecaţi de pe Pământ, oamenii

„Arcei" n-aveau cum să înţeleagă cele petrecute, pentru că ei habar n-aveau că antica teorie cu privire la viteza luminii se prăbuşise definitiv.

*

* *

Mă gândesc cu emoţie, eu, om al mileniului 50, la strămoşii mei de acum nouă mii de ani. Dispăruseră de mult, cu multe mii de ani în urmă, războaiele şi armatele, toate varietăţile bizare ale exploatării şi gama diversă a credinţelor mistice, bolile erau înfrânte pe un front larg — dar astfel omenirea nu făcea altceva decât să treacă pe câmpul unor noi bătălii, încă mai grandioase, în care creierul uman înfrunta infinitul. În vechime oamenii, la vitezele mici pe pare le foloseau pe atunci, nu putuseră bănui ce rezistenţă năprasnică poate opune aerul — unii nici nu ştiuseră că aerul are o consistenţă materială — şi abia epoca vitezelor avionului îi făcuse să descopere că invizibilul şi aproape imponderabilul aer poate alcătui un blindaj mai greu de străpuns decât cele mai dense fortificaţii de granit. La fel, abia când se înălţaseră la nivelul vitezelor cosmice, oamenii putuseră descoperi tenacea rezistenţă a infinitului: spaţii aproape vide alcătuiau prin imensitatea lor o carceră de nepătruns, căci până şi cel mai rapid element al universului — agera lumină — trebuia

să se târască milioane şi milioane de ani pentru a străbate distanţele relativ modeste între galaxii aproape vecine.

Teoria lui Einstein, teoria relativităţii, care jucase multa vreme un rol pozitiv în descoperirea însuşirilor materiei, de pildă a energiei atomice, devenise un hotar de nestrăbătut, celula de închisoare în care curiozitatea omenească fusese osândită să vegeteze pe vecie ; căci teoria lui Einstein spunea clar că viteza luminii nu poate fi depăşită, e viteza absolută a universului, deoarece, altminteri, masa corpurilor ar deveni infinită. Or, condamnaţi să nu poată înainta în cosmos decât la viteze inferioare aceleia a luminii, dar primind lumina veche de milioane de ani a unor lumi îndepărtate, pe care nu puteau niciodată să le atingă, oamenii se aflau într-o situaţie de neinvidiat. Erau asemeni prizonierului la care, îndărătul gratiilor, ajunge imaginea unui crâmpei de cer, de verdeaţă, a unui zbor de pasăre sau a unei ramuri de pom ; el le vede pe toate, dar nu poate atinge nimic. Erau opriţi de cumplitele gratii ale formulei einsteiniene.

Cu câteva sute de ani înainte de evenimentele povestite, un om numit Pal avusese curajul să se ridice împotriva vechii teorii.

— Eu susţin — declara Pal — că teoria

relativităţii este la rândul ei supusă relativităţii. Eu susţin că teoria relativității e valabilă doar pentru vitezele aflate în natură, nu şi pentru cele create de om. Eu susţin că aşa cum a creat corpuri şi substanţe noi, necunoscute în natură, case, oraşe, specii noi de animale şi plante, omul va crea şi viteze noi, superioare aceleia realizate de campioana cosmică a naturii — lumina. Eu afirm că în mai puţin de două secole voi dezvolta eu însumi o astfel de viteză şi că, împreună, vom sparge carcera vitezei absolute !

Fusese o adevărată declaraţie de război la adresa întregii ştiinţe de până atunci. Tonul ei profetic o făcuse să fie mai lesne luată în derâdere, mai ales că era prima oară când cineva promitea să dărâme vechea formulă.

— Totuşi îi vom da ajutor ! hotărâse secretariatul intragalactic.

— Refuzăm să muncim pentru o teorie greşită ! spuneau însă toţi cei repartizaţi să lucreze cu Pal.

— E nedrept să fim puşi la o muncă opusă convingerilor noastre şi inutilă, în timp ce colegi de-ai noştri vor dobândi în alte domenii succese !

— Dacă Pal vrea să fie mare profet şi descoperitor, n-are decât să-şi caute adepţi !

— Nu vrem să fim copleşiţi de ridicol!

Secretariatul intragalactic nu întârzie să

răspundă. El le aminti tinerilor „răzvrătiţi" că nu mai există forţe sociale sau partide opuse, stat şi politică în vechiul sens al cuvântului şi că, prin urmare, societatea îşi putea permite să subvenţioneze, desigur cu socoteală, şi experimentarea unor teorii greşite.

— Nici o teorie ştiinţifică nu-i definitiv greşită, câtă vreme n-avem proba practică. Pe neaşteptate, o teorie greşită se poate dovedi, măcar în parte, întemeiată. În cel mai rău caz, munca noastră va sluji măcar la înmormântarea definitivă a teoriilor antieinsteiniene.

— Dar de ce să ne cereţi un asemenea sacrificiu?

— Nu există societate care să se poată dispensa de sacrificiile membrilor ei.

— Ne obligaţi deci să susţinem o teorie greşită ?

— Nicidecum. Numai să munciţi pentru ea ; de combătut însă, puteţi s-o combateţi cât vreţi. Noi înşine, începând de mâine, organizăm combaterea teoriei Pal.

Dar să vedem mai îndeaproape omul împotriva căruia se coalizau atâtea forţe şi atâta supărare. Pal — până atunci un filosof necunoscut — avusese o „trăsnaie“. El încerca să răstoarne teoria pornind de la idei şi nu de la practică ; pornea de la filosofie

şi nu de La calcul. Susţinea că viteza absolută, de nedepăşit, nu e decât o variantă a teoriei lui Einstein, după care Universul ar fi finit. Dovedea cu argumente filosofice că Universul nu are sfârşit — lucru cu care ştiinţa era în deplin acord — şi lovea chiar în teze de amănunt ale lui Einstein, controversate încă, aşa cum e aceea a caracterului curb al spaţiului. Pal relua pe o bază geometrică surprinzătoare vechea teorie a lui Giordano Bruno, după care cu cât o curbă este mai mare, cu atât se apropie de linia dreaptă, curba cea mai mare posibilă fiind o linie dreaptă.

Fireşte, lucrurile astea, controversate pe atunci, ne apar azi copilăros de simple. Cititorul poate sări direct la capitolul următor, căci mă tem că paginile ce urmează i se vor părea prea simple, de natură să nu-i ceară nici un efort. Totuşi, ele îi vor cere un mic efort : acela de a se transpune în mintea unor oameni simpli, ai trecutului.

Curbura razelor de lumină în preajma corpurilor mari, care pentru Einstein era mărturia caracterului curb al spaţiului, la Pal nu dovedea decât influenţa gravităţii asupra greutăţii razelor de lumină. Invocând şi inerţia, care se manifestă în linie dreaptă, Pal ajungea la concluzia că Universul curb şi finit al lui Einstein nu e decât o frântură din cel divers şi infinit al materialismului dialectic, iar

apoi începea să atace principiul după care lumina ar reprezenta cea mai mare viteză posibilă. Engels, spunea el, a arătat că nu există nimic absolut, afară de mişcarea materiei : repausul, limitele sunt relative, doar mişcarea e absolută. Deci, de ce să impunem mişcării o limită ? De ce să credem că mişcarea are un sfârşit măcar în ce priveşte viteza ei?

— Tot aşa, se plângea el, ni s-a îmbâcsit capul cu principiul impenetrabilităţii, după care două corpuri diferite nu se pot afla în acelaşi spaţiu. Şi ce-am văzut în interiorul atomului ? Am văzut particule care se aflau în acelaşi spaţiu. Nu este aici simptomul unor dimensiuni necunoscute ale timpului, unor viteze insesizabil de mari ?

— Şi vă rog să-mi spuneţi — îşi ridica el glasul, plin de ironie — cum vă explicaţi voi vechiul efect Cerenkov, faptul că în apa de răcire a reactorului apare o luminescenţă aparte ? Există particule care în acel moment capătă o viteză superioară aceleia a luminii ! Sau poate aveţi voi altă explicaţie ?

— Nu, nu — încheia el — vă spun : la o anumită scară, viteza luminii este cea mai mare posibilă ; la altă scară însă, poate că există o viteză de deplasare şi mai mare : a gândului omenesc. Nu spun vechile basme „mai iute ca gândul'‘ ?

Râdeau de el până şi copiii de şcoală ;

spectacolele distractive îl înfăţişau lângă o scară mică şi una mare. Era înfăţişat stând cu burta la un soare natural; un copil venea lângă el şi îl întreba :

— Ce faci, Pal ?

— Lasă-mă, zicea el, nu vezi că gândul meu se întrece cu viteza luminii ?

Câteva milioane de savanţi luaseră, prin vot viu, o hotărâre: Engels, spunând că mişcarea e absolută, n-a înţeles câtuşi de puţin că mişcarea ar fi absolvită de legi. Una din legile mişcării e tocmai aceasta : nici o deplasare în spaţiu nu poate întrece viteza luminii. *Mişcarea* e absolută şi nu *viteza* mişcării. Pal, neţinând seama de practică, pornea de la o simplă interpretare exagerată a unei teze teoretice.[5]

Asta nu împiedicase secretariatul intragalactic să pună la dispoziţia lui Pal 7 000 de cercetători. Mai nimeni nu acceptase să lucreze de bună voie cu el; fuseseră obligaţi prin vot viu. Fără să vadă

---

[5] Argumentaţia lui Pal era intr-adevăr greşită în cea mai mare parte. Faptul că mişcarea e absolută, nu înseamnă nicidecum că viteza mişcării materiei nu ar putea avea limite. Dar combaterea acestei greşeli a cerut cercetări practice, care s-au dovedit rodnice în ciuda punctului de vedere eronat de la care porneau. Tot aşa, în chimie, teoria flogisticului a dus la descoperiri valoroase, deşi punctul de pornire, teoria însăşi, s-a dovedit apoi greşită. Cititorul interesat de latura ştiinţifică a problemei poate consulta istoria omenirii între anii 40 561— 41041, unde, într-un capitol special, există un rezumat în 14 volume al noii teorii a lui Pal. (Nota autorului.)

triumful ideilor sale, epuizat de eforturi, Pal muri de tânăr — nici nu împlinise 200 de ani. Dar secretariatul intragalactic luă măsuri pentru continuarea lucrărilor. Cu 280 de ani înainte de anul povestirii noastre s-a produs marea explozie viteza luminii fusese întrecută !

Începuse o eră nouă în istoria umanităţii, „epoca lui Pal“.

Etaria, o femeie în vârstă de 358 de ani, fostă cândva iubita lui Pal, studiase mişcarea corpurilor eliberate de greutate şi descoperise antifotonul „Pal“. Erau nişte particule luminoase — fotoni — trecuţi prin curent de degravificare şi înzestraţi cu capacitatea de a crea întunericul. Ziua, la lumina unui soare oricât de puternic, era de ajuns să aprinzi un far „Pal“, ca să capeţi imediat o fâşie de întuneric. Fulgerător, întunericul artificial căpătase cele mai ciudate aplicaţii într-o omenire care, chiar pe majoritatea plantelor unde viaţa se desfăşura în subteran, era inundată de sori şi de prea multă lumină. Până şi îndrăgostiţii, ca să fie la adăpost de priviri indiscrete, puneau alături de ei lanterna „Pal“, îndărătul căreia niciun proiector luminos, oricât de puternic, nu-i putea surprinde sărutându-se. Se ivise, între altele, un nou soi de artişti, numiţi artişti ai întunericului. Într-adevăr, oricât de ciudat ar părea, omenirea, în vremea aceea, nu

descoperise încă un mijloc eficient de a se apăra de lumină. Mii de ani întunericul fusese simbolul neştiinţei, slabelor puteri ale omului, până ce omenirea însetată de lumină crease energii fantastice, cohorte de sori artificiali care luminau „zi“ şi „noapte“ toate planetele locuite de oameni ; căci continuul proces de producţie al umanităţii nu putea fi întrerupt nici o clipă, aşa încât oamenii nu-şi puteau permite să stingă Sorii. Crearea întunericului devenise o problemă costisitoare şi complicată, care se rezolva printr-o mare industrie de izolanţi; reflectoarele Pal făceau însă cu putinţă amenajarea unui întuneric nu numai ieftin, dar şi poetic, artistic : se iviseră maeştri decoratori care împodobeau oraşele ore întregi cu superbe nopţi înstelate, cu jocuri de nori, apusuri sângerânde şi extravagante, curcubee care se odihneau strălucind pe catifeaua neagră a nopţii.

Dar acestea erau, comparativ, mărunţişuri ; principalul, era capacitatea antifotonilor „Pal“ de a respinge fotonii. Având viteze egale şi respingându-se, antifotonul şi fotonul dădeau naştere — în cazul unui corp fără greutate — la o viteză dublă faţă de cea a luminii. O navă având un motor , care emite antifotoni şi o puternică sursă de lumină la spate aluneca în vid de două ori mai iute decât lumina. Era o idee simplă, poetică,

dialectică, dar până atunci nimănui nu-i venise prin minte că poţi întrece viteza luminii cu ajutorul întunericului — al unui întuneric activ, antifotonic, care respinge lumina.

Etaria — fosta iubită a lui Pal — se instală într-o zi la bordul primei nave înzestrate cu condensator antifotonic.

Experienţa era periculoasa, şi femeia — în vârstă de 358 de ani — fu singura autorizată să facă acest salt în necunoscut. Era o femeie voluntară, cu nas vulturesc, cu ochi negri şi buze pline şi roşii; părul nu-i albise. Înainte de a se sui pe navă făcu un uşor semn cu mâna.

Apoi se instală la bordul de comandă şi apăsă pe manetă.

O clipă, un fulger de întuneric acoperi totul. În clipa următoare, când se lumină iarăşi, nava dispăruse.

— Am spus noi ! strigau einsteiniştii. La viteză mai mare decât lumina, nava a dispărut — gata, a dispărut ! O viteză mai mare decât lumina înseamnă masă infinită, adică explozie. Etaria şi nava ei s-au volatilizat odată cu teoria voastră nătângă...

— Nu se poate ! strigau noii partizani ai lui Pal.

— Atunci unde e nava ? Arătaţi-ne-o !

— A plecat mai iute decât viteza luminii ! De

aceea nu există fiinţă care s-o mai poată vedea. Care raze luminoase pot să-ţi arate ceva ce se mişcă mai repede decât lumina ? E ca şi când ai vrea să auzi cum vine spre tine o navă care zboară mai iute ca sunetul ! Mai mult: Etaria, la bord, nu poate vedea corpurile cu care se întâlneşte. Se va ciocni la sigur, dar viteza a fost mai mare decât a luminii! Când materia e lipsită de greutate, atunci viteza n-are nici o putere asupra ei! Dispare la viteza luminii doar masa asupra căreia poate acţiona inerţia; dar masa lipsită de inerţie poate înainta cu orice viteză [6].

După funeraliile simbolice ale eroinei oare dispăruse în neant cu o viteză cum încă nu întâlnise universul, disputa dintre cele două tabere continuă.

Dar, un început de probă exista, iar realizarea practică nu ceru mai mult de câteva luni. Teoria lui Pal învinsese, cel puţin în ce priveşte depăşirea vitezei „absolute“ a luminii. Era încă obscură, după unii chiar idealistă[7], partea privitoare la „viteza

---

[6] Desigur, luate ad literam, explicaţiile literare de mai sus n-au nici o valoare. În explicarea felului cum a putut fi depăşită viteza luminii, principalul îl alcătuiesc ecuaţiile fizice. Cititorul interesat în mod special de această chestiune poate găsi lesne calculatorul cu cele 21 de miliarde de ecuaţii pe planeta bibliotecii Pal ; n-aveţi decât să cereţi referinţe prin tele sau, într-o zi când aveţi timp, să vă repeziţi până la planeta indicată. (Nota autorului.)

[7] Fireşte, încă de atunci dispăruse vechea accepţie a cuvântului de idealism, prin care idealismul e egal, în ultimă instanţă, cu credinţa într-

gândirii", dar aplicaţiile practice pentru deplasarea interplanetară puteau fi făcute imediat. Se dovedi că motorul de experienţă fusese mult prea puternic, că nu-i nevoie decât de un jet de beznă foarte modest. Problema era cum să vezi şi cum să fii văzut, de vreme ce mergi mai repede decât lumina.

Aşa se iviseră avertizoarele luminoase. Orice corp circulând mai iute decât viteza luminii îşi trimitea înainte, prin corpusculi „Etaria“, imaginea luminoasă.

Când „Arca lui Noe“ pătrunsese cu ciocul în sfera albastră, ea nu se ciocnise de nava propriu-zisă, ci numai de imaginea luminoasă care o preceda. Aceasta şi nu nava propriu-zisă fusese imaginea pe care o văzuseră Lu şi Pit pierduţi în ultima lor îmbrăţişare.

*

* *

---

o forţă supranaturală, divinitate etc. Misticismul dispăruse din conştiinţa umanităţii, dar rămăsese eterna posibilitate a cunoaşterii omeneşti de a greşi, de a se abate de la legile reale ale lumii materiale spre legi închipuite — numai că încetaseră să mai existe forţele sociale şi spirituale, păturile exploatatoare şi religia, care să consolideze această abatere a raţiunii şi s-o tragă în impasul fideismului. Erorile idealiste, flori sterpe pe copacul viu al cunoaşterii omeneşti, se corectau în procesul infinit al acestei cunoaşteri, înainte de a putea să mai ducă spre reminiscenţele religioase, care dispăruseră de mult, văduvite de vechea lor temelie socială. (Nota autorului.)

Piloţii de pe nava sferică s-au îndreptat spre racheta veche din faţa lor cu intenţia de a-i „prinde“ condensatoarele şi de a o „împinge" prin unde pe o linie gravitaţională. Erau siguri că nu se pot ciocni de rachetă, de vreme ce urmau s-o transporte iute înainte, la primul câmp gravitaţional. Un cadran special urma să arate momentul când racheta a fost „împinsă”.

Spre uimirea piloţilor, acul indicator a scăzut brusc la zero, iar propria lor navă, deşi ei nu dăduseră nici o comandă, din albastră deveni brusc portocalie şi tot atât de brusc o porni îndărăt.

Lucrurile se petrecură atât de repede, şi mişcările propriei lor nave erau atât de greu de urmărit, încât, pentru a-şi da seama ce s-a întâmplat, cei doi piloţi au fost nevoiţi să se uite la filmul declanşat automat şi rulat cu încetinitorul.

Imaginea arăta clar că racheta din faţa lor — în loc să se lase împinsă de la distanţă — având condensatoarele explodate, continuase să vină spre ei. În câteva frânturi de secundă, nava-sferă, alunecând de două ori mai iute decât lumina, ajunsese lângă „Arca lui Noe“ şi fusese pe cale de a o ciocni, când intervenise pilotul-robot, schimbând automat direcţia navei. În a mia parte a unei secunde, nava-sferă, cu o viteză aproape la fel de mare, o pornise îndărăt.

Piloţii se uitau uluiţi şi uşuraţi la ecranul din faţa lor, mulţumeau în gând robotului, când un uriaş vacarm se ridică din întregul univers locuit de oameni. Observatoarea de pe Engels 115 văzuse accidentul. Spre deosebire de cei doi piloţi, ea îşi dădu seama că e vorba de o rachetă străveche, de „Arca lui Noe“ ; înştiinţă mai multe alte planete, iar acum întreaga omenire, aflând de ciudata întâmplare, urmărea febril, în faţa televizoarelor interplanetare, această cădere nemaipomenită.

Era o cădere, căci Arca cea veche, cu aparatele distruse, totuşi, prin forţa inerţiei, îşi continua drumul spre Pământ — „cădea”.

Trilioane de oameni se întrebau, în aceeaşi clipă, dacă şi cum ar putea fi oprită această navă fără condensatori. Dar şi mai nerăbdători erau să afle dacă vechea Arcă mai era încă locuită de oameni. Şi dacă da — au supravieţuit ei şocului ?

E totuşi ciudată soarta noastră, a omenirii. Când eram doar câteva zeci de milioane, împrăştiaţi pe vechiul nostru Pământ, ştiam foarte puţin unii despre alţii : munţii, mările au fost zeci de mii de ani obstacole de neîntrecut, aşa încât viaţa unui trib era un mister pentru celelalte. Şi doar eram numai câteva milioane, pe o singură planetă !

Astăzi, nu ştiu cum se face, suntem trilioane,

trăim pe sute de planete, dar ne cunoaştem mult mai bine. Parcă am fi un sat[8] mare. O fi televiziunea interplanetară de vină.

Oricum, e lesne de închipuit marea emoţie a omenirii din anul 41 041 : era vizitată nu de o rachetă, ci de un mare muzeu arheologic... Erau cunoscute foarte precis istoria, obiectele şi moravurile unor vremuri îndepărtate, dar oamenii acelor vremuri, oameni vii în carne şi oase, supravieţuitori sau mai bine zis urmaşi ai străvechilor exploratori planetari — asta nu se putea întâlni nici în sute de generaţii.

Iată de ce trilioane de fiinţe omeneşti ale mileniului 42 stăteau cu ochii aţintiţi pe „Arca lui Noe". Îi tulbura faptul că nu pot vedea interiorul: racheta era făcută dintr-un aliaj vechi, de mult ieşit din uz, aşa încât televizoarele nu puteau examina nava pe dinăuntru. După toate aparenţele, explozia condensatorilor îi omorâse pe toţi navigatorii. S-ar fi putut întâmpla ca de mii de ani nava să fi rătăcit automat în gol, ca un sicriu zburător, cu pasagerii morţi de mult. Sau poate că, stabiliţi în altă lume, vechii exploratori în spaţiu trimiseseră îndărăt pe Pământ o navă goală, teleghidată, aşa cum procedaseră străbunii

[8] „Sat" se numea o mică aşezare agrară de pe vremuri. (Nota autorului.)

sovietici atunci când expediaseră prima rachetă în Lună. Dar poate că mai existaseră oameni pe bord, poate că supravieţuiseră şocului, poate că erau doar leşinaţi.

CAPITOLUL V

În mare grabă, membrii consiliului ştiinţific superior, surprinşi de întâmplare pe diferite planete şi în îndeletniciri diferite (de pildă, un bătrân savant botanist, în vârstă de 403 ani, care tocmai făcea baie de microultraviolete, apăru dezbrăcat de undele groase care-i înveleau trupul cam smochinit), îşi conectară cu toţii aparatele, să se sfătuiască ce au de făcut. Patru sute de maşini istorice şi tehnice primiră sarcina să descopere la ce cifru refractar corespunde străvechiul aliaj al „Arcei lui Noe". Căutau astfel că prin televiziune sau instantaneoteleviziune[9] să vadă ce se petrece în interiorul navei. După 112 secunde, combinându-se datele istorice cu cele obţinute pe cale spectrală (care arătau schimbările pe care nava, de-a lungul a zeci de mii de ani, le suferise

[9] De fapt e vorba de instantaneoviziune, adică vederea aproape instantanee, la o diferenţă de maximum câteva luni, interval scurtat prin intervenţia acceleratorilor de imagine. Altfel ar dura ani şi sute de ani până să poată vedea oamenii de pe o planetă ce se petrece pe cealaltă. În povestirea de faţă folosesc însă termenul neştiinţific, intrat totuşi în uzul curent : televiziune. (Nota autorului.)

prin realimentări şi retransmutări din lumea diferiţilor aştri), se căpătă o gamă de aproximativ 15 aliaje probabile. Toate erau de mult scoase din uz : deci nu existau aparate cu raze de microteleviziune care să poată răzbi imediat prin pereţii navei.

La marea uzină din Capitala 3, prin combinarea prototipurilor existente, apărură în alte 468 de secunde 30 de mari spărgătoare instantaneovizoare, adaptate pentru aliajul vechi al „Arcei" ; după numai 15 secunde, unul dintre spărgătoare, găsind unda de refracţie şi agăţându-şi razele de rămăşiţele unei bobine explodate de pe navă, răzbi prin pereţii arhaicului aliaj şi putu arăta omenirii înmărmurite ce se petrece în interiorul rachetei care se prăbuşea.

Bab, adjunctul lui Ols, care fusese surprins de evenimente pe Valea Gangelui, se gândise că prietenul său are poate nevoie de ajutor ; după 182 de secunde plutea într-o rachetă spre Ols ; conectându-şi aparatul la maşina de bord a lui Ols, văzu şi el ceea ce vedeau în acea clipă trilioane de oameni.

Printre sfărâmături, în „Arca lui Noe“, nişte oameni de statură relativ scundă — sub doi metri — zăceau însângeraţi şi fără cunoştinţă. Erau îmbrăcaţi urât, nu în unde, ci în haine de pânză şi

stofă macromoleculară, asemănătoare cu hainele care se purtau pe vremea când părăsiseră Pământul; televizoarele de pe navă îşi proiectau imaginile pe un ecran şi nu direct în aer ; hrana era sintetică, lipsită de aspectul şi forma hranei naturale ; într-un cuvânt, toate amănuntele arătau că miniaturala colonie de câteva mii de oameni, izolată de restul omenirii, nu evoluase mult peste nivelul pe care-l avusese societatea în vremea când străbunii exploratorilor părăsiseră Pământul.

Bab se bucura, observând prin spaţiul ecranic faţa lui Ols ; îi dispăruse vechea tristeţe : ochii lui erau aprinşi de curiozitate şi pasiune. Zece minute mai târziu, când Bab pătrunse val-vârtej în biroul administraţiei Pământului, văzu că pe fruntea lui Ols apăruse acum o cută adâncă, şi că în ochii lui lucea o privire sălbatică.

— Ce se aude ? strigă Bab.

Se apropie de calculatorul-televizor. Tabloul pe care-l văzu îl îngrozi: pe al patrulea spaţiu ecranic, care arăta exteriorul „Arcei" şi poziţia ei, se vedea că racheta, care până atunci se îndreptase spre Pământ, începe, aproape imperceptibil, să devieze de la direcţia ei.

Ecranul 5 se aprinse brusc, şi noul secretar al secretariatului intragalactic vorbi răspicat:

— Atenţie, Omenire ! Racheta începe să

devieze, dar e interzis orice amestec ! în momentul de faţă, forţa gravitaţională a Soarelui începe s-o atragă mai puternic decât Pământul ! Viteza ei iniţială o îndreaptă spre Pământ, dar nu se ştie dacă va rezista. Calculele arată că devierea spre Soare va câştiga totuşi teren. Se caută o soluţie ; deocamdată nu avem cum interveni.

— Să nu intervenim, strigă Ols, şi s-o lăsăm să se topească spre Soare ?

Probabil că în aceeaşi clipă câteva miliarde de oameni întrebaseră acelaşi lucru, căci, după un minut, în mâna secretarului apăru un buletin subelectronic, care reprezenta coordonarea şi sintetizarea principalelor întrebări.

— Aveţi dreptate, spuse secretarul, se pierde un material istoric fără precedent şi poate şi geografia unor galaxii necunoscute. Dar vă atrag în modul cel mai serios atenţia — şi aici vocea secretarului se făcu poruncitoare — că orice încercare de a dirija racheta pe-o rază curbă sau chiar de a o prinde pe un coridor drept o va distruge într-o clipă.

Spunând aceasta, apăsă pe un buton, lăsând ca în locul chipului său să se vadă un altul. Era observatoarea înfăşurată în unde albe de pe planeta Engels 115.

— O mică navă-pilot de pe planeta noastră

mărginaşă, raportă şi ea îmbujorată, a făcut o încercare extrem de uşoară pentru captare. Imediat racheta a fost pe jumătate distrusă.

—N-are niciun rost! spuse secretarul, reapărând în spaţiul ecranic, n-are niciun rost s-o captăm ! O distrugem, vă spun, e sigur, o distrugem! Dacă o lăsăm în voia ei, s-ar putea să mai scape de atracţia Soarelui. Mai bine aşa ; mai bine să ne resemnăm, lăsând-o să piară sub ochii noştri, decât să o distrugem cu propriile noastre aparate...

Acum racheta făcea o curbură de forţă şi mai mare spre Soare.

— Dar e o crimă ! explodă Ols. Nu vedeţi că piere ?

Secretarul galactic citi iute noul buletin şi, ajungând la cuvintele „crimă — Ols Ols 4000“, se încrunta imperceptibil şi strigă :

— Omenire, Ols Ols 4 000 e de părere că asta ar fi o crimă. Măsoară-ţi cuvintele, Ols : vrei să distrugem racheta ? Mai bine uită-te în spaţiul 1: poate să scape.

Ols şi cu Bab priviră în spaţiul care înfăţişa interiorul navei şi amândurora li se tăie răsuflarea. Poate pentru că, fiind mai firavă, suportase mai lesne şocul, o fată, până atunci leşinată pe podea în îmbrăţişarea unui tânăr blond, se trezise prima ;

descleşta acum braţele viguroase prinse de după mijlocul ei şi, apucând marginea mesei de comandă, făcea eforturi să se ridice. Figura ei de o frumuseţe cu totul aparte, rară azi, trăda o mare încordare.

— Propunerea e bună, strigă în ecranul 5 secretarul galactic : din Aurora 14 s-a propus să administrăm în mod excepţional un excitant nervos. Maşinile au votat pentru, consiliul ştiinţific a aprobat excitantul numai pentru persoana care se trezeşte ; acum se determină mirosul.

Într-adevăr, zece maşini lucrau din plin să determine precis mirosul, după o metodă larg răspândită în acea vreme. (Oamenii fuseseră preocupaţi de întrebarea : cum să-şi păstreze îmbrăcămintea de raze în jurul corpului ? Cum să facă pentru ca undele să nu se prindă de un corp străin ? Şi mai importantă era problema în operaţii medicale, unde chirurgul putea fi lovit de raze destinate bolnavului. Soluţia fusese găsită cu ajutorul câinilor. Câinele recunoaşte un om, din miliarde, după miros. Era destul să determini — desigur cu o precizie de câteva mii de ori mai mare decât aceea a simţului olfactiv al câinelui — emanaţia specifică, a porilor cuiva.) În cazul de faţă, undele excitante trebuiau să răzbească la fată, dar în acelaşi timp să ocolească pe ceilalţi

navigatori, cărora un şoc excitant, în starea în care se aflau, ar fi putut să le fie fatal. Asupra acestora — a fiecăruia în parte — acţionau acum alte raze, menite să-i scoată, treptat din colaps pe cei care mai trăiau încă. După determinarea mirosului, o cuantă puternică de unde hiperactivante fu îndreptată asupra fetei.

În câteva clipe, faţa ei, care păstra câteva trăsături vag asemănătoare cu acelea ale chinezilor de pe vremuri, se ilumină brusc : pătrunseseră până la ea undele de pe Aurora 14. Fata se ridică brusc, în uralele, neauzite de ea, ale omenirii, şi apucă manetele de comandă.

Încleştaţi de bordul coordonatorului, Ols şi Bab urmăreau încercările navigatoarei care căuta să cotească racheta spre Pământ. În mai puţin de cinci minute, deveni clar că nici o bobină nu mai funcţionează. Acum căldura Soarelui începuse să încingă şi mai tare cei 15 kilometri metalici ai rachetei, iar nava se îndrepta, în mod evident, spre Soare.

Lu, fata de pe rachetă, smulse cu o mişcare puternică maneta instalaţiei de rezervă a navei. Era o instalaţie de siguranţă, care nu fusese niciodată folosită. Sub ciocul de metal al navei se căscă o ţeavă rombică enormă, cu pereţii dintr-un metal ultra-dur, mai groşi de doi metri şi cu o

deschidere de aproape 10 metri — un gigantic tun nuclear. Descăreându-se în direcţia duşmanului gravitaţional din faţa sa tunul urma să provoace o colosală forţă de recul, menită să azvârle racheta îndărăt, smulgând-o din cătuşele atracţiei solare. O instalaţie desigur primitivă în comparaţie cu celelalte dispozitive ale navei, dar menită să slujească tocmai într-un caz ca acesta, când motoarele erau paralizate şi când bătălia mai putea fi câştigată.

Câteva frânturi de clipă, în care reacţia în lanţ îşi desfăşura pe tăcute fantastica goană, şi deodată o flacără orbitoare acoperi timp de o secundă chiar lumina astrului din faţă : nava se smuci îndărăt. (Zile şi zile mai apoi, avea să ajungă pe unele planete şi năprasnicul zgomot al exploziei.) Tunul gigant era crăpat şi înjumătăţit, dar nava rămăsese închisă etanş.

Un uriaş oftat de uşurare scăpă din miliarde şi miliarde de piepturi. Alunecând aşa mai departe, nava putea ajunge mica magistrală curbă a Pământului : de aici oprirea din cădere şi salvarea naufragiaţilor n-ar mai fi fost o problemă. Pe bordul rachetei, care-şi pierduse gravitaţia interioară, mii de oameni morţi, răniţi sau pur şi simplu leşinaţi, pluteau acum în dezordine, ciocnindu-se unii de alţii printre fărâmiturile aparatului. Fata leşinase

din cauza teribilei smucituri; plutind trasă, izbită, împinsă în toate direcţiile, îşi reveni iarăşi. Căuta suporturi de care să se prindă şi văzu că toate cele din jur erau distruse ; rupse iute hainele de pe ea şi, cu ajutorul fâşiilor de stofă, se legă de marginile maşinii de navigaţie, ca să nu poată fi smulsă de acolo. Corpul ei măsliniu, mai înalt decât cel al vechilor chinezoaice, era lucios de sudoare ; se vedea că nava, având instalaţiile termice distruse, nu se putuse apăra de căldura enormă a Soarelui decât prin metalul ei refractar şi prin vechiul ei sistem de obloane-oglindă care respingeau razele. Căldura fusese însă atât de mare, încât oglinzile erau sparte în mai multe locuri.

Fascinat de lupta fetei, Ols văzu cum corpul măsliniu şi lucios se arcuieşte într-un efort frenetic : braţele lăsau să se vadă muşchii subţiri şi alungiţi, sânii delicat conturaţi erau acum agitaţi sub tresăltările spasmodice ale întregului coş al pieptului; se vede că nava, lipsită de instalaţiile ei de transmutaţie a luminii în oxigen, îşi micşora cu iuţeală rezervele de aer respirabil. Pe atunci nu existau mijloace tehnice pentru a trimite prin pereţii unei nave în mers raze care să creeze acolo înăuntru oxigen. Zeci de naufragiaţi se trezeau acum, şi după gurile lor larg deschise (sunetele nu răzbeau din navă — era o scenă mută) se putea

observa că oamenii încep să simtă lipsa aerului. Ca să nu se mai izbească unii de alţii, căutau suporturile navei, se prindeau de ele, uneori se legau cu curele şi fâşii de haine smulse de pe ei; câţiva încercau să repare iute o bobină, alţii se încleştaseră şi ei de maşina de navigaţie.

— Atenţie la spaţiul 4 ! spuse secretarul intragalactic.

În vocea sa răsunase oarecare oboseală. Ols îşi mută privirea şi ceea ce văzu îl revoltă. În ciuda sistemului de recul al navei, ca un atlet uriaş care ar îndoi o vergea de fier, Soarele, cu imensa lui masă gravitaţională, curba din nou direcţia de alunecare a rachetei. Se vedea clar cum în lupta dintre cele două forţe opuse — puterea de atracţie a Pământului şi forţa de atracţie a Soarelui — încetul cu încetul giganticul haos de foc începe să-şi impună voinţa lui oarbă.

Încă o oglindă crăpă sub căldura Soarelui; o rază subţire, strecurându-se printre crăpături, mult slăbită, dar lucitoare în semiîntunericul navei, căzu pe corpul fetei. Parcă biciuit, ca un superb arc lucitor, întreg trupul i se cambră pe manete, inutil, într-un efort disperat de a influenţa, cu muşchii ei slabi de om, soarta dinainte hotărâtă a războiului care se purta între forţe gigantice. În clipa următoare, ochii ei uşor migdalaţi şi mari, verzui şi

cu pete căprui, se închiseră : întreg corpul i se muie, plutind pe spate, legat de fâşiile de stofă, cu braţele căzute în lături, într-un abandon total, ca o jertfă strălucitoare înaintând spre monstrul de foc oare urma să mistuie toată nava.

CAPITOLUL VI

— Atenţie la ecranul tehnic, răsună vocea secretarului intragalactic.

Ols îşi încleşta mâinile mari pe bordul maşinii sale ; alături, Bab încerca zadarnic să-l calmeze. Pe ultimul spaţiu de ecran, cel tehnic, cadranele calculatorului central arătau cum curba de nivel redevine tot mai dreaptă, de astă-dată în direcţia Soarelui, şi cum începe să se mărească viteza de acceleraţie a căderii, Dacă nava ar fi avut o viteză destul de mare, s-ar fi putut transforma în satelit al marelui astru ; dar cu motoarele distruse şi după atâtea smuciri şi schimbări de direcţie, viteza ei inerţială scăzuse mult.

Pe ecranul 4 se văzu cum un tânăr blond şi vânjos, aproape la fel de mare ca oamenii de atunci — cel din îmbrăţişarea căruia se desprinsese fata încercând să salveze nava — îşi revine în simţiri. Sfâşiind legăturile cu care Lu se prinsese de pârghiile de comandă, Pit o trase în afara razelor mistuitoare, acoperind-o cu o lucitoare manta albă, din materii plastice. În clipa următoare, tânărul blond se izbi de un perete şi, cu toată blândeţea şocului, leşină imediat ; se vedea bine că fusese la capătul puterilor. Nava luase acum viteză mare în căderea ei, şi oglinzile începură să crape mai

repede : indicii tehnici arătau o periculoasă încălzire a metalului, iar hainele unui muribund, pe care se concentraseră nişte raze combinate prin frânturi de oglindă, luară foc. Pe ecranul 5 apăru iar figura secretarului intragalactic ; nu spunea nimic, şi tăcerea lui, laolaltă cu gravitatea chipului, arătau clar că totul e pierdut.

— Îţi încredinţez Pământul ! bubui teribilă vocea lui Ols. În aceeaşi clipă, administratorul Pământului îşi îmbrânci deoparte locţiitorul şi apăsă pe cele două butoane care se aflau sub braţele fotoliului său. Automat, ca un capac acţionat de arc, bolta marii săli sări deoparte şi Ols se pomeni proiectat, ca o torpilă, dincolo de atmosfera Pământului, în vid. După un minut, când se trezi din buimăceală, gravita în jurul planetei, îmbrăcat în costumul său de raze care îi înveleau oxigenul. Odată cu deschiderea marii bolţi fusese trecut printr-un jet de degravificare ; lipsit de greutate, putuse suporta acceleraţia, viteza fantastică cu care fusese aruncat, dincolo de atmosferă, la câteva sute de kilometri depărtare de Pământ. Încă ameţit, îşi scoase revolverul luminescent de la brâu şi mânuindu-l cu dexteritate ajunse în dreptul uneia din rachetele-pilot automate care patrulau zi şi noapte în jurul Pământului ; pătrunse vijelios înăuntru.

Se vede că Bab înştiinţase secretariatele subgalactice de isprava şefului său ; Ols nici nu se instală bine la bordul de comandă, când spaţiul ecranului 5 al coordonatorului de pe rachetă se aprinse şi în faţă îi apăru secretarul intragalactic. Cu toată funcţia lui supremă, secretarul abia cu greu putea să-şi menţină calmul :

— Ols, întrebă el, ce înseamnă gestul acesta netrecut prin nici o hotărâre ?

Ols, care dăduse viteză maximă rachetei, păli. Ochii i se stinseră în fundul orbitelor şi răspunse abia rostind cuvintele :

— Renunţ la calitatea de Om.

— În dezbatere, anunţă secretarul. Se supune votului viu mondial. Ols a declarat următoarele : „Renunţ la calitatea de Om".

Era cea mai îngrozitoare frază pe care putea s-o rostească cineva. Cu toată imensitatea populaţiei omeneşti, în ciuda uriaşei varietăţi a trilioanelor de caractere individuale, aceste cuvinte nu erau pronunţate decât foarte rar, poate o dată la un veac, şi încă şi atunci cel care vorbise aşa era examinat luni în şir, să se vadă dacă nu cumva nu-i în toate minţile.

Doar Plenara Generală Mondială — inclusiv muribunzii, a căror moarte era amânată câteva ore, special în vederea acestei mari hotărâri —

putea, după votul maşinilor automate, prin vot general viu, să declare că toate mijloacele de influenţare nu pot să ajute cu nimic şi că un om trebuie dezlegat de calitatea de Om şi autorizat să facă cu viaţa lui orice pofteşte.

A face cu viaţa ta ce pofteşti, a fi separat de societate, era un chin insuportabil. În vremuri îndepărtate existau torturi fizice şi existau boli care dădeau omului dureri de neîndurat; dar torturile dispăruseră, durerea fizică era menţinută la un minim strict necesar sensibilităţii şi autoconservării, chinuri fizice nu mai existau. Pe măsură ce omul îşi dezvoltase personalitatea şi se eliberase de tirania durerii fizice, căzuse însă sub altă tiranie : a psihicului. Încă de pe atunci, creierul omenesc reprezenta o lume atât de vastă, încât stările de spirit depresive sau chiar simpla epuizare nervoasă puteau fi mortale. Tocmai de aceea, lipsit de puterea de a dormi, abținându-se de la uzul calmantelor şi excitantelor, omul avea pretutindeni la îndemână bare gimnastice, raze solare, frig natural, tot felul de mijloace fizice străvechi cu ajutorul cărora să-şi poată domina mai lesne starea psihică.

În aceste condiţii, a fi separat de societate, adică a şti că societatea se dispensează de munca ta, însemna o suferinţă insuportabilă. Întreaga

viaţă a omului era independentă şi totuşi dependentă de societate, aşa cum de pildă cea mai mică navă interplanetară se conduce singură, dar cu ajutorul energiei împrumutate de la sistemul energetic a mii de sori şi planete. Orice greşeală ar fi făcut omul, niciodată societatea nu-i dădea osânda supremă : aceea de a-i retrage calitatea de Om. Opunerea faţă de votul viu al omenirii poliplanetare, nervozitatea în raporturile cu ceilalţi oameni şi, mai ales, cu aceia care momentan erau în subordine (era o greşeală gravă, deoarece nervozitatea se putea transmite de la om la om şi putea deci cauza leziuni mortale altor oameni), abuzul de muncă (fără relaxarea psihico-fizică dinainte calculată), încercările anarhice de provocare a omului prin mijloace dăunătoare organismului, grosolănia în arta de a iubi — iată greşeli şi stări psihice oare puteau aduce după sine zeci de ani de readaptare, mai ales dacă se repetau.

Principiile acestei readaptări erau simple : se considera că omul nu e demn de era planetară, societatea îl retrograda să trăiască în psihoza sclavagismului, apoi în a evului mediu ; trecând prin orânduiri şi constituţii psihice succesive, era reapropiat, pas cu pas, de era lui.

Toate aceste pedepse erau executate pe cale

nervoasă. Abia după ce sistemul lui psihic se dovedea deasupra acestor probe, omul era avansat din preistorie în era istorică, noua eră planetară care începea cu anul 1. [Anul 1 era, după vechiul stil, anul 1957, 4 octombrie — data primului pas făcut de om, cu ajutorul sputnicului, în afara planetei sale de origine. O vreme, noua eră începuse cu anul Revoluţiei din Octombrie, dar încetul cu încetul, pe măsură ce problemele politice izvorâte din existenţa societăţii împărţite în clase erau înlocuite cu problemele moral-psihologice, ştiinţifico-tehnice şi galactice, oamenii se gândiseră să lege grandoarea anticului socialism de primul pas spre republicile comuniste planetare şi să contopească ambele aniversări, despărţite doar prin 40 de ani, printr-o dată convenţională comună : anul 1. Aşa se proceda şi cu alte aniversări (pe atunci oamenii nu renunţaseră încă la aniversări), pentru că, după mai bine de 50 000 ani de istorie scrisă, datele aniversare deveniseră atât de numeroase, încât nu mai puteau fi respectate. La fiecare 100 de ani, maşinile electronice făceau o nouă contopire ; de pildă aniversarea tuturor poeţilor englezi fusese mai întâi fixată pe baza anului morţii, precis stabilit, a lui Shakespeare, un clasic străvechi, apoi aniversarea întregii literaturi şi arte a zece secole

— dat fiind că mai apăruseră multe alte activităţi artistice şi de altă natură care îşi cereau o zi a lor — a fost stabilită pentru ziua de naştere a lui Ahma, celebrul poet indian al televiziunii mondiale din secolul al V-lea.]

Dar bănuiesc că mulţi dintre voi ştiu toate astea ; să ne întoarcem deci la readaptare. Dacă trecea cu bine faza preistorică, omul avansa în faza superioară, a istoriei conştiente a umanităţii; era găsit bun pentru socialism ; începea o etapă nouă, omului i se dădea dreptul de a lupta câţiva ani ca să rezolve contradicţiile acelei perioade de început, când o parte a umanităţii, abia desprinsă de vechea orânduire şi cu oameni a căror conştiinţă mai purta urmele acestei orânduiri, trebuia să mai lupte contra războaielor, pentru pâinea ei, şi, să reziste la moravurile exacerbate de pieirea lor iminentă — carierismul, aprecierea oamenilor după gradul lor de slugărnicie, ipocrizia şi altele nu puţine care încercau să reziste omului în curs de formare al socialismului. Abia după perioada avântului comunist planetar şi a ivirii noilor contradicţii ale fiinţei omeneşti, cel vinovat era autorizat să se întoarcă, readaptat, între semenii din era lui.

În majoritatea cazurilor, acest proces era bine primit de către cel în cauză, în ciuda pericolelor pe

care le prezenta. Sinucidere nu mai exista : prin anul 28 000 se semnalase ultimul caz. Într-o singură eventualitate omul nu mai era readaptat : atunci când căpăta dezlegare de calitatea de Om. Era un lucru oribil, se socotea că orice s-ar încerca de acum încolo cu el, delicventul nu mai poate fi în niciun caz de folos semenilor săi. A nu putea fi de folos nimănui însemna moartea psihică: omul nu putea nici să se răzbune, nici să se sinucidă, deoarece omorul şi sinuciderea inspirau de pe atunci o aversiune mai tare decât însuşi instinctul înnăscut al autoconservării; de găsit alinarea în somn nu putea — somnul dispăruse — acces la anestezice societatea nu-i dădea, iar principala trăsătură a calităţii de Om — munca utilă — îi era inaccesibilă. Desigur, omul muncea mai departe. Altminteri — dată fiind complexitatea psihicului său, pentru care munca cerebrală era mai necesară decât hrana pentru corp — ar fi murit în câteva zile. Dar munca lui nu era o muncă utilă, deoarece nimeni n-o aprecia şi nimeni nu se folosea de roadele ei. Totuşi, după moartea delicventului, operele sale erau examinate de societate, dar cel mai adesea se vădeau lipsite de valoare. Dacă era o operă de ştiinţă, izolarea de restul societăţii o făcuse să aibă lacune grave, iar dacă era o operă psihico-artistică, moralul scăzut

al fostului om o transformase într-o ciudăţenie lipsită de vlagă, bună cel mult pentru cercetări psihico-medicale, şi doar pe această cale putea să intre în multidecilionicul Catalog Electronic al Tuturor Generaţiilor.

Iată de ce acum, în vreme ce racheta lui Ols se îndrepta fulgerător spre ruinata „Arcă a lui Noe“, în Plenara Generală Mondială trilioane de oameni discutau, folosind cercetările marilor calculatori ai planetelor şi ştiinţelor, soarta lui Ols. Să-l dezlege de calitatea de Om, lăsându-l să dispună oricum vrea de viaţa sa ? sau să-i captureze, printr-o rază curbă, racheta, expediindu-l de-a dreptul într-o planetă de readaptare ? Toate distracţiile şi chiar munca se opriseră : numai oamenii aflaţi în tură, a căror muncă nu s-ar fi putut întrerupe fără provocarea de accidente, continuau să lucreze. Dar şi aceştia, formându-şi prin autodisciplină mintală o dublă atenţie, lucrând mai departe ireproşabil, participau în acelaşi timp la marea dezbatere. Erau 185 de ani de când nimeni nu mai ceruse să fie dezlegat de calitatea de Om.

După mai bine de un sfert de oră, folosindu-se toate maşinile, Plenara încă nu luase nici o hotărâre, deşi racheta lui Ols continua să gonească înainte. Îndeosebi câteva maşini, specializate în criticii de artă, dintr-o defecţiune încă

nedescoperită nu respectau destul de clar programul dat, prelungeau mereu dezbaterea cu argumente dubioase, unele numai pretins marxiste, şi în orice caz subiective şi vagi, adesea influenţate de relaţii de prietenie cu alte maşini — maşinile finanţelor, moravurilor etc. Cum nu mai era mult timp, cerând şi căpătând pe loc autorizaţia secretariatului intragalactic, secretarul deconectă maşinile buclucaşe şi, în mai puţin de 3 minute, citi Omenirii sinteza votului automat şi expunerea de motive ce o însoţea.

Hotărârea vie, ca de obicei, urma să fie irevocabilă. Secretarul, care uneori era cam vorbăreţ, mai adăugă de la el un discurs de 132 de secunde şi puse chestiunea la votul viu. Peste câteva minute, un zâmbet de satisfacţie flutura pe buzele lui.

— Ols Ols 4 000, spuse el desluşit. Omenirea respinge cererea ta de dezlegare de calitatea de Om.

Ols păli şi mai puternic, dar nu schimbă direcţia rachetei. Faţa i se împietrise. Psihicul său puternic făcea un mare efort pentru a rămâne calm. În alte împrejurări, Ols s-ar fi prins de bara de gimnastică aflată pe bordul rachetei — dar acum era hotărât să reziste prin autodisciplină mintală la orice enervare, care-i putea fi fatală.

Prin ecran vedea cum exteriorul „Arcei lui Noe“ se deteriorează tot mai tare şi începe să ardă, cu flăcări repede stinse de raritatea gazelor şi de viteza căderii.

— Având însă în vedere împrejurările excepţionale, spuse secretarul după câteva clipe, Omenirea te autorizează să-ţi rişti viaţa dacă ne expui planul tău de salvare şi dacă-i un plan raţional. Nu uita însă că nu poţi remorca Arca pentru că o distrugi sigur. Expune-ne planul tău, dar grăbeşte-te pentru că — secretarul îşi consultă cadranele — în circa 700 de secunde ieşi din marea rază curbă şi nu te mai putem salva.

— Receptare mecanică, strigă Ols, preistoria tehnicii mondiale, a doua sută de volume, ciclul despre aburi, tomul drumului de fier.

Calculatoarele se puseră pe treabă şi în zece secunde paginile respective, gata multiplicate, alunecară în mâinile membrilor consiliului ştiinţific interplanetar şi secretariatului intragalactic. Nu mai era necesar votul Omenirii — şi nici nu mai era timpul ; în treizeci de secunde, fără nici o maşină, cele două foruri adoptară o hotărâre cu majoritate de voturi.

— Frate Ols! strigă grav secretarul, în numele Omenirii ți se aprobă riscarea vieţii. Cere-ne orice ajutor. Succes, Omule !

CAPITOLUL VII

Cu tot materialul rezistent al rachetei sale, Ols simţea cum aliajul se încinge încetul cu încetul. Vedea prin ecran interiorul „Arcei". Câteva obiecte inflamabile — filme, fotografii, hârtie — începuseră să ia foc, împuţinând oxigenul şi aşa destul de rar. Până şi lângă mantaua plastică de culoare albă, menită să proteguiască trupul vitezei fete, o fâşie subţire de pânză începu să fumege. Acum traseul rachetei putea fi urmărit prin televiziunea directă, telescopică ; asta însemna o apropiere atât de mare, încât Ols era sigur că ar putea să vadă „Arca“ direct în telescop, de-ar fi fost în stare să înfrunte lumina soarelui.

Deşi era obosit şi ar fi putut face economie de mişcări, Ols prefera să conducă nava în mod activ, cu mâinile. Încă de pe vremea „Arcei lui Noe“, navele erau înzestrate cu mecanisme de comandă, bazate pe biocurenţi : patru brăţări simple, petrecute peste fiecare mână şi picior, scuteau corpul pilotului de orice efort — impulsurile nervoase transmise de creier se scurgeau din muşchi în brăţară şi de aci acţionau asupra mecanismului: omul gândea că pilotează nava şi, gândind astfel, o şi pilota. Se crezuse că sistemul va revoluţiona nu numai producţia socială,

întrecând toate efectele automatizării, dar şi însăşi natura umană : căci sporea mult rolul creierului, pe seama muşchilor, continuându-se astfel un vechi proces, început din vremea când omul folosise prima unealtă, un proces în care, de-a lungul diferitelor tipuri de producţie, scădea rolul muncii musculare brute şi creştea cel al minţii. Dar nu fusese chiar aşa : organismul omenesc se împotrivea, rezista la perspectiva de a deveni o simplă anexă a unui super-creier; prorocirile funebre ale autorilor fantastici din era capitalului, care descriau capete uriaşe având la capăt două mici peduncule cu ajutorul cărora se înfig, pe alese, în diferite corpuri fără cap, devenind astfel capetele când ale unor bătrâni, când ale unor femei tinere, când ale unor copii abia născuţi — această perspectivă sinistră şi dezgustătoare era negată de natura armonioasă a fiinţei omeneşti, care nu lăsa ca propria ei bază materială, corpul, şi munca fizică, manuală, să dispară, să se atrofieze. Savanţii redescopereau lucruri simple, elementare, pe care unii voiseră să le dea uitării. Mai toţi creierii oamenilor lipsiţi de munca fizică, oameni care lăsau îndeplinirea celor mai simple operaţii pe seama biocurenţilor, dădeau semne de oboseală, proastă funcţionare, astenie şi alte boli. Confortul, la care umanitatea râvnise atâtea mii de ani,

devenea principala ei primejdie, iar teza după care, începând cu orânduirea comunistă munca a devenit o necesitate vitală, căpăta după mii de ani o confirmare originală în domeniul, mai limitat, al muncii fizice. Oamenii îşi dăduseră seama, din nou şi din nou, că atât în dezvoltarea societăţii cât şi în dezvoltarea fiinţei şi speciei umane există anumite proporţii între munca fizică şi cea psihică, proporţii care nu puteau fi încălcate fără urmări grave : de aceea îmbinarea învăţământului cu practica manuală, sportul, munca erau comandamente de fier ale societăţii, iar creierul omenesc, în loc de a fi redus la rolul unui simplu transmiţător de comenzi, anexă sau motor al unei maşini, dimpotrivă, sorbea puteri noi, fantezie, energie, inspiraţie din activitatea fizică şi îndeosebi din munca străvechii forţe care asigurase însăşi ivirea omului, transformarea maimuţei în om — mâna.

Aşadar, încă din vremea „Arcei lui Noe“ mecanismele de comandă prin biocurenţi erau întrebuinţate cu economie şi, de câte ori puteau, oamenii preferau să se folosească de mâini. Ols însă se simţea obosit, organizarea lui umană complexă şi atât de fină nu mai era de mult obişnuită să contemple catastrofe ca aceea pe care o vedea în faţa ochilor pe „Arcă“.

— Rog să se aprobe, în mod excepţional, un

excitant rapido-încetinitor !

— Te referi la „creasta lui Darwin“ ? întrebă un membru al secretariatului galactic.

— Fie şi ea !

Începură căutări înfrigurate pentru reproducerea excitantului „creasta lui Darwin“. Nu era uşor de găsit, pentru că fusese interzis cu câteva mii de ani în urmă ; fabricarea lui era foarte complicată, cerea folosirea unor substanţe organice rare, frânturi ale materiei vii.

Veacuri şi veacuri, în vreme ce maşinile electronice lucrau cu precizii de milionimi de secundă, mai-marele şi stăpânul lor, creierul omenesc, nu era sensibil decât la unităţi de timp de cel mult o sutime de secundă. Răsfoind scrierile oamenilor din vechime, savanţii descoperiseră romane în care se aflau fraze în acest gen : „atunci, într-o clipă, întreaga viaţă i se depănă în faţa ochilor". Le-ar fi socotit poate o fantezie, dar până şi observatori serioşi, meticuloşi, cum era Darwin — savantul care descoperise evoluţia speciilor — afirmau că există momente când creierul cuprinde ore, dacă nu ani. Darwin, povestind că în tinereţe căzuse de la o înălţime de 2—3 metri, scria : „*Creasta nu era înaltă... şi totuşi numarul gândurilor în timpul foarte scurt al acestei căderi... a fost surprinzător de mare şi nu prea mi*

se pare compatibil cu părerea filosofilor care pretind că fiecare gând cere o cantitate de timp destul de apreciabilă“.

După cercetări, se descoperi un excitant care părea să dilate timpul: activa în asemenea măsură funcţiunile creierului, încât împărţea fiecare secundă în sute de părţi egale : creierul avea senzaţia că fiecare din aceste frânturi e lungă cât o secundă. Judeca deci fără grabă, ştiind că pentru o hotărâre are la îndemână timp suficient, cântărea fără grabă argumentele pro şi contra, astfel încât izbutea — fără pripeală, dar cu o iuţeală fantastică, mult mai repede decât în fracţiunea de secundă când Darwin căzuse de pe creastă — să ia, în numai câteva fragmente de clipă, o hotărâre „îndelung" chibzuită şi să dea la timp un impuls just piloţilor automaţi subelectronici.

Undele excitante îi parveniră lui Ols în ultimul moment, pe linia de interferenţă cu raza marii curbe ; de aici încolo era graniţa Soarelui, teritoriul pe care Omenirea nu mai putea trimite decât unde de vizibilitate şi în care nu mai putea interveni direct decât cu sonde de investigaţie. Era un soare prea mare, şi răgazul era prea mic ca să mai poţi muta astrul din loc.

Devenise clar că navele au pătruns amândouă pe marele teritoriu al atotputerniciei focului. Ciocul

„Arcei lui Noe“ se făcu dintr-o dată incandescent şi în clipa următoare dispăru, mistuit. Fusese un cioc lung de 1 kilometru, un fel de ac din aliaj special. În mii şi mii de ani rezistase şi se refăcuse din mers, dar niciodată la o asemenea apropiere fatală de un soare gigant. O clipă după aceea se mistuiră şi ultimele rămăşiţe ale braţului de tun scos din corpul „Arcei“ ; izbucni o explozie neprevăzută, probabil a unor rezerve nucleare neobservate ; bătrâna rachetă se dete peste cap şi îşi acceleră viteza de cădere.

— Ols, întoarce-te... ! răsună o voce bine cunoscută.

Tresărind, Ols văzu cele două mări albastre ale ochilor Maloniei, femeia pe care o iubise, o pierduse şi pentru care comisese singura greşeală mai gravă a vieţii sale. În 30 de sutimi de secundă, înăbuşindu-şi tresăltările inimii, Ols cercetă sub toate aspectele această chemare care îl răscolea adânc. Marea delicateţe a Maloniei o împiedicase ca — în faţa televizoarelor întregii omeniri — fie chiar şi în această clipă supremă, să-i strige totul: „Ols, întoarce-te, voi fi a ta şi tu al meu !“ Dar chiar din acest scurt „întoarce-te !“ şi din oceanele albastre ale ochilor ei, Ols desluşise totul. Avea siguranţa că-şi va putea reface dragostea — unica iubire a vieţii sale. Trebuia numai să întoarcă

spatele morţii —- razelor arzătoare care-i pătrunseseră haina de unde albastre, şi-i pârleau sprâncenele, pielea, căutându-i inima.

Cu un sentiment de nestăpânită bucurie, ca un înecat care se întoarce la viaţă, fără să se uite la manete — privea ţintă numai la statura superbă, de peste 2 metri înălţime, a Maloniei — dibui cu mâna, în căutarea manetei de retur.

După o sutime de secundă, care-i păruse cât un veac, mâna se întoarse, neputincioasă. În faţa sa apăruse — nu pe ecran, ci în ochii lăuntrici ai amintirii — corpul strălucitor, întins ca un arc, al fetei din racheta din faţă, şi apoi abandonul ei, când, cu braţele căzute în lături, părea că îşi oferă existenţa fie Omenirii, fie Soarelui devorator. Nu, nu era atracţie fizică şi nici dragoste. Ols simţea însă că imaginea Maloniei şi a vieţii însăşi păleşte în faţa acelei frânturi de omenire care gonea spre marele neant al flăcărilor, păleşte în faţa acelui trup strălucitor de sudoare, care parcă exprima şi truda, şi frumuseţea, şi poezia ascunsă a unei omeniri de mult dispărute. Era un crâmpei din infinitatea trecutului şi poate şi a viitorului, era ceva din infinitul pe care jinduia să-l prindă Ols — şi omul mileniului 42 îşi menţinu nava pe aceeaşi direcţie, de astă dată fără şovăire.

În 54 de sutimi de secundă calculă un salt ca

de panteră, care îi împăienjeni ochii. Saltul aduse fulgerător nava lui în faţa „Arcei lui Noe“. Era şi timpul : un duşman mai teribil decât incendiul pândea vechea rachetă de 15 kilometri. Metalul începuse să lase fisuri ; asta însemna că, dintr-o clipă într-alta, aerul — ţinut sub presiune înăuntru — ar putea scăpa în vidul înconjurător. Chiar dacă vechea rachetă nu exploda, asta ar fi dus la dezagregarea ei şi la moartea tuturor pasagerilor. Interpunându-se între „Arcă“ şi Soare, Ols şi nava lui primeau acum cea mai mare parte a îngrozitoarei călduri : cu toată rezistenţa sa şi a navei, simţea cum ochii îi lăcrimează şi cum părul, în ciuda învelişului său de unde albastre, începe să-i sfârâie pe cap.

Planul lui Ols era inspirat dintr-o veche povestire despre oamenii care lucrau în antichitate pe fostele căi ferate[10] : să intercepteze racheta prin mijloace mecanice, alergând înaintea ei, şi lăsându-se uşor tamponat de ea, până o opreşte şi o întoarce din drum. Pericolele erau multiple : dacă ar fi frânat prea brusc, racheta din spate, cu o viteză mai mare, s-ar fi ciocnit de el cu putere şi ambele nave ar fi explodat în vid. Însă dacă nu frâna destul de iute, exista riscul ca navele să se

[10] Şine de fier pe care alunecau cu ajutorul unor roţi nişte vehicule acţionate cu aburi (şi apoi cu electricitate) numite locomotive. (Nota autorului.)

apropie prea mult de imensa căldură sau să intre atât de puternic în zona de atracţie a Soarelui gigant, încât să nu se mai poată întoarce. Dacă Ols şi racheta sa şi-ar fi păstrat degravificarea, lucrurile ar fi fost mai simple ; dar Ols ştia că la primul şoc cu aliajul vechi al „Arcei lui Noe“ exista primejdia unei descărcări subite, în urma căreia atât el cât şi nava lui să-şi recapete greutatea şi să cadă sub atracţia Soarelui. Pericolul dublu, din faţă şi din spate, dar mai ales caracterul primitiv al unei interceptări mecanice, atunci când de mii de ani oamenii nu mai foloseau decât interceptări magnetico-gravitaţionale, făcuse ca nimănui pe lume să nu-i vină ideea unei asemenea tamponări curioase. Trebuise să ţâşnească din necunoscut o rachetă veche de zeci de mii de ani, pentru ca un om să-şi poată aminti de interceptarea mecanică.

Ols, abătându-se de la indicaţiile consiliului, încercă să frâneze pe cale subelectronico-magnetică racheta din spatele lui. Dar toate bobinele dinăuntru ale „Arcei“ erau distruse ; vechea masă metalică nu mai putea primi niciun impuls. La o navă modernă, însuşi aliajul ei putea permite o receptare ; „Arca lui Noe“ însă avea un aliaj arhaic.

În retrovizor, bărbatul văzu cu groază că întreaga coadă a „Arcei“, cu vreo mie de oameni în

ea, începuse să se topească, apoi explodă, pierzându-se în spaţiu. De n-ar fi fost viteza, explozia ar fi distrus cu siguranţă întreaga „Arcă“. Dar, desprinzându-se de partea explodată, corpul central al navei, despărţit etanş de coadă, rămase neatins.

În sutimi de secundă, Ols se gândi să accelereze, dar ar fi căzut definitiv în abisul gravitaţional al Soarelui. Trebuia să accepte şocul. Câteva secunde şi nava-sferă va fi tamponată din urmă de către „Arca lui Noe“. Cât de tare ? Acele cadranului îi indicau că nava sa înaintează cu un kilometru pe secundă mai încet decât racheta din spate; urmă o ciocnire teribilă şi Ols, simţindu-şi corpul străbătut de o durere ascuţită, îşi recăpătă greutatea şi, în urma acceleraţiei, căzu pe spate.

Când se ridică, întreaga sferă a rachetei sale părea un iad; cele câteva cadrane rămase întregi îi arătau că pe dinafară metalul a început să se topească. Cu un oftat de uşurare, văzu însă că centrul „Arcei lui Noe“ rămăsese întreg şi că, după îndepărtarea cauzată de tamponare, se lipeşte acum de nava sa. Metalele încinse ale celor două nave fuzionau acum automat la o mare căldură, împiedicând vidul exterior să năvălească în corpul rachetelor etanşe. Privind cu ochii liberi la câţiva kilometri îndărăt, Ols văzu că ciocul rămas bont al

„Arcei“ pătrunsese în sfera sa. Din ceea ce vedea în „Arcă" deducea că acolo domneşte lipsa de oxigen, că oamenii sunt apăsaţi de miasmele de muribunzi, de mirosul metalului topit purtat prin curenţi de aer; se simţea el însuşi ameţit.

Fără să piardă o clipă, întoarse până la capăt manşa de retur şi, cu un uruit sinistru, vibrând şi tresăltând, ciudata navă formată din ciocnirea a două rachete îşi schimbă direcţia : spre pământ!

După trei secunde deveni însă clar că dreapta spre Pământ e iarăşi curbată de mânioasa forţă gravitaţională a Soarelui. Capcana din care Ols încercase să salveze „Arca lui Noe“ îl încleşta acum şi pe el. Propria lui navă se apropiase prea mult de Soare ; recăpătându-şi greutatea nu mai putea rezista la uriaşa atracţie şi mai era împovărată şi de corpul central al „Arcei“.

Ols simţea cum îi scad forţele, de parcă ar fi fost una cu motoarele. Încet-încet, ca la un luptător al cărui braţ e dezdoit cu forţa de braţul unui atlet mai puternic, uriaşele mecanisme cedau în faţa atracţiei Soarelui. Ols îşi aminti de anii petrecuţi la trapezul de gimnastică, de forţa lui fizică şi, în ultima clipă, de imaginea fetei care zăcea la numai câţiva kilometri depărtare, acoperită de o manta albă. Dar degeaba: ochii i se împăienjeniseră şi, scăpând manetele de comandă, căzu ca mort.

Când se trezi, simţea o usturime şi o sete grozavă. Era gol, hainele sale de raze se pierduseră în spaţiu, părul de pe el arsese şi tot atleticul său corp bronzat era acum roşu, plin de arsuri şi de sânge. Se ridică ameţit şi, sub greutatea propriului său trup, tălpile goale ale picioarelor, lipite de metalul înfierbântat, fură străbătute de o durere îngrozitoare. Ols era însă rezistent. Privi în jur şi văzu pe un ecran marea albastră a ochilor Maloniei, scăldaţi în lacrimi. Pe faţa ei, în timp ce cerceta chipul şi trupul ars al bărbatului iubit, plutea un sentiment ciudat, de stăpână, posesoare şi supusă totodată, un regret parcă, sau poate o dulceaţă a regăsirii.

Însă Ols n-avea timp să-i analizeze sentimentele : pe două spaţii ecranice din stânga văzu un spectacol care făcu inima să-i bată cu putere.

Nava lui, laolaltă cu „Arca lui Noe“, plutea, cu o viteză de melc, îndărăt spre Pământ. Un bandaj de unde negre împiedica cele două nave să piardă aerul acolo unde lipsea metalul. O imensă jerbă răcea văzând cu ochii metalele înfierbântate.

Dar cel mai straniu spectacol îl oferea o îngrămădire gigantică de sfere, care se învârteau necontenit.

Ideea era simplă şi ingenioasă : după tehnica primelor staţii satelitice interplanetare, fusese formată o imensă planetă, alcătuită din sferele a mii de rachete-pilot. Proptite pe linia ultimei mari curbe şi învârtindu-se, transmiţând mai departe energia unor magneţi colosali de pe toate planetele, îngrămădirea aceea sferică atrăgea înspre ea şi îi smulgea Soarelui cele două victime ale sale.

Era. totuşi, un pitic pe lângă Soare ; se întâmplă însă ca un pitic, sprijinindu-se de pământ ferm, să smulgă din şuvoaie victima unui fluviu de forţă colosală ; tot aşa, proptindu-se de „sol“ ferm, acţionând dincolo de limita de atracţie a Soarelui, acest pitic gigantic rezolvase raportul de forţe, rechemând la sânul Omenirii pe copiii ei.

Ols, care de mult acceptase filosofic faptul că strămoşii săi pierduseră somnul, simţi de astă dată un regret ascuţit. Aşa cum era, epuizat, dezgolit, plin de arsuri, ar fi vrut să se culce pe metalul încă încins şi să doarmă, să doarmă, să doarmă,

PARTEA A II-A. A DOUA CIOCNIRE

CAPITOLUL VIII

Din acea zi, Ols nu mai fu văzut nicăieri, o

bună bucată de vreme. Era ţinut într-o izolare perfectă, ferit de şocuri, nu ştia nimic despre soarta supravieţuitorilor de pe „Arcă" şi aştepta marea judecată în care avea să dea socoteală Omenirii pentru faptele sale.

Era menajat ca să se refacă, avea la dispoziţie orice material de studiu, terenuri de sport şi de muncă sub supraveghere medicală, iar la fiecare opt ore un medic îi examina starea noilor ţesuturi, care înlocuiau fâşiile de piele arsă. Într-o zi, uitându-se în oglinda microscopică, Ols văzu că ţesutul se asimilase perfect şi că nimeni, nici el însuşi, nu mai putea deosebi părţile vechi de cele înlocuite. Ştiu atunci că momentul, aşteptat nu fără emoţie şi temeri, a sosit.

Într-adevăr, nu trecură multe zile şi deodată un perete al încăperii în care stătea Ols începu să alunece liniştit deoparte. Un ecran imens cuprindea imaginile — alăturate artificial — ale celor 201 oameni aflaţi pe diferite planete care alcătuiau consiliul de judecată ; procesul nu fusese încă deschis, iar oamenii, deşi aliaţi la distanţe planetare unii faţă de alţii, discutau între ei cu voce coborâtă, în şoaptă, îşi arătau diferite documente, şi din când în când priveau înspre Ols. Asistenţa nu se vedea, dar el ştia că multe miliarde de oameni stau cu ochii aţintiţi asupra lui. Îl aştepta însă o

surpriză.

Preşedintele tribunalului interplanetar aruncă o privire, să vadă dacă aparatele sunt bine conectate, şi spuse :

— Deschidem seria celor trei dezbateri asupra secretarului intragalactic, a Maloniei şi a administratorului Planetei centrale de odihnă. Din cauza stării lui Ols, dezbaterea faptelor sale va avea loc la urmă ; acum discutăm numai felul cum a acţionat secretarul intragalactic.

Ols nu simţi niciun fel de uşurare ; ar fi vrut ca totul să se termine mai iute. Era şi mirat: în cursul acţiunii primejdioase de salvare a „Arcei” nu observase ca secretarul intragalactic să fi făcut vreo greşeală.

Urmări cu atenţie dezbaterea, nădăjduind că, după îndelungata lui izolare, acum va putea afla ceva despre soarta celor de pe navă.

— Trebuie să mulţumim secretarului pentru ideea sa ! vorbi cu cumpătare preşedintele. Să nu uităm că el a avut primul ideea de a se crea rapid o planetă artificială alcătuită din corpurile a mii de nave-sferă-pilot.

— Ştim, ştim ! replică nerăbdător bătrânul savant pe care. cursa după „Arcă“ îl surprinsese în baia de unde. E drept, planeta artificială a atras îndărăt cele două nave — iar asta i-o datorăm

fostului secretar. Dar acum e vorba de greşelile lui.

Nu mai existau acuzatori care să reprezinte interesele societăţii şi apărători care să stea de partea celor învinuiţi; toţi cei ce luau cuvântul reprezentau deopotrivă şi pe acuzaţi şi societatea. Dezbaterea fu destul de animată. Consiliul secretariatului aminti cu oarecare supărare că secretând ţinuse un discurs de 132 de secunde ! În momente hotărâtoare, când „Arca“ şi viaţa lui Ols trebuiau salvate, un asemenea discurs era neiertat de lung. A vorbi prea mult, a vorbi inutil, era un păcat din cele mai grave şi mai aspru reprimate de societate : intra în categoria delictelor nervoase. Din cauza organizaţiei psihice complexe a omului, între altele şi din cauza lipsei de somn, tot ce putea şubrezi nervii — excitantele, comportarea brutală faţă de semeni etc. — alcătuia un atentat, uneori mortal, la sănătatea individului şi la morala societăţii. Or, a vorbi inutil şi a repeta fără rost lucruri ştiute era un delict de ordin nervos, agravat de un delict de ordin practic. Căci, neavând de trăit pe atunci decât cel mult 400—450 de ani, oamenii nu înţelegeau să-şi irosească degeaba secundele. Prin mileniul 30, când dispăruseră de mult tot felul de răufăcători, şi când pedeapsa cu moartea fusese şi ea de mult abolită, Omenirea — exasperată de faptul că nu se poate apăra

îndeajuns de flagelul vorbăriei — spânzurase demonstrativ patru flecari. Erau băieţi de treabă, dar umanitatea a vrut să dea un exemplu drastic de autoapărare a creierilor ei. Cam în aceeaşi perioadă s-au propus câteva norme, cam exagerate, de suspendare a oricărui fel de lungire a vorbei. Dar, pe bună dreptate, femeile — alcătuind pe atunci majoritatea populaţiei — au respins prin votul lor masiv aceste propuneri. Aşadar, în iubire, în relaţiile personale, la sport, în odihnă, în concediu, cum era şi firesc, nu exista nici o limitare : dar de îndată ce intra în joc soarta unui mare număr de oameni, vorbitul în faţa unei adunări, a televizoarelor, flecăreala în cursul lucrului ş.a.m.d., norme severe începeau imediat să acţioneze. De altminteri, încă din primele clase de şcoală, copiii erau învăţaţi să facă deosebire între vorbit şi flecăreala inutilă, ca şi între discuţiile în public şi cele din relaţiile personale. Aşa se face că discursul secretarului intragalactic, rostit inutil într-un moment când era în joc soarta celor două nave, reprezenta o greşeală de neiertat.

— Şi să nu uităm — conchise preşedintele — că secretarul, ca şi noi toţi, era cât pe aci să lase Arca să se piardă. A fost nevoie de un act anarhic al lui Ols — pe care-l vom judeca separat — ca vechea navă să poată fi salvată.

Coordonând cu ajutorul maşinilor părerile a miliarde de oameni, cei 201 de judecători hotărâră că la o rachetă atât de veche ca „Arca lui Noe“ se produceau evenimente imposibil de prevăzut: cine putea ghici că s-ar putea cândva să apară o navă lipsită de orice bobină subnucleonică ?

Secretarul nu mai primi altă pedeapsă, fu doar schimbat din tură înainte de termen. Tribunalul recomandă ca de acum înainte să fie aleşi în această muncă doar savanţi cu minimum 29 de specialităţi, între care să figureze neapărat şi istoria tehnicilor arhaice.

Ols se bucură sincer de hotărâre şi îi făcu fostului secretar semnul de salut cu braţele împreunate, prin care oamenii comunicând de pe planete diferite înlocuiseră strângerea de mână.

Cu părere de rău, văzu cum zidul alunecă la loc. Era din nou despărţit de lumea exterioară, înainte de a fi aflat ceva mai precis despre soarta supravieţuitorilor. Ar fi vrut să ceară grăbirea judecării lui şi a reîntoarcerii sale printre oameni, dar ştia că medicii nu vor permite aceasta şi nu voia să dea semne de slăbiciune.

Încercă să nu se mai gândească la procesul ce-l aştepta, să nu-şi mai pună întrebări în legătură cu soarta celor de pe Arcă. Zile în şir, printr-un mare efort de voinţă, se concentră din nou în studiu şi

meditaţie. De când fusese izolat făcea vaste studii istorice într-o problemă care preocupa în acel moment întreaga omenire. Până atunci mileniile 2—9 fuseseră un capitol oarecare al istoriei : acum erau studiate cu o sârguinţă specială. Fiecare copil de cinci ani ştia acum că, începând cu mileniul 2, la mai bine de 2 000 de ani după lansarea primului satelit artificial, când o parte apreciabilă a galaxiei fusese explorată, porniseră în expediţie mai multe rachete tip „Arca lui Noe“. Plecată în anul 8 900 al erei noastre, „Arca lui Noe 124“, despre oare a fost vorba aici, era una dintre ultimele. Numele arhaic se trăgea de la legenda lui Noe : într-adevăr, nava pornea cu un echipaj relativ restrâns şi, alături de instalaţiile pentru hrană sintetică, cu un număr mic de animale pentru hrană naturală, cu culturi agrare etc. Pe măsură ce nava lua viteză, o dată cu trecerea timpului, tinerii navigatori căpătau copii, apoi nepoţi, şi astfel se succedau mai multe generaţii pe navă — drumul ei fiind prevăzut să dureze minimum 5 000 de ani, aşa încât să se poată apropia de marginile galaxiei noastre sau chiar să treacă dincolo de ea. Din cauza sorocului acesta lung de 5 milenii, navigatorii fiecărei rachete „gigant” care pleca n-aveau de unde să ştie dacă aceia care porniseră cu mii de ani înaintea lor se vor mai întoarce sau nu.

În anul 7 115, când se împlini sorocul pentru întoarcerea „Arcei lui Noe 1”, Consiliul ştiinţific superior spuse Omenirii :

— Oprim plecarea „Arcelor lui Noe”. E primejdios. Nu s-a mai întors niciuna.

Omenirea însă — care pe atunci se instalase confortabil în subsolul câtorva planete învecinate cu Pământul — primi vestea fără mare plăcere.

— Greşiţi ! le strigau mereu celor din Consiliul ştiinţific o serie întreagă de tineri savanţi. Argumentul lor era următorul : Până acum nu trebuia să se reîntoarcă decât o singură navă : „Arca lui Noe 1“. Hai să zicem că nava s-a prăpădit. Dar gândiţi-vă : asta era o navă făcută puţină vreme după anul 2 000, cu o tehnică rudimentară. Azi, după 5 000, de ani, putem face nave care să meargă la, infinit ; materia intersiderală şi lumina însăşi le dă energia şi materia primă de care au nevoie. Nu uitaţi asta !

— Nu uităm, a răspuns calm preşedintele Consiliului. Dar e nevoie de multe, mii şi mii de ani-lumină ca să ieşi din galaxia noastră. Primejdiile sunt numeroase. De ce să trimitem oamenii la moarte ?

— Din curiozitate ştiinţifică, răspunseră sfidător tinerii anului 7115, iar unul adăugă :

Nu riscă neapărat moartea acela care merge

pe o rachetă ce poate înainta la infinit.

— El nu, admise preşedintele consiliului, nici copiii, nici nepoţii lui, dar comitem o crimă faţă de strănepoţii lui îndepărtaţi : nu se ştie ce forţe vor avea de înfrânt în drumul lor.

— Strănepoţii îndepărtaţi ! se zbârli un tânăr savant. Uiţi cât de îndepărtaţi: dacă ţii seama că, din cauza vitezei rachetei, un an de viaţă de-al navigatorilor e egal eu mai mulţi ani de-ai noştri, înseamnă că e vorba de oameni care vor trăi peste zeci de mii de ani...

— Oameni ! răspunse demn un tânăr membru al Consiliului. Oameni ! peste zece mii sau o sută de mii de ani — tot oameni ! tot crimă e ceea ce facem !

— Pentru progresul ştiinţei şi viitorul omenirii, la nevoie nu ne dăm îndărăt de la o crimă măruntă faţă de urmaşii noştri necunoscuţi, de peste milenii...

— Tâlhărie ! ţipase Drew, un savant al epocii. Amintiţi-vă : încă din secolul I, când exista cursa experienţelor atomice şi era infectată atmosfera terestră, Omenirea, protestând, şi-a exprimat grija şi pentru viaţa urmaşilor ei.

— Era vorba de generaţiile imediat următoare, protestă înverşunat oponentul ştiinţific. Era vorba de experienţe ucigaşe, inutile pentru ştiinţa

paşnică, şi apoi, uiţi, era vorba de primejduirea întregului glob pământesc! Pe când acum ? Acum e vorba nu de primejduirea întregii Omeniri, ci a unui mărunt grup de urmaşi foarte îndepărtaţi ai unor *voluntari*.

-— Pot să-mi dau viaţa, se amestecă în discuţie, de pe nava lui, Lev, cel mai celebru explorator al vremii, să zicem că aş fi gata să sacrific şi viaţa fiului meu, dar cu ce drept să dispun eu de existenţa unui strănepot necunoscut ?

— Cu dreptul pe care îl dă căutarea viitorului! răspunseră tinerii savanţi. Nu ne putem permite să spunem că spiritul omenesc s-a resemnat la graniţele necunoscutului...

— Nu, dar a renunţat la trimiterea în necunoscut a navelor eu mai multe generaţii...

Dezbaterea continuă sute de ani, atunci când cei care o iniţiaseră erau morţi demult; în preajma anului 8 000 Omenirea hotărî să reînceapă, cu prudenţă, trimiterea câtorva rachete „Arca lui Noe“. Numărul 124 — arca de care vorbim aici — era una dintre ultimele, plecată în anul 8 900.

Nu apucaseră să mai plece multe, din cauză că Omenirea, începând cu mileniul 11, ajunsese la o concluzie definitivă : interzicerea oricărei „Arce a lui Noe“. Nu se întorsese nici onavă, şi nu mai era

nevoie de astfel de mijloace de explorare : Omenirea începuse să proiecteze marea mutare a Pământului în jurul unui nou Soare, sau eventual cu vechiul Soare cu tot, sarcină realizabilă în 10 000 — 20 000 de ani, şi menită să aducă Pământul în vecinătatea unor planete mai numeroase şi mai lesne locuibile. Mutând Pământul în noul punct al galaxiei se deschideau posibilităţi atât de mari pentru explorare, încât plecarea unor nave tip Arcă devenise inutilă. De altminteri, noua sarcină era atât de colosală, încât majoritatea forţelor de explorare, în următorii 10 000 — 20 000 de ani, urma să fie concentrată în această direcţie.

Cu vremea, Omenirea, obişnuită cu ideea că plecarea „Arcelor lui Noe“ fusese o greşeală, uitase de ele. E lesne de priceput ce efect cutremurător a produs reîntoarcerea —din senin— a „Arcei lui Noe 124“.

...Ols fu brusc întrerupt din gânduri. Intraseră în încăpere vreo zece oameni.

Cu o strângere de inimă îşi dădu seama că e comisia medicală sosită să examineze starea sănătăţii lui.

— Ols, îi spuse încet unul dintre noii veniţi, au trecut şase luni de la evenimentele salvării Arcei. Credem că ştii de ce ne aflăm aici.

— Da, răspunse Ols liniştit. A sosit momentul

judecării mele. Sunt pregătit de mult.

CAPITOLUL IX

Zburând nerăbdător spre locul unde se aflau cufundaţi în somn supravieţuitorii de pe „Arca lui Noe“, Ols mai auzea cum îi răsună în urechi vocile ce se înfruntaseră în dramatica dezbatere.

Soarta Maloniei a fost rezolvată mult mai repede şi mai simplu. Câteva miliarde de oameni protestau la coordonatorul central al televiziunii :

— De ce a fost Malonia autorizată să apară pe ecranul mondial ? De ce să-l influenţeze ea pe Ols, chemându-l să se întoarcă într-un moment rând acţiunile lui fuseseră hotărâte prin votul mondial viu?

În cursul dezbaterii, centrul coordonator se apără, spunând că Malonia încercase să se îmbarce pe o navă de salvare, într-o acţiune disperată. Fusese împiedicată, deoarece de multe milenii exista tradiţia ca rudele — dată fiind fragilitatea nervoasă a oamenilor — să nu fie admise în nici un fel de expediţii de salvare, ci să stea sub control psihic. Ea, la drept vorbind, nu era ruda lui Ols, dar toţi oamenii înţeleseseră că Malonia se va întoarce la el.

— Noi am blocat toate navele şi am respins

cererea ei de a porni pe urmele lui Ols, se apărară cei de la centrul coordonator. Dar ca să respingem şi cererea ei de a-i vorbi lui Ols, ar fi fost cu totul inuman. Doar nu se ştia dacă bărbatul pe care-l iubeşte va mai scăpa cu viaţă sau nu...

Malonia recunoscu că e vinovată de lansarea unui apel netrecut nici măcar prin votul automat.

— Când Ols se afla într-o misiune de importanţă universală, n-aveam dreptul să intervin cu sentimentele mele, spuse ea, şi vocea ei era uşor voalată.

Fu dojenită pe scară planetară şi incidentul se închise astfel pe loc. La Ols însă era grav felul cum sărise singur în spaţiu, fără aprobare, şi cum sfidase ordinele precise care-i cereau să se reîntoarcă.

— Şi amintiţi-vă — sublinie preşedintele — a declarat că renunţă la calitatea de Om !

Cu cât creştea numărul celor ce vorbeau, cu atât Ols era mai hotărât să nu se apere. O pudoare bărbătească, poate şi unele prejudecăţi, unele rămăşiţe din vremea când oamenii, ca răspuns la umilinţe, puneau demnitatea mai presus de propria lor justificare, îl împiedicau să se dezvinovăţească ; adesea, decât să stea să se justifice, prefera să lase să se creadă despre el lucrurile cele mai rele : era convins că totdeauna munca şi faptele unui om

vorbesc mai tare decât cuvintele pe care le-ar spune, şi că societatea sfârşeşte prin a stabili adevărul în modul cel mai precis.

Totuşi, datoria lui de a fi cinstit faţă de omenire şi de a nu-şi ascunde gândurile îl sili să ia cuvântul. Cum însă nu-i plăcea ca în problemele publice să vorbească mult despre el însuşi, Ols se mulţumi să explice totul într-o singură frază :

— Dacă noi, trilioane de oameni, cu tehnica noastră perfectă, am fi lăsat până la urmă să se prăpădească sub ochii noştri o rachetă trimisă de omenirea care a trăit cu zeci de mii de ani înainte, atunci eu puteam renunţa la calitatea de Om.

Cuvintele lui stârniră impresie, se potriveau cu întreaga lui acţiune de salvare.

Omenirea socotea că apariţia unei rachete vechi de zeci de mii de ani era un fapt atât de excepţional, încât putea motiva cele mai neaşteptate reacţii, inclusiv renunţarea la calitatea de Om. Gravitatea acţiunilor şi cuvintelor lui Ols fusese compensată prin ingeniozitatea de care dăduse dovadă. Eroismul său fireşte că nu conta. Eroismul era încă de atunci, un lucru comun tuturor oamenilor normali şi, în privinţa eroismului, nu existau decât mărunte deosebiri fiziologice. Dar în ce priveşte gradul de ingeniozitate şi erudiţie, deosebirile şi meritele personale erau încă destul

de mari. Se hotărî deci ca Ols să fie lăsat mai departe în munca sa de reabilitare, ca administrator al Muzeului şi Sanatoriului Central sau, cum îi spunem în această povestire, al Pământului.

— Te felicit, îi spuse Malonia.

Aceste cuvinte cuprindeau totul : acţiunea lui. Însănătoşirea, judecata şi multe altele, care priveau viaţa lor intimă.

Dar Ols, de atâta vreme nerăbdător să afle soarta supravieţuitorilor, aproape nici n-o auzi : căpătase amănuntele care îl interesau şi acum zbura spre vechii oameni ai Arcei.

Pe navă, în cele câteva minute ale zborului, Ols, mânuind grăbit cadranele multiple şi aşteptând cu înfrigurare revederea celor de pe „Arcă“, se puse la curent cu evenimentele petrecute în vremea cât era el izolat.

Dintre cei peste 4 000 de locuitori ai rachetei, putuseră fi redaţi vieţii mai puţin de jumătate. Restul a pierit în cursul catastrofei sau după aceea. Supravieţuitorii fuseseră lăsaţi pe Pământ, planeta sanatorială fiind cea mai potrivită pentru însănătoşirea lor. Clima ei aproape naturală era în esenţă clima pe care trăiseră strămoşii lor apropiaţi. Trimiterea lor pe Pământ era şi un

omagiu adus celor 280 de pământeni care porniseră cu mii de ani în urmă expediţia „Arcei lui Noe“.

Ca şi toţi contemporanii săi, sau poate mai mult decât ei, Ols era bântuit mai mult încă decât de emoţie, de nenumărate întrebări. Îl mistuia dorinţa de a afla ce fel de oameni sunt locuitorii străvechii arce. Viteza rachetei şi căderile fantastice pe care le suferise modificaseră puternic durata timpului. În vreme ce pe navă s-au scurs abia 12—15 generaţii, adică vreo mie de ani, pe pământ trecuseră zeci de mii de ani ! Structura biologică a oamenilor se schimbase mult în noile condiţii sociale şi tehnice. Vârsta la care se ajunsese era cam de vreo 400 de ani. Dar iată că dintr-o dată picau în mijlocul lor nişte „oameni” de alt gen, mai mărunţi, trăitori abia până la vreo 100 de ani, îmbrăcaţi în pânză, oameni care ştiu să doarmă!

Racheta plecase prin anul 8 900, pe ea se scursese abia vreo mie de ani : însemna că navigatorii reprezintă tipul de om care trăia prin anul 10 000. A te pomeni în anul 41 042 cu un om din anul 10 000, adică cu străbunii tăi, oamenii trăitori din vremea când încă nu se mutase Pământul, exemplare care reprezentau adolescenţa Omenirii interplanetare — iată o

senzaţie ciudată. Se putea ajunge la concluzii surprinzătoare în ce priveşte somnul, rezistenţa psihică şi sute de alte ramuri ale ştiinţei... Dar, înainte de toate, oamenii erau pur şi simplu curioşi. Oricât de bine se păstraseră documentele tehnice, psihologice şi artistice ale mileniilor trecute, oamenii erau nerăbdători să vadă în carne şi oase un strămoş de-al lor.

Exista un singur precedent, mult mai mărunt: acela al mişcării „curioşilor” de prin mileniul 30, oameni dornici să vadă cum va arăta lumea după epoca lor. Profitând de diferenţa între timpul scurs pe o planetă şi cel de pe o rachetă cu viteză luminară, „curioşii" se întorceau pe planeta natala câteva sute sau chiar o mie de ani după ce rudele şi contemporanii lor muriseră. Dar se simţeau atât de dezrădăcinaţi în noua viaţă, încât alţii, văzându-le soarta şi simţindu-sc atraşi de problemele formidabile ale noii epoci, nu mai aveau nici o poftă să mai sară peste vremea lor. „Curioşii” fuseseră priviţi ca nişte pustnici, ca nişte maniaci, aşa încât speţa se stinse în scurtă vreme.

Acum, în vreme ce supravieţuitorii mai stăteau cufundaţi într-un somn artificial, miliarde de oameni se înfruntau într-o polemică aprinsă. Cei mai mulţi erau de părere ca supravieţuitorii de pe „Arcă" se vor simţi prost în mileniul 42, că vârsta

lor, şi aşa de 6—7 ori mai scurtă decât cea normală pe atunci, va fi şi mai mult scurtată de şocul cu noua viaţă.

Iar acum Bab, ajutorul lui Ols, îl aştepta pe administratorul Pământului ca să-i predea în păstrare ciudaţii pensionari ai planetei sanatoriale.

Ols pătrunse grăbit în hala de câţiva kilometri unde erau adăpostiţi supravieţuitorii, şi tresări. Văzuse „Arca lui Noe” întreagă, aşa cum arăta ea înainte de catastrofă. Apoi, cu un zâmbet, îşi aminti că nu era vorba decât de o clădire amenajată după modelul Arcei, în aşa fel încât să reproduc întocmai condiţiile de viaţă de pe vechea rachetă.

— Chiar dacă astea nu-s cele mai bune condiţii — zise Bab — sunt de preferat deocamdată.

— E clar — consimţi Ols — astea sunt condiţiile cu care s-a obişnuit corpul şi psihicul lor. Dar ce-i cu mulţime asta de oameni ?

Bab îşi coborî privirile.

— În câteva luni am izgonit de-aici peste zece mii de trimişi ai consiliilor ştiinţifice de pe tot felul de planete. Şi-au expediat aici emisarii, să studieze oamenii de pe navă.

Ols privi spre plafon, dar nu fusese instalat acolo nici un trapez de gimnastică pentru calmare.

— E o mare primejdie ! spuse el apăsat. Îţi dai

seama ? Or să-i surmeneze cu întrebări. Oricât de bine or să se poarte cu ei, curiozitatea o să fie mai tare : or să-i trateze pe nişte cobai, riscăm să-i umilim. După 30 de milenii de alunecare prin Cosmos, oamenii ăştia merită să fie menajaţi!

— Asta am spus-o şi eu ! replică Bab cu vioiciune. Cei de-aici sunt numai oameni rămaşi, de care n-am putut să scap în nici un fel. Au tot soiul de recomandări superioare de pe planete mari.

Ols nu mai spuse nimic, dar, deşi noul secretar intragalactic se afla într-un consiliu important în capitala spaţiului 4, sparse cu undele de urgenţă izolarea consiliului şi, pe un ton energic, îi comunică cele întâmplate.

În mai puţin de 200 de secunde, printr-un ordin al Secretariatului intragalactic, toţi cei respinşi de Ols părăsiră locul.

Abia atunci, cu inima bătând cam tare şi regretând absenţa trapezului de gimnastică, Ols se apropie de corpul „rachetei".

Bab apăsă pe un buton şi peretele navei deveni transparent. Uitându-se înăuntru, Ols văzu, pe, o distanţă de kilometri, mii de oameni care pluteau în gol.

— Le-am creat condiţii de imponderabilitate, spuse Bab. Medicii au stabilit că sunt condiţii mai

apropiate de cele de pe navă, şi că astfel se vor reface mai curând. Nu vrem însă să scurtăm termenul de un an : pentru o refacere bună, nimic nu poate înlocui acţiunea naturii, a timpului. Fireşte, puţinele animale rămase sunt instalate în altă hală.

Ols cercetă expresia feţelor şi deodată întrebă îngrijorat:

— Dar ce-i cu ei ? Leşinaţi ?

Auzise că vechii pământeni sunt menţinuţi prin reflexe condiţionate într-un somn natural de refacere, dar faptul de a vedea pe cineva dormind era atât de neobişnuit pentru acest om al mileniului 42, încât uitase totul, crezând că oamenii şi-au pierdut cunoştinţa.

Luni de zile, mergând de-a lungul navei, Ols contempla spectacolul neobişnuit pe care-l ofereau aceşti oameni, ceva mai mici, ale căror pleoape ascundeau acea lumină care dă expresie şi tâlc feţei umane — lumina ochilor. Era pentru el o taină a naturii, un fenomen de mult dispărut; chiar şi un lucru banal şi regretabil pe care unii dintre noi, oameni ai mileniului 50, l-am păstrat din cauza neglijenţei până în ziua de azi (aţi înţeles că mă refer la sforăit) — chiar şi acest lucru, bărbatului din acea perioadă fără somn îi părea un mister exotic şi îi evoca huni necunoscute ale trecutului

pe care fantezia sa le construia în grabă. Ar fi vrut să-i întrerupă brusc pe navigatori din somnul lor, să-i întrebe : visai ? cum e asta ? visezi în culori ? sau în alb-negru ? şi să le pună sute de alte întrebări, pe care el însuşi le interzisese, tocmai pentru ca grupul convalescenţilor să nu fie hărţuit. Recunoscuse fata la al cărei efort fusese martor, tânărul blond aproape la fel de înalt ca el, şi alţi câţiva navigatori ale căror feţe i se întipăriseră în minte de-a lungul clipelor de neuitat ale cursei în întâmpinarea Soarelui.

Astfel stătea Ols în pândă şi meditaţie pe marginea vechiului univers reapărut prin minune între oamenii anului 41042, când, într-o bună zi, sorocul prudent stabilit pentru readucerea supravieţuitorilor în stare conştientă se împlini : de la salvarea „Arcei“ trecuse aproape un an, omenirea interplanetară urma să primească în mijlocul ei pe urmaşii îndepărtaţilor ei strămoşi.

Ce se va întâmpla ? Vor suferi navigatorii şocul pe care-l avuseseră cei din mişcarea „curioşilor" ?

E adevărat, plecând pe rachete şi întorcându-se când contemporanii lor erau morţi, „curioşii" se simţiseră dezrădăcinaţi : dar diferenţa de timp peste care săriseră ei era de abia câteva sute de ani, cel mult o mie. Ce se va întâmpla, însă cu

oamenii care aterizează într-o lume cu 30 000 de ani mai evoluată decât a lor ?

Despre şocul pe care urmau să-l aibă navigatorii de pe „Arca lui Noe“ îi era greu Omenirii să bănuiască, cu atât mai mult cu cât de peste 13 000 de ani dispăruseră cu desăvârşire orice fenomene de sinucidere.

CAPITOLUL X

Lu stătea ruşinată în mijlocul colegilor săi. Erau vreo 5 000 de copii, elevii clasei a 5-a, şi niciunul nu împlinise 10 ani.

Îşi plecă fruntea; nu putea răspunde la întrebare. În câteva luni absolvise cele patru clase prin care elevii, de la vârsta de 4 ani, începând cu jocuri şi cu noţiuni elementare de algebră superioară, electronică elementară şi poezie antică, erau pregătiţi pentru ciclul imediat superior. Era prietenă cu copiii. Cu profesoara se tutuia, cum făceau încă de mult toţi oamenii acelor timpuri ; pluralul gramatical de politeţe pe care-l avuseseră vechile limbi europene (exceptând engleza) nu mai exista de mult.

Totuşi profesoara o intimida. Lu învăţase iute limba, fiind vorba de o stenolimbă care era urmarea vechiului grai mondial al Pământului. Acum însă, în clasa a V-a, începea să ţină mai greu

pasul cu ceilalţi copii. Nu pentru că mintea ei ar fi fost inferioară celei a micilor savanţi în vârstă de nouă ani. Dar învăţământul se baza pe noţiuni familiare copiilor din viaţa de toate zilele — fizica subcuantică, poveştile ştiinţifice despre mutarea Pământului, jucăriile pentru captarea energiei trăsnetelor etc. — pe care ea n-avusese de unde să le cunoască.

Se simţea jenată şi din cauza costumului ei de raze, cu care nu se putea obişnui. Undele, cu ajutorul micului reglor ataşat la revolverul luminescent purtat la brâu, potriveau temperatura necesară corpului. Pe lângă avantajele estetice pe care le vom descrie mai târziu, hainele de raze asigurau cea mai perfectă ventilaţie a porilor şi izolarea automată de microbii titani. (Mai existau pe atunci aşa-zişii microbi titani, care se dezvoltaseră prin selecţie, în luptă cu antibioticele şi cu nucleono-cutorii folosiţi în vremuri antice.)

— Mab 12, ajut-o pe Lu!

Spunând aceasta, profesoara — o, femeie încă tânără, care la 216 ani îşi desăvârşea în cadrul studiilor psihiatrice cei 5 ani de munci pedagogice — îşi întoarse privirile spre un ecran uriaş. La rostirea numelui de Mab 12, ecranul arătase capul mare şi rotund al unui băieţel îmbrăcat într-un costum de raze roz, pe care străluceau pantere şi

elefanţi. Mab îşi drese vocea şi spuse repede :

— Proiectul antic prevedea că mutarea Pământului va avea loc abia când Soarele s-ar răci, după milioane de ani. Proiectul era, la origine, un plan al antichităţii socialiste. El prevedea înzestrarea Pământului, la Polul Sud, cu nişte reactoare atomice care să imprime viteza de rotire şi deplasare necesară ca să se poată muta în jurul unui alt soare.

— Lu, întrebă prietenos profesoara, de ce a fost urgentat şi modernizat acest proiect ?

Lu, care de astă dată cunoştea răspunsul, oftă uşurată, iar copiii izbucniră în râs. Fata uitase că imediat ce i-a fost pronunţat numele, imaginea ei a şi apărut pe ecran, mărită de sute de ori, şi că oftatul ei de uşurare va fi subliniat de imagine. Aproape 100 de metri pătraţi ai ecranului se colorară intens de roşeaţa ei.

— S-a urgentat şi modernizat vechiul proiect, spuse ea, atunci când populaţia Pământului a trecut de 200 de miliarde de oameni, când întreg solul şi subsolul, inclusiv insulele artificiale, erau locuite şi când...

— Răspunsul este bun, o întrerupse profesoara. Dar frazele sunt prea lungi. Fă economie.

— Sistemul solar era aşezat într-o zonă periferică şi cam pustie a galaxiei. Asta ne obliga la

străbaterea unor distanţe prea mari până la sistemele solare mai confortabile.

Odată cu popularea altor planete şi mutarea Pământului, vechea noastră planetă a fost transformată în muzeu. A fost reutilată cu deşerturi, jungle, vulcani etc. reconstituiţi în proporţii mai economice.

— Şi ce tehnică s-a folosit la mutarea Pământului ?

— Tehnica gravitaţiei artificiale.

— Mai precis ai putea să ne spui ?

Lu dădu un răspuns cam încurcat care stârni zâmbetele copiilor. După aceea, la cererea profesoarei, o fetiţă care vorbea rar şi apăsat, exagerat de corect, explică pe larg cum au învăţat oamenii să capteze energiile gravitaţionale ; cum au conectat în zeci de generaţii energiile câtorva mii de sori ; cum au asigurat Pământului atmosfera şi căldura necesară în timpul transportului efectuat în câteva mii de ani; şi cum mai continuă încă amenajarea practicăa diferitelor sisteme solare în interiorul galaxiei, paralel cu calculele teoretice pentru marea operaţie care va începe — susţinea fetiţa — probabil abia peste un milion de ani : imprimarea unei mari viteze de acceleraţie galaxiei noastre, astfel că în câteva sute de milioane de ani oamenii să sfârşească de explorat „universul

vechi”, câteva din principalele galaxii cunoscute în secolul I.

— Vechii exploratori cosmici — spuse fetiţa privind spre Lu cu coada ochiului — îşi părăseau casa, familia, planeta, ca să descopere lumile. Noi plecăm în explorare cu casă cu tot, cu planeta şi galaxia noastră.

— N-ai uitat nimic ? întrebă profesoara.

Fetiţa dete să se scarpine în cap — gest străvechi ; îşi aminti că e văzută pe un ecran uriaş, se răzgândi şi spuse cu o voce nesigură:

— Pe unele planete există criză de apă şi oxigen. De aceea s-a organizat captarea particulelor izolate de hidrogen şi oxigen care plutesc în spaţiu, combinarea lor cu lumina câtorva astre îndepărtate şi s-a făcut un torent portocaliu, mare-mare, care curge prin vid şi umple oceanele artificiale şi...

— Stai, stai, zâmbi profesoara. Eu te întreb altceva. Te întreb de viitoare deplasări şi explorări.

Fetiţa se zăpăci, şi de astă dată fu rândul lui Lu.

— Aş dori să răspund eu, interveni ea precipitat. Era o chestiune care o pasiona, atingând o strună intimă a sufletului ei: E vorba de proiectul Marii Disjungeri. Vreo 20 de planete, cam de mărimea Pământului nostru, fiecare cu o populaţie-

echipaj de 2 miliarde de oameni, înzestrate cu transmutatoare care pot capta lumina celor mai îndepărtate Stele, urmează să fie expediate în spaţiu, spre o viaţă independentă de restul Omenirii, pentru explorarea şi întemeierea unor noi uniuni galactice. S-au şi oferit voluntari, dar se pare că acţiunea nu este încă la ordinea zilei.

— Fraze mai scurte ! îi aminti surâzătoare profesoara, scăldând-o în luminile albastre ale ochilor ei mari.

Născută pe o rachetă în mers şi blestemându-şi câteodată viaţa şi strămoşii, Lu nu-şi dăduse seama că de fapt iubeşte această viaţă şi că nu mai poate concepe existenţa în cerc, o existenţă care, an după an, gravitează în jurul aceluiaşi Soare. O călătorie imensă prin universuri şi spaţii, pe care oamenii o fac în vreme ce lucrează normal mai departe, iubesc, studiază şi se înmulţesc pe planeta lor de toate zilele, îmbina pentru ea avantajele unei existenţe stabile, aşa cum şi-o dorise din copilărie, pe pământ ferm, cu atracţia marii aventuri, a acceleratei lunecări prin lumi. Acum, de când coborâse de pe „Arca lui Noe", începea să resimtă lipsa acestei mari aventuri pe care înainte o dispreţuise.

— Singura problemă care n-a fost rezolvată nici măcar din punct de vedere teoretic...

Aici Lu se întrerupse şi, involuntar, cu un gest rămas din afundurile vieţii pământene, văzându-şi imaginea pe ecran, îşi acoperi bărbia cu degetele, încurcată şi gânditoare... O uşă automată din fundul sălii se deschisese şi, alunecând fără zgomot pe glisor, în costumul său de unde albastre, salvatorul „Arcei lui Noe“, Ols, înainta cu mâna întinsă spre profesoară.

CAPITOLUL XI

Malonia deconectă ecranul care arăta copiilor imaginea ei mărită. Profesoară experimentată, ea se temea ca elevii să nu ghicească emoţia profundă care, la 216 ani, cu acea forţă caracteristică adolescenţei, îi mai zguduia sufletul.

Din ziua temerarei acţiuni prin care Ols salvase „Arca lui Noe“, Malonia îşi schimbase sentimentele. Îşi dădea seama că pasiunea ei nefericită, pasiunea pentru tânărul în favoarea căruia îl părăsise pe Ols, a trecut. Socotea că cei doi copii pe care-i avea de la tânărul psihiatru n-o pot opri să se întoarcă la Ols. Morala curentă cerea însă ca părinţii să nu se despartă formal înainte ca ultimul copil să împlinească 20 de ani, iar recomandările se împotriveau categoric la o asemenea despărţire înainte ca ultimul copil să atingă 16 ani (afară de cazul când copilul, printr-o lucrare ştiinţifică sau

artistică neobişnuită, şi-a dovedit maturitatea, tăria de caracter, putând să reziste efectelor neplăcute pe care le are la un copil despărţirea părinţilor săi). Asta însemna că Malonia mai avea de aşteptat 4 ani pentru a putea reînnoda vechiul fir de aur care lega existenţa ei de cea a lui Ols.

...Acum, în vreme ce Ols, surâzând, stătea de vorbă cu clasa, Malonia,deşi ar fitrebuit să ia parte la discuţie, nu putea să audă nimic : era adâncită în gândurile ei. Încă de acum un an, Ols şi cu ea ar fi trebuit să hotărască reluarea existenţei lor comune.

Dar cu Ols se petrecuse ceva.

Iubirea lui inconsolabilă, care o urmărise pe Malonia chiar şi în timpul noii ei întovărăşiri, părea că a dispărut în vâltoarea unei mari pasiuni ştiinţifice. După salvarea „Arcei” din primele clipe după ce se vindecase de rănile sale, Ols lăsase coordonarea Pământului pe mâna lui Bab. Stătea săptămâni întregi în sanatoriul-navă al supravieţuitorilor de pe „Arca lui Noe“. Urmărea cum trupurile lor, cufundate în somnul artificial, plutesc prin aer în uriaşa hală antigravitaţională, studia modul cum sunt supuşi la mari viteze şi diferenţe de acceleraţie şi îi observa apoi în imobilitatea lor de luni şi luni. Malonia îl văzuse apoi pe Ols stând de vorbă cu fiecare dintre

supravieţuitori, ferindu-i de afluxul investigatorilor ştiinţifici, ajutându-i să se adapteze cât mai iute la lumea neaşteptată de care se ciocniseră, convingându-i să meargă la şcoală; să nu rămână laolaltă, să se distreze printre ceilalţi oameni, ca să se familiarizeze mai lesne cu viaţa lor nouă.

Malonia sesizase imediat această pasiune a omului iubit. Pentru a-l recâștiga mai degrabă şi a fi mai aproape de el, ceru Consiliului de studiere a memoriei să o trimită pe Pământ ; să fie profesoară într-una din şcolile unde vor studia supravieţuitorii „Arcei“. Se văzuseră des, prin mijlocirea aparatelor. Ols se cufunda bucuros în discuţii fără sfârşit asupra psihologiei omului din mileniul al 9-lea. Dar, de îndată ce venea vorba de vechea lor iubire, ocolea subiectul.

Şi mai ciudat era faptul că pe faţa lui, în acele momente, se citea aceeaşi durere : se vedea clar că mai suferă încă, la fel ca în prima zi, de pe urma despărţirii de Malonia, dar că nu voia să facă nimic pentru reapropierea lor. Înaltă şi mândră, învăluită într-o togă de unde ca flăcările, care prin reflex indirect dădeau o strălucire aproape violetă imenşilor ei ochi albaştri, Malonia îşi amintea momentul când Ols, în rachetă, îi auzise chemarea. De la milioane şi milioane de kilometri, prin reţeaua televiziunii, Malonia simţise atunci că

sufletul acestui om plin de forţă e ca o vrăbiuţă care se zbate, caldă şi fără putere, în palma ei albă. Şi totuşi Ols îşi continuase cursa nebună în urmărirea „Arcei", iar apoi nu făcuse niciun efort s-o revadă pe Malonia, până în momentul când plecaseră împreună pe o planetă mărginaşă, să ia parte la naşterea celui de al cincilea copil al fetei fiului lor mai mic. Se felicitară atunci, sărutându-se, străbunici plini de tinereţe şi vigoare, iar Malonia simţise în acea clipă că trupul şi sufletul lui sunt pasionate şi încinse. Era străbătută de senzaţia pe care ar fi avut-o apropiindu-se de un uriaş câmp de transmitere a energiei sorilor.

În clipa următoare însă, Ols află că a fost trezit ultimul supravieţuitor de pe navă — Pit, tânărul acela blond care, în urma unor complicaţii, fusese readus în stare conştientă câteva săptămâni după ceilalţi navigatori. Strângând în grabă mâna fiului şi nepoatei sale, Ols se sui într-o navă superluminică şi în clipa următoare dispăru, gonind spre Pământ.

Acum — în sfârşit ! — prima oară după aproape doi ani, venea s-o viziteze pe cea care-i fusese iubită un veac şi mai bine. Dar de ce o vizita tocmai în timpul şcolii ?

Un curent de dezamăgire o străbătu pe Malonia. Îşi amintise că între copiii din clasa ei se

află o supravieţuitoare : fata destul de ingenioasă fără de care „Arca lui Noe“ ar fi fost poate pierdută.

Mânată de un sentiment inexplicabil, apăsă discret, pe două butoane, literele L şi U. În clipa următoare văzu de la pupitru expresia care se citea pe chipul fetei: era aceeaşi zdrobitoare timiditate, nici nu îndrăznea să privească spre Ols. Malonia ştia că fata se va întovărăşi curând cu Pit, era sigură că Lu îl iubeşte pe tânărul blond atât de apropiat de ea. De altminteri, Malonia nici nu putea concepe ca Ols un om cu 24 de specialităţi, aflat în floarea vârstei, având în faţa sa aproape încă 200 de ani de viaţă şi iubind o femeie superioară ca Malonia, să se simtă atras de o fiinţă care avea nivelul intelectual al unui copil de 12—13 ani plăpândă şi iute muritoare.

Totuşi, din străfundurile fiinţei sale omeneşti, Malonia simţi cum o învăluie o undă de nelinişte şi enervare. Corpul ei statuar, îmbrăcat în reflexe albe şi roşii, se înălţă repede spre bolta marii săli de clasă. Plutind acolo sus, şi sărind cu forţă şi graţie, unul după altul, pe trapezele menite s-o calmeze, Malonia — cu o voce adâncă şi cristalină, care nu trăda deloc efortul fizic — spuse încet în microfonul instalat la bară :

— Copii, 600 de secunde recreaţie !

După aproape 400 de secunde — când sala era plină de trupurile argintii şi roze ale copiilor care săreau pe trapeze şi când majoritatea lor înotau în marea de alături şi, mai ales, coborau cu săniuţa de pe vârful muntelui învecinat — lui Ols, Maloniei şi lui Lu le parveni o ştire tragică, prevestind parcă un lanţ întreg de tragedii. Era ştirea despre sinuciderea unuia dintre supravieţuitorii de pe „Arca lui Noe“.

CAPITOLUL XII

Ştirea fusese transmisă prin central-televiziune, adică din Capitală şi nu de pe Pământ.

În clipa următoare, marea boltă a şcolii — care, golită de copii, amplifica sunetele cu mare putere — fu străbătută de un strigăt sfâşietor :

— Pit !

Lu pălise atât de tare, încât şi prin aureola de raze albe-galbene se vedea că din obrazul ei a pierit parcă orice picătură de sânge. Ols şi Malonia o priviră încremeniţi ; în clipa următoare eleva clasei a V-a îşi repetă strigătul sfâşietor:

— Pit ! şi se prăbuşi fără suflare pe solul mat al şcolii. Cei doi nici nu apucaseră să schiţeze vreun gest. Malonia, care îşi reîmprospătase de curând cunoştinţele psihiatrice şi medicale, se aplecă iute asupra fetei, să-i dea primele îngrijiri. Ols o

contempla, cuprins de o ciudată înţepenire.

Ar fi trebuit să ia imediat legătura cu postul central al Pământului, să întrebe dacă Pit era cel care se sinucisese, căci scurta comunicare nu indicase nici un nume. Ar fi trebuit să ia imediat măsuri pentru ferirea celorlalţi supravieţuitori de pe navă de un fenomen care putea deveni — cine ştie — contagios. Abia însă după ce fata dăduse primele semne de viaţă, Ols îşi reveni. Mânuind televizorul mic instalat pe cadranul revolverului său luminescent, luă legătura mai întâi cu Bab. Chiar pe cadranul mic cât două unghii al televizorului, îşi dete seama cât de agitat era locţiitorul său. Părul roşcat al lui Bab era ciufulit, şi toată faţa lui trăda uimirea :

— Nu ştiu nimic, spuse el, comunicarea a venit din Capitală şi nu de pe Pământ. M-a surprins şi pe mine. Le-am cerut amănunte, dar mi-au spus că încă n-au : omul pur şi simplu s-a volatilizat. Am organizat apelul tuturor supravieţuitorilor de pe „Arcă“ şi supravegherea întregului Pământ. Vreo 20 dintre ei încă n-au fost găsiţi, aşa că aştept noi comunicări din Capitală : de aici, de pe Pământ, nu pot încă să-mi dau seama cine-i cel care s-a sinucis.

— Caută-l pe Pit! spuse Ols. Fata asta pare-se că-l iubeşte. I-a strigat numele şi a leşinat. Îi dăm

acuma îngrijiri, s-o trezim : probabil că ştie ceva.

— S-ar putea, răspunse iute Bab, da, şi flăcăul acela e printre absenţi. Lu e de-a lor : desigur că ştie mai bine decât noi. Va să zică Pit ! El e acela... Şi dacă totuşi fata s-a înşelat ?

Lui Ols îi mai răsuna încă în urechi strigătul sfâşietor al fetei. Îi venea greu să creadă că Lu s-a înşelat.

*

* *

Pentru ca să înţelegeţi evenimentele petrecute cu atâtea mii de ani înainte de epoca noastră, e nevoie să pătrundeţi starea de spirit care-i animase pe Pit şi pe mulţi dintre supravieţuitorii de pe „Arca lui Noe“.

În vremurile de demult — să zicem în secolul I, când s-a realizat primul satelit artificial şi primul zbor interplanetar — destui oameni mai aveau o concepţie curioasă despre diferenţa dintre o epocă şi alta. Ei îşi închipuiau în fel şi chip „senzaţia minunată" pe care ar putea s-o aibă un om din vechime — să zicem un filosof elin ca Leucip — reînviind şi pomenindu-se transportat peste noapte din antica Eladă, cu lentele ei corăbii cu pânze care alunecau de-a lungul ţărmului, în secolul avioanelor cu reacţie şi al primelor rachete,

plimbându-se într-un automobil[11] cu televiziune la bord[12] sau explorând interiorul atomilor pe care numai îi bănuise şi îi crezuse indivizibili. „Ce bine s-ar fi simţit bătrânul Leucip !“ îşi spuneau oamenii secolului I — secolul XX, cum se intitula pe atunci. „Ce fericit ar fi să se pomenească între noi!“

Naivitatea unor asemenea păreri este scuzabilă, dacă ţinem seama că între Leucip şi oamenii secolului I diferenţa în timp era abia de vreo 2 500 de ani! Mai mult: oamenii primitivi reuşeau iute, într-o generaţie sau două, să depăşească o diferenţă de câteva mii de ani, ca unele populaţii mărginaşe sovietice, care au sărit de la existenţa de trib direct la existenţa socialistă, sau cum s-a văzut cu unele populaţii negre după dezrobirea continentului african.

Istoria e ca un bolid care, cu cât se îndepărtează de punctul iniţial, cu atât îşi sporeşte viteza. Aproape de punctul de pornire — când omul nu se deosebea prea mult de maimuţă — bolidul abia s-a târât: după calculele geologilor, omenirea există de peste un milion de ani. Din ultimul milion,

---

[11] Precizăm că e vorba de automobile cu roţi, şi nu de automobilul — ceva mai cunoscut de noi — care a dominat secolele următoare, cel care înainta folosind în loc de vechile roţi o fâşie de aer comprimat, înaltă cât latul palmei. (Nota autorului.)

[12]E vorba de televiziunea nespaţială şi fără relief în care imaginea apărea nu într-un spaţiu gol, trimensionat, ca astăzi, ci pe o sticlă bombată. (Nota autorului.)

peste 99,99% din timp au fost ocupate de epoca uneltelor de piatră : productivitatea muncii abia de creştea cu *2 la sută în zece mii de ani!* Abia acum vreo 49 000 de ani s-au ivit uneltele de bronz, iar de la ivirea fierului ritmul a crescut cu *4 la sută în fiecare secol!* Un om care trăise cu 600 de veacuri înainte de epoca Greciei antice se putea adapta relativ uşor la perioada de după 60 000 de ani, când în cetăţile eline oamenii încă mai foloseau, ca pe vremea lui, săgeţi şi lănci. Când racheta istoriei a lepădat vechile şi greoaiele trepte ale comunei primitive şi sclavagismului, viteza ei de înaintare s-a mărit mult: deosebirea de numai 100 de ani dintre cavalerii călare şi oamenii drumului de fier era mult mai mare decât cea de 3 000 de ani dintre elini şi vechea civilizaţie chineză sau egipteană. Şi mai puternică e poate deosebirea dintre cei care învârteau manivela de la un automobil de 30 km pe oră şi cei de după 50 de ani, care zburau mai repede ca sunetul şi trăiau în noua societate. Nu mai vorbesc de deosebirea dintre răscrucea vechiului secol XX — când lumea era împărţită în lagăre diferite şi când tehnica atomică şi interplanetară era în faşă — şi anii ce au urmat în era comunismului general şi a primelor poteci interplanetare. Dar chiar în aceeaşi perioadă se vedeau ritmuri diferite : în prima jumătate a

vechiului veac 20, socialismul şi-a sporit forţele industriale de mult mai multe ori decât vechea lume.

Dar nu mai insist ; toate astea le puteţi deduce din „legea acceleraţiei proporţionale cu pătratul distanţei în timp de la punctul de plecare", pe care a enunţat-o Engels, adăugând foarte simplu că, cu cât ne ridicăm mai sus, cu atât mai repede merge evoluţia. Ei bine, închipuiţi-vă acum că supravieţuitorii „Arcei lui Noe“ înfruntau, între epoca lor şi cea a mileniului 42, peste 30 000 de ani diferenţă! că fiecare secol, deceniu şi an din aceşti 30 000 de ani adusese — mereu şi mereu mai iute — schimbări mereu mai mari şi mai însemnate decât mileniile cele vechi! Veţi înţelege atunci de ce oamenii „Arcei" treceau printr-un şoc incomparabil mai puternic decât cel pe care l-ar fi avut un troglodit transportat din epoca luptelor cu dinozaurii pe câmpul războaielor purtate de cartaginezi cu ajutorul elefanţilor.

Nimeni nu se gândise că o astfel de minune s-ar putea întâmpla cu adevărat. Wells, un autor fantastic de prin secolele XIX—XX (era veche) a presimţit un asemenea şoc, dar conflictele din vremea lui îl duceau la imaginea unei evoluţii în rău, regresive, unei coliziuni între oamenii „moderni" din vremea lui şi urmaşii lor „sălbatici",

decăzuţi. Era ideea fixă, visul rău al oamenilor din perioada amurgului burghez. Un alt autor, Huxley, îşi închipuise — oricât de comic sună asta — că progresul tehnic va sărăci complexitatea sufletului şi va nenoroci oamenii prin lipsa durerilor şi a conflictelor — ca şi când conflictele nu s-ar naşte permanent pe o bază nouă, ca şi când durerile n-ar exista decât fiziceşte... Ca şi când progresul tehnic — atunci când rezolvă până la capăt şi automat problemele biologico-sociale ale alimentaţiei, locuinţei şi culturii — n-ar permite tocmai concentrarea omului asupra domeniului principal: sufletul omenesc !

Dar să încheiem cu aceste ciudăţenii şi să revenim la eroii noştri. Supravieţuitorii „Arcei lui Noe“ suferiseră un şoc uriaş nu din cauză că societatea ar fi evoluat în rău, ci dimpotrivă. Pentru ei, binele era mai rău decât răul; găseau în jurul lor mult prea mult progres, oameni prea bine dezvoltaţi, cu o vârstă de 6—7 ori mai lungă decât a lor şi cu o atare superioritate a moravurilor, inteligenţei şi erudiţiei, încât le dădeau fără voie un ascuţit simţ al inferiorităţii. E adevărat că — având alt ritm de viaţă pe navă — ei se născuseră poate cu un mileniu înaintea acestor oameni. Dar, ca ani efectiv trăiţi, ca vârstă biologică, ei erau mult mai tineri şi aveau mult mai puţin de trăit. Lu, de pildă,

era cu aproape 200 de ani mai tânără ca Malonia. Dar dacă peste 30—40 de ani Lu avea să fie o femeie bătrână, la Malonia abia atunci avea să strălucească maturitatea. Una era un copil neevoluat, sortit morţii înainte de a apuca să înflorească, cealaltă un om normal, destul de apropiat de noi, cei din mileniul 50.

Alunecarea de zeci de mii de ani a navigatorilor „Arcei lui Noe“ prin spaţii, întreg sacrificiul lor şi al străbunilor lor, documentaţia electronică salvată în parte, nu aduseseră mai nici un folos omenirii galactice. Materialul adunat de ei într-un mileniu fusese descoperit de omenire doar în zece ani, cu ajutorul noii planete Ţiolkovski. La modă acum 9000 de ani, planeta de care vorbesc era un telescop primitiv, o planetă răcită, cam de mărimea Pământului, găurită prin centru de la un capăt la altul. Prin cilindrul astfel format fusese trecut un uriaş telescop-microscop submicrocuantic, funcţionând cu energia transmisă de un mare soare. Dialectica îi învăţase pe oameni că pe măsură ce vor să pătrundă mai adânc în infinitul mic — în universul subnucleonic al atomului — sunt obligaţi să construiască aparate mai gigantice. Telescopul-microscop ajutase la descoperirea unor câmpuri submagnetice de un miliard de ori mai mici decât undusculele

luminoase (cum se numea pe atunci combinaţia de undă-corpuscul a luminii). Aceste câmpuri submagnetice, de un miliard de ori mai mici decât cea mai mică frântură de foton, alcătuite la rândul lor din galaxii de materie impenetrabilă, aveau trăsături comune cu lumea subnucleară a ţesutului nervos, explicând fenomene psihice până atunci nepătrunse.

Dacă în locul supravieţuitorilor „Arcei lui Noe“ ar fi nimerit în anul 41 042 nişte oameni primitivi, ei s-ar fi acomodat mult mai uşor şi nu le-ar fi trecut prin minte să se sinucidă. E dialectica contrariilor : un troglodit ar fi luat lumea anului 41 042 drept o lume de zei, pe care trebuie, s-o accepţi aşa cum e, având grija să te hrăneşti şi să te înmulţeşti — pe când structura relativ mai înaltă, de oameni din mileniul 9—10, îi făcea pe naufragiaţi infinit mai sensibili şi mai delicaţi. La fel, un om antic, căzând din pom, risca să moară pe loc ; strămoşul lui maimuţă cădea la pământ fără să păţească mai nimic; iar azi, omul modern, fiind în stare să se lipsească de greutate, îşi poate lesne permite să sară „ca maimuţa" între pomi oricât de înalţi.

Destul de înapoiaţi faţă de lumea anului 41 042 pentru a avea un şoc, dar destul de sensibili pentru a-l percepe, cei mai mulţi dintre

supravieţuitorii „Arcei“ se simţeau foarte prost. Aproape 300 dintre ei ceruseră să fie reîmbarcaţi pe o navă modernă şi trimişi să colinde mai departe prin spaţii. Nu puteau concepe viaţa altfel, şi nu voiau nici să înţeleagă că astfel de călătorii erau demult depăşite. Peste 1 000 acceptau lumea într-o stare de prostrație jalnică. În jurul acestei stări gravita şi puternicul Pit, în ciuda unei împotriviri lăuntrice şi a dragostei sale pentru Lu.

După aproape un an de zile de la trezirea sa din somnul artificial, acest tânăr blond şi vânjos, până atunci atât de echilibrat, trecuse la o stare de necontenit zbucium.

În primele luni nu mai voise să ştie de Lu, atras ca un copil de spectacolul nemaipomenit al lumii care se oferea ochilor săi. Spirit prin excelenţă ştiinţific şi optimist, flăcăul năvălise vijelios şi avid asupra tuturor domeniilor de cunoştinţe omeneşti. Dar, orice ar fi vrut să priceapă, îi cerea ani întregi de studiu: numai cursul de istorie generală a 50 000 de ani — noţiunile elementare — pretindea unui om 25 de ani de studii, urmaţi de cinci sau zece ani de specializare într-o perioadă anumită.

Asta nu era mult, dacă ţinem seama de vârsta totală de vreo 400 de ani a oamenilor şi mai ales de faptul că studiile nu cereau mai mult de opt ore pe zi (inclusiv o oră de gimnastică a memoriei şi

atenţiei). Trei ore erau rezervate supravegherii maşinilor sau muncii administrative — inclusiv pauze pentru cultură fizică. Productivitatea era atât de înaltă, încât aceste trei ore reprezentau mai mult decât necesarul; dar pentru a lucra bine aceste trei ore, era nevoie de zeci de ani de studiu, atât de înalt era nivelul cerut de maşinile şi munca extrem de calificată. Iar restul până la 24 de ore era dedicat sportului, iubirii, distracţiilor, culturii generale şi celor 10 minute de „spălat electric" care ţineau loc de somn. În plus concediile, de la doi la cinci ani fiecare, izbuteau şi ele să smulgă omul mileniului 42 de la studii: acestea erau atât de captivante, încât au trebuit adoptate recomandări speciale, aproape adevărate legi care să interzică depăşirea celor 8 ore de învăţătură şi cercetare ştiinţifică.

Or, Pit, la aproape 30 de ani — chiar dacă n-ar fi lucrat 3 ore în producţie, aşa cum făceau ceilalţi elevi — avea nevoie de 50 de ani numai pentru a absolvi cursurile elementare şi de încă 10 ani pentru o prima specialitate (deci până la vârsta lui maximă, de 90 de ani). Şi asta, presupunând că ar fi studiat an după an, câte 14 ore pe zi, încercând astfel să ţină piept nivelului intelectual al oamenilor mileniului 42 şi cunoştinţelor culturale asimilate de ei în distracţie, conversaţie etc., în

timpul cât el dormea. La acest efort calitativ — mai mare chiar decât acela al unui savant de pe vremuri, chiar un savant de proporţiile unui Marx sau Darwin — psihicul omenesc nu putea rezista fără o mărire serioasă a numărului de ore rezervate fizicului, anume sportului, disciplinelor psiho-fizice, precum şi cultivării sufletului prin iubire. Or, aceste ceasuri Pit nu mai avea de unde să le ia.

Era un chin asemănător aceluia al lui Tantal: întreaga hrană — de astă dată spirituală — tot ce acumulase omenirea timp de milenii stătea în faţa acestui tânăr flămând de cunoştinţe ; dar, de îndată ce-şi ridica mâna spre vreo ramură a cunoaşterii omeneşti, să culeagă fructul dorit, ramura se înălţa la o vârstă inaccesibilă unui muritor de tip vechi.

După câteva luni de şoc cu sintezele simple şi totuşi greu de asimilat, elaborate special pentru supravieţuitorii „Arcei", Pit căzu pradă unei dezinteresări totale :

— E imposibil — spunea el — cunoştinţele lor sunt prea numeroase ca să poată cineva ajunge la ele. Suntem nişte sălbatici.

— Vreau să întemeiem o colonie, îi spunea el lui Lu, să căpătăm un ţarc, să mâncăm, să dormim, să nu ne mai interesăm de nimic şi să lăsăm pe

seama urmaşilor noştri grija de a ajunge din urmă aceşti coloşi enervanţi ai fostei rase omeneşti. Peste lumea lor au trecut secole şi mii de generaţii, în vreme ce pe noi abia de ne despart zece generaţii de echipajul de început al navei. Să ne arunce mâncarea în ţarc, aşa cum era ea azvârlită la circ animalelor, pe vremea când existau animale sălbatice, să se holbeze la noi ca să vadă un fapt senzaţional şi nemaipomenit — felul cum dormim — şi să ne studieze sub microscopul-planetă al lor, în vreme ce noi trăim, mâncăm, ne reproducem şi ne amintim de vremurile „Arcei“ noastre.

Lu îi mângâia părul blond şi cârlionţat, aşa cum îl mângâiase pe rachetă cu câteva clipe înainte de descoperirea Pământului, îl săruta cu încăpăţânată patimă şi-i spunea :

— Acum mă înţelegi ? Acum înţelegi de ce atunci, pe „Arcă“, ţi-am spus că nu vreau încă să mă căsătoresc ? Nu puteam să mă resemnez : să trăiesc o viaţă izolată, să nu ştiu ce s-a întâmplat cu restul oamenilor, cu Pământul ? De ce ? îmi blestemam soarta. O credeam inevitabilă, cum a fost cea a mamei mele. Adu-ţi aminte că tu erai împăcat cu viaţa aceea. Îţi surâdea ideea veşniciei în zbor, cu mica noastră colonie suspendată în spaţii, aşa cum şi azi visezi un ţarc, o colonie care...

— E altceva ! sărea Pit enervat. Atunci visam gloria explorării veşnice, o existenţă care...

Lu îi acoperea gura cu un sărut şi spunea :

— E acelaşi lucru. Şi atunci, ca şi acum, noi doi eram pe o treaptă anumită a scării cunoştinţelor omeneşti. Noi cunoşteam treapta noastră, pe când deasupra noastră se afla scara infinită a cunoaşterii. Fiecare om în parte e limitat, dar scara Omenirii e infinită. Pe noi o întâmplare poate nenorocită ne-a azvârlit dintr-o dată de pe treptele epocii noastre, cu câteva mii de etaje mai sus. Ce avem de făcut ? Să coborâm de-a berbeleacul îndărăt ? Ne-am certat cu umanitatea ? A progresat ea prea mult ?

Şi îl săruta prelung, poate nu atât datorită unei iubiri care devenise o obişnuinţă sau chiar o consolare, cât datorită instinctului de femeie, care-o făcea să presimtă că pe această cale cuvintele ei vor răzbi mai lesne în fiinţa lăuntrică a acestui băiat necăjit. La instinctul feminin se adăuga încă unul, al solidarităţii omeneşti : Lu simţea că n-are dreptul să-şi lase în suferinţă tovarăşul de navă.

Odată, Pit se smulse bănuitor din îmbrăţişarea ei si o întrebă, aproape cu răutate :

— Ţi-e milă de mine ? Vrei poate să mă ridici la treapta de elevă model, evidenţiată a şaptea la rând între copiii de 9 ani ?

— Te iubesc, spuse ea simplu, coborându-şi privirile.

— Nu mi-ai spus asta atunci, pe navă, când eram viitorul conducător al echipajului, şi mi-o spui acum, când am ajuns în rând cu urangutanii ? !

— Judeci urât, i-a strigat ea supărată şi a fugit, nu ştia nici ea bine de ce : poate intimidată, poate din dragoste dezamăgită ; sau poate, cine ştie, fugea pur şi simplu de adevăr şi de minciună, de adevărul ascuns în cuvintele lui sau de minciuna unor sărutări...

Pentru ea, Pit, acum, însemna fosta „Arcă", o mică patrie, strămoşii, trecutul şi poate chiar şi cheia spre sufletul supravieţuitorilor de pe străvechea rachetă. Dacă pe Pit, care o iubea, nu izbutea ea să-l înrâurească, dacă în faţa omului cel mai apropiat de ea dădea greş, asta însemna că nimeni de pe fosta navă nu va mai fi recâştigat vreodată.

Însemna că şi ea va trece poate prin aceeaşi tragedie, punându-şi capăt vieţii. Concentrându-se asupra lui Pit, simţise că se ocupă de toţi oamenii navei. Iată de ce la şcoală, în faţa Maloniei şi a lui Ols, la auzul ştirii că un om de pe „Arcă“ s-a sinucis, eleva clasei a V-a strigase numele lui Pit, prăbuşindu-se la pământ. Acum, aşezată pe glisor, fusese pusă în dreptul unui jet de raze care-o

aduceau în simţiri şi în acelaşi timp o calmau. Puternicii umeri ai obrajilor şi buzele pline, cea de jos puţin mai mare, înaintând în afară ca la un copil supărat, începeau să-şi recapete culoarea.

Malonia, apucând cotul lui Ols, îl trase pe fostul ei om deoparte :

— Oamenii aceştia sunt inferiori şi se prăpădesc. Sublinia cuvintele :

— De ce nu-i izolaţi pe unii de alţii, de ce amestecaţi viaţa *lor* cu a *noastră* ?

— Viaţa lor şi a noastră ? întrebă calm Ols. E viaţa Omenirii. Nu putem s-o trecem în registre separate, nu putem să transformăm toate calculatoarele noastre pe măsura cuvântului „semi-om“. Trebuie să fie oameni şi să reziste.

— „Trebuie", „trebuie", dar se prăbuşesc...

— Pune-i la un loc şi se vor prăbuşi mai curând, se vor otrăvi sufleteşte unii pe alţii. Toate consiliile au votat la fel să-i amestecăm printre oamenii zilelor noastre şi să-i ajutăm — pe cei care sunt destul de puternici — să soarbă din puterile noastre. Închipuie-ți că pe vremuri un analfabet şi alcoolic s-ar fi rătăcit printre oamenii normali... Crezi că l-ar fi lăsat aşa ?

— Să nu idealizăm trecutul! se strâmbă Malonia. Oricum diferenţa dintre un analfabet şi Leonardo da Vinci e mult mai mică decât

deosebirea dintre ei şi noi.

— Trebuie să câştigăm pe unul dintre ei, să-l fortificăm şi acela să-i câştige pe ceilalţi. Am studiat peste 1 000 de oameni, şi situaţia e grea... Cum ţi se pare fata asta, Lu ?

O licărire de îngrijorare, sau poate, deocamdată, mai mult de curiozitate, se ivi în privirile Maloniei. Îl cerceta pe Ols până în fundul ochilor, acolo, adânc, unde vorbeşte sufletul. Se priviră câteva clipe, învăluiţi în razele lor, dar Malonia nu mai apucă să răspundă. ,

— Vreau să-l văd imediat pe Pit! striga Lu, apărută la spatele lor.

— De ce tocmai pe Pit ? o întrebă Ols. Crezi că de el e vorba ?

— Sunt îngrijorată pentru el, răspunse Lu evaziv.

— Îl iubeşti ?

Malonia o iscodea prietenos şi sincer. Lu roşi, în parte şi de supărare. Deşi deprinsă de pe navă cu sinceritatea, nu era totuşi obişnuită cu sinceritatea absolută de care aceşti oameni dădeau dovadă în treburile sufleteşti; şi, îşi spunea ea, nu mai e totuşi la vârsta de şcolăriţă, când profesoara poate s-o întrebe orice.

— Sunt îngrijorată pentru viaţa lui! stărui ea cu încăpăţânare.

Ols, deşi pe faţa lui nu se vedea, nimic, o contemplă cu admiraţie şi bucurie. Şi-o aminti aşa cum era pe navă, arcuită în sudorile morţii, fără nici o armă sau unealtă în afara celor moştenite prin organismul străbunilor ei, agăţându-se cu braţele goale de nişte manete care nu-i dădeau ascultare, în mijlocul forţelor parcă supranaturale care-i împinseseră nava la dezastru, şi agăţându-se şi luptând totuşi, până şi cu răsuflarea, strivită sub lipsa oxigenului. Oare, dintre mii de navigatori, numai ea era aşa ? Condiţiile izolării timp de generaţii şi generaţii să-i fi slăbit pe curajoşii cosmonauţi ? Sau să fi pierit cei mai buni dintre ei ? Maloniei, răspunsul încăpăţânat al fetei îi păruse o nouă probă de neacomodare cu oamenii mileniului 42, dar lui Ols îi spunea altceva. Studiase mulţi supravieţuitori şi fusese izbit de umilinţa unora sau de revolta exagerată a altora. La Lu încăpăţânarea şi discreţia exagerată — fie ele cât de rele — dovedeau totuşi voinţa şi echilibrul fetei ; cel puţin, deşi timidă, nu avea umilinţa de fiinţă zdrobită a celorlalţi.

„Iată omul care trebuie câştigat..." — îşi spuse el cu satisfacţie, şi prin faţa ochilor îi jucă din nou arcul acela pur şi profund uman, agăţat de pârghiile de comandă.

— Ols ! Ols !

— Ce e ? întrebă el uimit.

Malonia îşi dădu capul pe spate şi albul dinţilor ei sticli prin razele care o învăluiau. Râdea mai mult decât ar fi îngăduit dramatismul situaţiei.

— De trei ori ţi-am spus până acum că vreau să reîncep lecţia, spuse ea printre hohote. Iar Lu îţi repetă mereu că vrea să plece imediat în căutarea lui Pit şi tu parcă nici nu auzi.

Ols schiţă un gest de protest, dar Malonia râdea mai departe, provocator :

— Nu ştiu unde-a rămas atenţia ta dublă şi triplă, dar văd că şi pe cea simplă ţi-ai dereglat-o şi mă întreb de ce...

Ols refuză să râdă şi el. Era mirat.

— Unde a dispărut fata ?

— Te aşteaptă afară, chiar acum a plecat. M-a lăsat pe mine să te conving s-o iei ca să porniţi în căutarea lui Pit. N-ai văzut-o, erai cufundat în gânduri...

Genele lungi ale Maloniei se coborâră o clipă, în timp râzând mai departe, adăuga :

— Vrea să-şi vadă iubitul. Eu nu cred că Pit s-a sinucis. Ols zâmbi, amuzat de veselia neaşteptată şi cu subînţeles a Maloniei, apoi, amintindu-şi de sinucidere, se încruntă.

— Lu ! strigă el. Lu ! Imediat, fata se ivi la intrare.

— Vei fi calmă ? întrebă Ols, vrând să para cât mai solemn. Făgăduieşti asta în faţa profesoarei, a noastră, a fraţilor tăi, oamenii ?

Fără să rostească vreun, cuvânt, Lu încuviinţă din cap părea plictisită de cuvintele solemne.

— Cu bine ! spuse Ols vag în direcţia Maloniei şi făcu un pas în lături ; înainta iute pe glisor şi imediat ajunse lângă fată. Plecară în grabă.

— Copii, spuse Malonia vesel, acum vă voi arăta proiectul denumit...

Aici vocea profesoarei se întrerupse pentru o clipă ; rămase serioasă, privind la uşa pe care plecase Ols.

CAPITOLUL XIII

Tim căuta o frânghie, să se spânzure.

Excelentul pilot al „Arcei lui Noe“, rivalul în dragoste al lui Pit tânărul negricios care descoperise cel dintâi vechiul Pământ al strămoşilor săi, s-a bucurat cel mai mult dintre toţi de regăsirea planetei Omului şi poate tocmai de aceea şocul fusese mai puternic pentru el.

În catastrofa „Arcei“ Tim se alesese cu o rană adâncă la cap. Focos, ambiţios, având un organism puternic, se vindecase repede, dar nu fără urmări. Tehnica psihiatrică putea înrâuri baza fiziologică a unei afecţiuni, chiar şi unele idei greşite, dar nu

putea schimba cu totul acea parte a ideilor care depinde de societate. Un nebun de pe vremuri îşi datora nebunia unei boli fizice — sifilisul, să spunem — dar conţinutul ideilor sale nebuneşti era înrâurit de datele sociale, şi dacă se credea Napoleon, asta era numai pentru că putuse să culeagă din societatea înconjurătoare idei despre Napoleon. Societatea anului 41 042 nu putea bănui că în capul lui Tim rana va provoca un deranjament sub forma ideii de sinucidere : ideea dispăruse de mii de ani din societate, aşa încât niciun dezechilibru mintal nu mai putea împinge la sinucidere. Oamenii nu puteau concepe până la capăt adâncimea frământărilor care agitau foşti navigatori ca Pit sau Tim.

Acum, pretextând că are nevoie de vreo zece ore de somn, fugit pe furiş de la şcoală, Tim, învelit într-un costum de unde argintii-albastre, mergea la întâmplare. Oamenii ce-l întâlneau se uitau la el numai pe furiş : li se explicase zeci de ori că o curiozitate prea mare nu poate decât să stânjenească pe ciudaţii supravieţuitori ai „Arcei". El mergea înainte : căuta o frânghie, să se spânzure.

Îl surprindea lipsa oricărui depozit din care oamenii să-şi poată ridica toate cele necesare traiului. Se părea că oamenii aceştia n-au nevoie

de nimic. De haine n-aveau nevoie, purtând cu toţii costume de raze colorate, a căror formă şi densitate o reglau cu ajutorul cadranului de la revolverul luminescent purtat la brâu — revolver necesar în timpul deplasărilor şi pe care-l căpătase şi Tim.

De combustibil — gaz metan, cărbuni, sau oricare altul era clar că oamenii nu se folosesc, temperatura fiind potrivită parcă de la sine (Tim îşi dăduse seama însă că e reglată din straturi adânci ale Pământului) ; de altminteri, undele îi ajutau să păstreze în jurul corpului gradul de caldură, oxigenare, umiditate şi presiune atmosferică care convenea cel mai bine organismului lor. Locuinţele i se păreau cât se poate de ciudate : unele stăteau suspendate în aer, sprijinite neverosimil pe un tub subţire, altele îngropate în pământ, sub plăci de sticlă, sau aşezate ca mari linii frânte, stupi oblici cu milioane de locuinţe, fulgere care sticlesc în soare. În pofida uriaşei cantităţi de „sticlă" — alt cuvânt potrivit nu găsea — nu se vedeau perdele sau alte pânzeturi, ci materialul asemănător sticlei era făcut refractar cu ajutorul undelor şi strălucea în cele mai diferite culori. Era un colorit atât de viu, încât aveai impresia că te afli într-o peşteră cu milioane de briliante uriaşe, în care a năvălit brusc soarele, sau pe fundul mării, între corali. Totuşi în

această gamă nimic nu era violent : ea împrospăta ochiul, dar nu-l obosea, iar culorile favorite erau un verde ceva mai deschis decât tonul ierbii şi albastrul pal al cerului însorit.

Se părea că oamenii aceştia n-au nevoie nici de scări sau ascensoare cu care să urce în locuinţele lor, uneori aşezate la sute de metri înălţime : îi vedeai apăsând revolverul luminescent şi, dintr-un salt, pătrunzând direct pe fereastră — căci uşi existau de obicei doar între încăperi — iar de coborât, coborau la fel de brusc, de-ai fi zis că or să se sfarme, şi abia cu câţiva metri înainte de sol căderea le era încetinită printr-o uşoară scăpărare automată a revolverului. Numele acestui instrument — revolver — provenea de la acela al unei arme de mult dispărute, la fel după cum cuvântul satelit provine — oricât de ciudat ar părea — de la războinicii care în vechime înconjurau pe şefii de oaste, făcând parte din garda lor personală. „Revolverul “ părea să fie instrumentul de căpetenie în viaţa omului ; el era un simplu mijlocitor, reglând la comandă cantitatea de energie necesară : lui Tim i se explicase că înspre centrul Pământului se află mari cantităţi de energie, concentrate prin neîncetate transmutări din apa oceanelor, explozii nucleare şi nenumărate alte sisteme. Trimise printr-un cod special în

fiecare „revolver" în parte, aceste energii stăteau neîncetat la dispoziţia oamenilor.

Tim, care văzuse filme înfăţişând vechiul Pământ, cu străzi străbătute de vehicule alunecând pe aerul comprimat sau pe şine aeriene, sau, mai târziu, cu şosele glisante, era surprins de lipsa de îmbulzeală. Spaţiile dintre aşa zisele „case" erau năpădite de pomi care dădeau miresme paradisiace. Erau învecinaţi în mod curios ; vedeai un brad şi alături de el un palmier pe care se răsucea o viţă de vie încărcată cu struguri albaştri. Oamenii păreau să circule rar, probabil din pricină că locuinţele, dispuse adesea într-un cerc uriaş, înconjurau un fel de bolţi enorme, unde se afla, după toate semnele, locul lor principal de activitate : n-aveau nevoie să circule mult. Când şi când vedeai câte un bătrânel distrat, plutind prin aer la vreo sută de metri înălţime, cu revolverul luminesccnt în mână, alunecând cu o viteză moderată ; sau copii care se fugăreau sărind de pe o casă pe alta, în salturi fantastice, dar fără zgomot, căci până şi râsul lor avea ceva tăcut, de parcă ar fi vrut să menajeze nervii cuiva.

Tim căuta o frânghie, o curea, orice, să poată să se spânzure — şi nu găsea. Îşi închipuise Pământul ca un loc aglomerat şi gălăgios — şi îl găsea mai liniştit decât „Arca lui Noe“, ca grădina

unui sanatoriu pustiu, ca un soi de paradis vegetarian, unde nici măcar elefanţii nu făceau gălăgie, şi unde un număr uimitor de mare de pantere negre circulau printre pomi, călărite de copii sub şase-şapte ani, conduse de ei cu un soi de lanterne. Numai din timp în timp, când copiii puneau pantera pe o săniuţă cu tălpici de aer comprimat, care aluneca prea iute, câte o felină mai scotea un răget — dar uşor, mai curând un oftat. Unde se aflau oare magazinele pe care le văzuse Tim în filme, ciorapii, pantofii, sălile de spectacole, gălăgia, reclama, stadioanele de sport, vehiculele, umbrelele, tot ce-şi închipuise că s-a găsit cândva pe Pământ ? Se părea că nici mobile nu se găsesc în locuinţe. Haine nu erau de păstrat, ca să existe dulapuri; podelele elastice şi luminoase n-aveau nevoie de covoare, paturile erau un loc mai moale din colţul odăii, „cearşafurile" şi „plăpumile”[13] fiind făcute inutile de către unde, mesele, bibliotecile şi alte obiecte asemănătoare cunoscute de Tim erau înlocuite printr-o uriaşă tablă de comandă, care era în acelaşi timp calculator, televizor, masă şi tot ce vrei.

În jurul acestor „mese" mari puteau sta zece-

[13] Obiecte cu care se înveleau pe vremuri oamenii şi pe care Tim se aştepta să le vadă. (Nota autorului.)

douăzeci de persoane, o familie întreagă sau un colectiv de lucru. În caz că se deranjau unii pe alţii, fiecare avea posibilitatea să se izoleze, trăgând în jurul său câteva raze antisunet şi antifotonice „Pal", care-l împiedicau să vadă ce se petrece alături şi-l ajutau să se concentreze asupra lucrului său. Aici, la masă, spaţiul ecranic îi reflecta orice-l interesa: ştirile zilei, un concert sau cartea de care avea nevoie. Aproape nimeni nu păstra cărţi: pe ecranul calculatorului sau pe cadranul revolverului luminescent de la brâu apărea mediat cartea cerută — proiectată de pe planeta bibliotecii Centrale, întorcându-şi filele la fiecare apăsare de deget sau comandă verbală. În caz că doreai să faci însemnări pe carte, le dictai sau le scriai pe placa specială a calculatorului, şi după o sută sau două sute de ani, când aveai nevoie de ele, era destul să-ţi formezi cifrul şi să le ceri cu voce tare, ca să le regăseşti imediat. Aceste însemnări erau strict intime, în sensul că nu puteau fi proiectate decât atunci când le cerea autorul lor. Undele, orientate prin metoda „cuantocanină", după mirosul specific al omului, nu puteau fi văzute de altcineva. În caz că omul dorea ca nici după moarte să nu poată fi citite unele însemnări — detalii de familie etc. — specifica acest lucru aparatelor, şi în clipa când inima înceta să-i bată,

aparatele distrugeau automat însemnările menţionate şi în acelaşi timp eliberau restul în semnărilor, care erau triate de o comisie.

Tim nu ştia precis aceste lucruri şi de altminteri ele îl lăsau indiferent : voia să se sinucidă. E drept, o clipă se întrebase dacă aceste uriaşe calculatoare-televizoare şi factotum - uri nu silesc oamenii să lenevească şi să putrezească de vii. Dacă, de pildă, ţi-era foame, era de ajuns să formezi pe disc un anumit cifru sau să dictezi meniul şi imediat, prin ţevi speciale, legate de fiecare calculator, erau deconectate din uzină şi trimise pe masă alimentele specificate, conform cu gusturile fiecăruia : mai coapte sau mai crude, mai rumene sau nu. Un capac rotativ cu axă orizontală se deschidea lăsând să apară primul fel de mâncare : îl întorceai şi apărea al doilea, al treilea, împreună cu băuturile cerute.

Lucrul acesta provocase, sute de ani, dezbateri ştiinţifice şi conflicte de mari proporţii. La început se crezuse că această comoditate în obţinerea hranei va duce la lăcomie.

Dar oamenii de demult, care-şi aduceau apa de la râu ? întrebau partizanii noii distribuţii. Oare aceşti oameni, dacă le-ar fi spus cineva că în viitor se va căpăta oricâtă apă limpede de la robinet, n-ar fi crezut că oamenii viitorului se vor umfla de

apă ?

Belşugul era atât de uriaş, încât devenise clar pentru toţi că lăcomia nu va fi o primejdie prea mare. Pericolul se ivise însă din altă parte : nu de acolo că poţi mânca orice cantitate, ci de la rafinamentul gusturilor. Într-adevăr, existau oameni care nu ştiau să-şi păstreze sănătatea: unii, după preferinţe, mâncau prea multe dulciuri, alţii prea multe acrituri, iar alţii — cei mai numeroşi — absorbiţi de tot felul de probleme ştiinţifice sau artistice, cereau mereu aceeaşi mâncare — ca să nu-şi bată capul — şi mâncau la ore neregulate.

Un grup numeros de oameni — câteva sute de miliarde — ceruse ca o serie de maşini electronice medicale să aibă înregistrate greutatea, natura muncii şi particularităţile fiziologice şi psihice ale fiecărui om şi, în funcţie de toate acestea, să nu-i elibereze decât mâncarea convenabilă, doar la orele potrivite, semnalând automat societăţii orice neglijare de către individ a propriei sale sănătăţi. Un val uriaş de protest se ridicase însă din întreaga omenire.

— Nu vrem să ne îngropăm viaţa sub dictatura maşinilor, strigau oamenii. La ce bun să mai trăieşti dacă totul, până la ultima picătură, ţi se reglementează dinainte de către maşini ? Vrei să oferi unei femei o şampanie de ananas, eşti pe

cale să-i declari dragostea ta — şi în clipa aceea să te ţârâie calculatorul ca să-ţi spună că o să capeţi hipertensiune ! ?

Se ajunsese până la urmă la o soluţie de compromis, adesea adoptată în relaţiile dintre om şi maşină : maşinile ţineau evidenţa sănătăţii şi făceau recomandări, pe care însă oamenii nu erau obligaţi să le respecte. Cum am spus, organizaţia psihică foarte complexă redusese instinctele de lăcomie, accentul în hrană căzând pe valoarea nutritivă şi pe calităţile estetice. Majoritatea oamenilor îi făceau maşinii electronice câteva recomandări cu caracter general, ca de pildă :

— Prefer mâncăruri iuţi şi sărate, carne de tipul „vacă“, legume cât mai puţine, peşte fără oase, dulciuri deloc, mănânc de obicei la orele cutare — iar maşina, calculând caloriile şi vitaminele necesare, prezenta spre aprobare, zilnic sau săptămânal, după cum i se cerea, lista meniului şi apoi, la cerere, însuşi meniul. Acest sistem era extrem de avantajos şi pentru că maşinile personale — consultate de maşinile de planificare — dădeau aprecieri mult mai exacte asupra amestecului de hrană naturală şi artificială care se va cere, asupra sortimentelor, felului de gătit etc... astfel încât uriaşele depozite şi bucătării automate subterane, de care era legată canalizarea

alimentară a calculatoarelor, să nu fie aglomerate inutil.

Pe Tim însă nu-l interesa prea mult nici asta. El voia să se sinucidă şi nu găsea nicăieri un cuţit, căci obiectul, ca şi alte tacâmuri[14] sau arme, dispăruseră de mult. Oamenii nu aveau nevoie să taie, sau să se folosească de farfurii[15] — mâncarea fiind servită direct pe capacele nichelate şi sterilizate ale calculatorului — iar datorită undelor care-i înveleau, nu se puteau murdări ; doar la băuturi foloseau câteodată cristaluri preţioase, dar şi acelea rar.

Lui Tim i se părea că toate aceste obiceiuri sunt utilitariste, lipsite de poezie, simplifică viaţa excesiv, văduvind-o de varietate, şi nu pot duce decât 1a abrutizarea mintală şi la moleşirea fizică a oamenilor — şi de aceea nu putea înţelege nici forţa lor fizică, nici gigantica lor putere spirituală.

Reducerea amănuntelor inutile — haine de pânză, tacâmuri împodobite etc. — a simbolisticii exterioare, a amănuntelor de prisos însemna o evoluţie firească a societăţii, de la complexitatea extraordinară a vechilor comori de artă egiptene şi chinezeşti, de la hainele şi mobilele dantelate şi ornamentate ale nobililor francezi, spre

[14] E vorba de uneltele de care se serveau pe vremuri oamenii pentru a mânca. (Nota autorului.)
[15] Idem.

simplificare, spre cele două linii fundamentale — linia curba şi linia dreaptă — spre simplicitatea zgârie-norilor — mă refer numai la cei reuşiţi — din cele 58 de perioade atât de cunoscute astăzi ale erei noastre.

Însă — şi tocmai acesta era lucrul care-i scăpa lui Tim — păstrând, prin pasiunea pentru istorie, contactul cu tot ceea ce creaseră de valoare precursorii săi, cu toate podoabele complicate moştenite din vechime, renunţând la simbolistica exterioară, omul anului 41 042 era infinit mai bogat în ceea ce priveşte cunoaşterea vieţii sale lăuntrice şi a poeziei acesteia, a Universului Mare şi a microcosmosului. Acolo unde Tim vedea maldăre şi munţi de cunoştinţe matematice şi abstracte, a căror escaladare i-ar fi cerut sute şi sute de ani, şi al căror farmec îi scăpa, mintea omului modern bătea înfrigurată 1a porţile veşniciei, călătorea înaripată prin infinitesimalele galaxii ale atomului, se delecta cu arhitectura noii aşezări a Pământului şi a planetelor, cu geometria curbelor de mutare a lor, cu farmecele şi arta complicată a unei iubiri superioare — în care peste vechea bază fizică, instinctuală, se aşezau rafinamentele cunoaşterii psihice şi stăpânirea sistemului nervos — se delecta cu sentimentele stârnite de orizontul formidabil al unei societăţi

care cuprindea trilioane de oameni excelenţi, răspândiţi în sistemul poetico-gravitaţional al numeroaselor planete dispuse după mintea şi gusturile omului. Acolo unde Tim vedea oameni nemişcaţi, se desfăşura de fapt o luptă gigantică pentru a descoperi noi amănunte ale substratului fizic al gândirii, a vedea CUM se mişcă materia în gândire, cum şi dacă se poate transmite gândirea — prin unde naturale sau printr-un dispozitiv artificial adaptat creierului omenesc— fără cuvinte, fără a apela la ajutorul sunetelor, căci încă de mult rostirea vorbelor ajunsese prea lentă faţă de iuţeala gândirii; în sfârşit o mare bătălie pentru a desluşi dacă vechea formulă de basm a lui Pal — „vom călători nu doar mai repede ca lumina, ci iute ca gândul sau aproape aşa“ — dacă această formulă ascundea o realitate ştiinţifică sau numai latura realizabilă a gândirii marelui descoperitor. Nu mai vorbim de încleştarea dintre umanitate şi tainele psihicului, pentru a dărui omului modern ceea ce până şi troglodiţii din vechime, până şi animalele, aveau fără nici o trudă : somnul natural.

Poate că era prea mare confortul fizic al noilor oameni, aşa cum îşi închipuia Tim ? De fapt însă, încă de atunci, oamenii fuseseră foarte atenţi la primejdiile confortului. Aşa se explică şi faptul că fiecare scaun din faţa calculatoarelor avea o formă

anumită. La unii scaunele erau prevăzute cu pedale şi îşi purtau numele după un antic mijloc de transport şi sport pe care marea enciclopedie electronică o denumeşte „bicicletă" ; văzând un spectacol, citind sau învăţând ore întregi, omul „mergea pe bicicletă", adică învârtea pedalele de sub el. Alţii stăteau în scaune sistem caiac-barcă, iar bătrânilor savanţi le plăcea ca în timpul anumitor lucrări să înoate. În faţa mesei lor de lucru se afla un bazin pitic. Ei înotau mereu, în vreme ce în bazin se crea un curent de apă armonizat după amplitudinea şi forţa mişcării lor, curent care îi împiedica să ajungă la marginea bazinului. Astfel, străbăteau încetişor echivalentul a mii de metri „brasse“, în vreme ce căşti fixate de urechi şi de gură îi ajutau să comunice cu corpul calculatorului, iar fundul bazinului, luminat, le oferea, tremurătoare sub apă, ilustraţiile şi textele cerute. Desigur, aveau ceasurile lor speciale de răgaz pentru sport, muzică, distracţii, dar multora li se părea că randamentul mintal e mărit atunci când omul execută mişcări fizice lipsite de violenţă, dispuse ritmic şi lent: se plimbă agale, înoată „brasse" etc. Când găseau soluţia căutată, le plăcea să sară afară din bazin strigând „Evrika !“ I-am întrebat pe mai mulţi istorici specializaţi în perioada respectivă ce înseamnă cuvântul acesta,

dar au mormăit că-i o tradiţie a savanţilor aflaţi într-o baie şi că mai mult nu ştiu nici ei. Poate că în cursul deceniului viitor, când mă voi ocupa de istorie, o să încerc şi rezolvarea acestei enigme.

Vedea oare Tim — umilit şi căutând mijlocul de a se sinucide — vedea el că absenţa picturilor din locuinţe nu înseamnă decât că pereţii refractari pot reproduce orice operă ? Că, de pildă, amatorii de artă teriană lăsau aprins pe peretele lor, cu zecile de ani, un vechi portret denumit „Gioconda“, captat şi reprodus pe zidul lor exact aşa cum era la muzeul planetar central ? De altminteri portretele alcătuiau partea cea mai gustată a artei teriene, a picturii care cuprindea perioada când oamenii trăiseră numai pe Pământ. La mai puţin de un secol după descoperirea avioanelor, artiştii — care uneori se mişcă mai lent decât restul societăţii, încetiniţi de prejudecăţile vechilor metode - observaseră, în sfârșit, că peisajele aeriene nu-s cu nimic inferioare celor terestre sau marine, că pictura marinistă e o ramură mică faţă de pictura aviatică.

— Ne interesează doar acele aspecte din natură legate de existenţa omului şi a sensibilităţii lui, de proporţiile sale, de gradul de cuprindere al ochiului său, spuseră adversarii noii ramuri, Un oraş pe care-l vezi de sus mare cât un gândac

oarecare nu mai e oraş, ci o pată, un punct, un sector de hartă, orice, numai subiect de artă nu!

— Aerul, norii, vârtejurile de vânt, munţii şi chiar oraşele mici cât un ac reflectă proporţiile noi ale omului şi fac de pe acum parte din sensibilitatea sa ! răspunseră partizanii metodei.

O dată cu zborurile interplanetare, vederea unei planete îndepărtate — care până atunci nu putea alcătui decât subiectul unui desen ştiinţific, fiind legată doar de raţiunea omului, de preocupările sale astronomice sau filosofice - devenise şi obiectul sentimentelor şi sensibilităţii lui imediate : planetele dense, metalice, cu primejdie mare de a strivi omul prin gravitaţia lor intensă, deveniseră, dintr-o imagine pur ştiinţifică, o realitate senzorial-concretă a vieţii imediat împrejmuitoare, o realitate care respingea omul, îi evoca ceva teribil, cu totul neprielnic vieţii sale, în vreme ce planetele aureolate de atmosferă — iar apoi cele al căror subsol putea fi adaptat cerinţelor omului — deveniseră un simbol al plăcerii şi bucuriei; în zugrăvirea unei planete, mii de nuanţe posibile — pe care vechii oameni nici nu le putuseră bănui — deveneau obiect de artă şi deosebeau o capodoperă cu puternic conţinut afectiv şi filosofic de un desen de duzină.

De altminteri, aceste picturi pe pânză nu erau

decât o ramură a plasticii picturale ; pe atunci bântuia moda cerului vopsit, şi mulţi artişti, la cererea populaţiei unor aşezări, executau un fel de bolte luminoase ilustrate, fără a-i răpi totuşi cerului transparenţa; cam din oră în oră peisajul ceresc era schimbat, sistemul special de proiectare şi pulbere fină arătând alte scene din viaţa prezentă sau trecută a oamenilor, tablouri de anticipaţie, chipuri interesante şi mai tot ceea ce bucura în acea vreme ochiul omenesc. Însă, în majoritatea locurilor, oamenii se plictisiseră de peisajele celeste, preferau starea aproape naturală a cerului, aşa că pictura, fotografia în relief şi celelalte vechi arte nu pierdeau nici ele terenul.

Tim nu-şi dădea seama sau nu voia să-şi dea seama că lipsa „cuţitelor" şi a „frânghiilor“ — obiecte casnice cu ajutorul cărora oamenii de pe vremuri, ocazional, practicau obiceiul tragic şi stupid al sinuciderii — nu însemna o decădere, ci pur şi simplu încetarea unei nevoi. Pe el realităţile din jur îl umpleau în acelaşi timp şi de dispreţ, şi de umilinţă. Dispreţ, pentru că nu înţelegea această viaţă, care-i părea prea abstractă, prea utilitaristă, prea lipsită de efort, de dureri şi de poezie, pe care el, în orbirea lui, nu le putea descoperi. Umilinţă, pentru că sutele de ani de studiu ştiinţific pe care îl asimilau aceşti oameni, cunoştinţele lor

extraordinare, iuţeala gândirii lor şi impresia pe care o avea câteodată — nu întotdeauna justificată — că ei îi citesc toate gândurile, faptul că îl dăduseră la şcoală şi că nu putea ţine decât cu greu pasul cu copiii de 11 ani, ba chiar simpla statură a acestor oameni, mai toţi trecuţi de doi metri, excepţionala lor dezvoltare fizică — toate acestea şi multe altele îl făceau să se simtă cumplit de străin în lumea anului 41 042, el, care fusese pe navă poate cel mai strălucit om al generaţiei sale. Simţea cu ascuţime lipsa navei, de zeci de ori mai puternic decât ar fi resimţit un om mai vechi înstrăinarea de ţara sau de planeta lui.

La asta se adăuga faptul că Lu nu-l iubea. Mândru, ca Pit şi ca toţi oamenii vechii nave, Tim nu putea concepe mila în dragoste ; văzuse încă de pe navă că sentimentele fetei înclină tot mai mult înspre Pit şi că Lu n-ar accepta niciodată să se despartă de Pit pentru a-l iubi, din milă, pe el, Tim.

Toate acestea — dacă ţinem seama şi de rana de la cap — se adunau difuz în mintea lui sub forma unui monstruos complot: strămoşii săi, care porniseră expediţia „Arcei lui Noe“, societatea ciudată a anului 41 042, catastrofa şi rana căpătată, sentimentele lui Lu — toate alcătuiau deci un complot împotriva lui. Şi toate ar fi fost altfel : expediţia ar fi continuat să fie glorioasă, iar

Lu poate l-ar fi iubit până la urmă, dacă nu se întâlneau cu lumea ciudată a lui 41 041 — 41 042. Un an de convalescenţă de la ciocnire nu făcuse decât să-i agraveze acest sentiment. Cu cât oamenii noii epoci îl tratau mai sincer şi mai prietenos, cu atât Tim căpăta impresia că vor să-l menajeze, dorind să-i ascundă faptul că el, gloriosul navigator, nu e pentru ei decât un cobai, un obiect de cercetare. Oamenii nu meritau desigur această părere, dar Tim se gândea cu o satisfacţie răutăcioasă :

— Le voi trage chiulul. Ce figură or să facă văzând că preţiosul lor cobai, după ce că are o viaţă atât de scurtă, şi-a făcut seama, răpindu-le, o dată cu existenţa lui, un material de experienţă atât de interesant !

Acestea erau — o spun cu părere de rău — gândurile lui Tim în timp ce rătăcea pe solul superbului sanatoriu denumit Pământ, printre oamenii mileniului 42. Aşa exploda într-un om adevărul cel mai adesea valabil până atunci — că nimeni nu-şi poate părăsi epoca şi că fiecare om nu se poate realiza decât în epoca lui.

CAPITOLUL XIV

Nu găsea nici un obiect ascuţit, o piatră măcar !

După cercetări, pătrunse în sfârşit pe fereastra de sus a unui mare centru chirurgical. Un curent de aer combinat cu un glisor îl transportă la un etaj inferior.Primul om pe care-l întâlni era un bătrân — trebuie să fi fost trecut de 400 de ani — învăluit în raze de o blândă culoare albastră, îndărătul cărora sclipea în roşu-violet — lucru rar — o bărbuţă. Razele erau deosebit de dense în jurul ochilor — vedea că aceştia nu mai putuseră fi reeducaţi şi că omul este miop.

— Te rog să-mi dai un bisturiu, spuse Tim, neputând găsi nici un alt fel de a intra în vorbă.

— Nu se mai găsesc de mult, zâmbi chirurgul, care ştia de existenţa acestui vechi obiect. Tăiem cu raze. Dar pentru ce-ţi trebuie ?

— Nu-mi place să fiu întrebat ca un copil de şcoală, răspunse Tim. Nu vorbea prea aspru ca să nu-şi trădeze agitaţia, dar voia să-i dea de înţeles bătrânului că el, Tim, ca om incomplet, trebuie menajat, nu trebuie sâcâit cu întrebări de prisos. Planul reuşi.

— Nu de aceea te-am întrebat, se scuză bătrânul. Sunt chirurg şi eram curios.

— Doar s-au dat recomandări, s-a spus că ne incomodează curiozitatea voastră ! Abia peste un an-doi, când ne vom asimila mai bine, o să fim luaţi în fabrică de institutele voastre de cercetări !

Până atunci, aici, pe Pământ, nu mi se pune nici o întrebare fără aprobarea lui Ols. Ai bisturiu sau n-ai?

— E drept, răspunse pocăit celălalt. Scuză-mă! n-aş fi fost curios, dar din întâmplare ai nimerit tocmai peste o pasiune de a mea. În prezent sunt chirurg, dar în ceasurile libere colecţionez chei — ştii probabil ce înseamnă cheile, nu ? — şi bisturie legate de istoria chirurgilor vechi. Ce fel de bisturiu vrei : electric sau cum ?

— Tipul cel mai vechi, spuse Tim.

Bătrânul se uită în televizorul de la brâu şi strigă o dată, scurt:

— Io!

În televizor se ivi îndată capul ciufulit al unui băiat de 5 ani, exemplar relativ recent între cei peste 10 000 de urmaşi ai bătrânului. În 400 de ani, chirurgul avusese doar nouă copii, dar aceştia, între care cel mai mare avea 370 de ani, iar cel mai mic 34, născuseră alţii, aşa încât bătrânul — care iubea viaţa de familie, dar a cărui memorie începuse să slăbească — avea nevoie de ajutorul calculatorului ca să-şi ţină evidenţa întregii familii. Pe Io însă — printre cei mai tineri descendenţi, a 15-a generaţie după el — îl ţinea bine minte, pentru că era strănepotul lui favorit: îi făcea plăcere să regăsească, după 15 generaţii, ceva din

trăsăturile tinereţii sale.

— Io, spuse bătrânul, mergi sub pământ la colecţia mea şi adu bisturiul ăla de metal din veacul I.

Rămase câteva clipe nemişcat, apoi strigă deodată :

— Nu, nu acela, nu pune mâna !... aşa, cel de colo...

După câteva minute, o platformă zburătoare se fixă în dreptul ferestrei, şi un băieţel călare pe o panteră pătrunse în cameră, purtând într-o mână lanterna specială cu care conducea reflexele animalului, iar în cealaltă bisturiul râvnit. După plecarea copilului, bătrânul privi spre Tim :

— Ţi-l dau, dar numai cu o condiţie, spuse el grav. E o piesă unică : să nu pleci cu el din institut. Cine ştie cum îl mai rătăceşti, şi unde mai găsesc altul veritabil ?

— Dacă asta-i singura condiţie, îl încredinţa Tim grav, fii sigur că o voi respecta !

Ferind bisturiul de priviri indiscrete, ieşi iute din încăpere. Pe drum, nu se întâlni cu nimeni. Ajunse la subsol. Aici erau îngrămădite o mulţime de cadavre — corpurile neînsufleţite pe care institutul le păstra pentru transplantări.

Tim se întinse pe jos cu o satisfacţie sălbatică, amestecată cu un straniu sentiment de durere

psihică şi uimire, şi îşi înfipse dintr-o dată bisturiul în venele mâinii. Le scotoci aşa câteva clipe, până simţi că încep să-l părăsească puterile. Atunci, într-un efort grăbit, îşi căută gâtlejul... şi, după câteva clipe, avu mirarea să se audă horcăind şi să se cufunde în moarte.

CAPITOLUL XV

Când deschise din nou ochii, bătrânul stătea aplecat peste el şi zâmbea cam intrigat.

— Ai murit, îi spuse chirurgul. Erai mort de-a binelea când ai fost găsit. Am lucrat vreun sfert de oră la tine ca să-ţi refac vinele, să-ţi dau sânge şi să-ţi repun inima în mişcare. A fost unul dintre cele mai interesante cazuri de înviere.

Tim asculta într-o stare de prostrație deplină, pe care bătrânul o luă drept curiozitate :

— Da, da, spuse el, adesea vin pe aici cei care învaţă medicina, vin să se înjunghie, ca să studieze diferite fenomene, dar ne cer înainte să nu-i lăsăm în stare de moarte mai mult de 5 - 10 minute. Tu ai stat mort vreo jumătate oră, pentru că ai făcut asta fără supraveghere, fără să anunţi.

Din privirile chirurgului, Tim simţi că bătrânul e curios să ştie de ce a procedat atât de ciudat omul de pe „Arcă", de ce şi-a făcut experienţa de unul singur, de ce a uitat să-l înştiinţeze ? Tim îşi dădu

seama că bătrânul nici nu-şi poate închipui că vizitatorul lui a vrut de fapt să se sinucidă.

— Şi să-ţi mai dau un sfat, urmă savantul. Nu e bine să te omori mai mult decât de 7—8 ori în viaţă. Altfel capeţi o şubrezire a unui organ sau altul, nu imediat, dar te simţi pe la vreo 300 — 350 de ani... pardon ! pe la 60—70 ani voiam să zic.

Jenat de gafa făcută, ca să schimbe vorba, adăugă :

— Aici te afli la alt etaj, etajul cel mai de sus — o mie metri înălţime — special adaptat cu instalaţii de reînviere. Ţi-ai cules datele necesare ?

— Le-am cules, spuse Tim furios, umilit, exasperat, şi porni în fugă spre fereastră. Din copilărie, de pe nava veşnic primejduită, avea o oroare cu totul aparte faţă de cădere, dar acum era atât de înnebunit, încât nu-l mai speria nici asta. Ajunse pe marginea ferestrei, privi o clipă golul imens care se căsca dedesubt şi sări cu capul în jos.

— Când mai ai timp, îi strigă bătrânul pe fereastră, treci la mine să mai stăm de vorbă...

Restul cuvintelor se pierdu în vârtejul teribil al căderii.

Puţin înainte de a ajungejos, alunecarea în gol i se frână treptat şi Tim îşi aminti cu mirare că revolverul luminescent se descarcă automat, în

funcţie de viteza căderii şi de distanţa de sol sau de orice obiect situat dedesubt, N-ar fi uitat asta, de nu l-ar fi înnebunit episodul cu bisturiul.

— Şi să-ţi mai dau un sfat, spuse liniştit bătrânul, care o pornise după el şi care acum cădea încetişor în faţa lui. Când te arunci pe fereastră, nu e bine să te arunci cu capul în jos. Sigur, poziţia ţi se redresează automat la sol, dar în timpul căderii nu e sănătos, dă câteodată ameţeli. Acum nu ai simţit nimic, dar dacă te arunci mereu aşa, pe la... pe la 60—70 de ani o să te resimţi.

— Mulţumesc, răspunse întunecat Tim. O să exersez. Nu ştii prin apropiere vreo prăpastie ?

— E reprodusă o prăpastie aproape naturală în parcul muntos de alături...

Bătrânul îi dădu vorbăreţ toate lămuririle, îl mustră în treacăt că n-a avut grijă să şteargă de sânge bisturiul, ca să nu prindă rugină, ştiut fiind că unele metale vechi aveau obiceiul ăsta, apoi îl urmări din ochi cum se îndepărtează.

Lui Tim îi părea rău că totul trebuie să se întâmple la o prăpastie. Îşi va lăsa deoparte revolverul luminescent şi, o dată cu acesta, costumul de raze : va cădea — ce oribil — ca o piatră neînsufleţită. N-avea nici măcar satisfacţia că se va şti : oamenii ar fi putut să creadă că-i vorba de un simplu accident. S-ar fi dat cu capul

de-un zid, dar îi lipsea tăria...

Apropiindu-se de parcul muntos, inima începu să-i bată cu putere. Un leu stătea în mijlocul unei cărări şi-l privea ţintă.

— Eşti blând, râse batjocoritor Tim, eşti domestic, dar las' că înviez eu strămoşii din tine ! Se uită după o piatră, dar nu găsea. Până la urmă rupse o cracă ascuţită la vârf, o curăţă şi se repezi brusc spre leu. Acesta îl lăsă să înainteze şi, aproape în ultima clipă, se feri cu o mişcare destul de leneşă. Tim se repezi din nou, şi până la urmă izbuti să-l atingă uşor, căci leul scoase un răget — dar era mai curând un răget de mirare şi de plăcere. Se vedea că socotea asta o invitaţie la joacă, neobişnuită din partea unui om matur. Îi fusese lene să se joace, dar acum craca aceea zburdalnică, silindu-l să se ferească, îi pusese sângele în mişcare.

Tim izbuti să-l lovească mai serios o singură dată, dar leul, scoţând un răget în care durerea era amestecată cu admiraţia, prinse brusc craca în botul lui enorm şi între labe, i-o smulse lui Tim şi se aşeză masiv pe ea cu partea posterioară, privindu-l pe om cu ochi râzători, pendulându-şi voios coada stufoasă.

Tim se apropie de el, îşi muşcă pielea palmei, să-i dea pe la nas mirosul de sânge, apoi, brusc, cu

toată puterea, îşi repezi pumnul ciolănos în botul leului. Simţi cum oasele degetelor îi trosnesc sub izbitură, iar în clipa următoare leul, scoţând un răget furios, îi repezi o labă peste şold, nu înainte de a-şi fi ascuns ghearele ; Tim se prăbuşi fără să leşine, în vreme ce leul o lua la fugă smiorcăind ciudat de necaz şi dispreţ.

După câteva minute, cu şoldul încă amorţit, şchiopătând, Tim ajungea la marginea prăpastiei râvnite. Se uită în jur, încredinţându-se că nu-l vede nimeni, apoi, cu degetele încă tremurânde de la „joaca” lui cu leul, îşi scoase revolverul luminescent de la brâu şi deci în acelaşi timp costumul de raze, închizând totodată curentul. Când văzu gura imensă ce se căsca sub el, se răzgândi: simţi că n-are puterea să facă un singur pas, pasul acela.

Nu mai era exasperat ca înainte, dar era ferm hotărât să nu dea îndărăt. Îi era însă frică de pasul acela, de salt, şi atunci — în laşitatea actului — alese şi o cale de execuţie mai laşă : ca un înotător care se teme să se arunce dintr-o dată în apă, se aşeză jos, pe marginea „bazinului", cu picioarele atârnând în vid, iar cu mâinile se împinse uşor înainte.

Căzu, şi după vreo zece metri, la un ieşind pe care-l făcea peretele prăpastiei, se ciocni violent

de piatră şi fu proiectat cu putere înainte, în golul prăpastiei. Mai avu timp să-şi dea seama cum cade din ce în ce mai repede, cum îi vâjâie aerul la urechi, cum se rostogoleşte în gol şi cum din cauza vitezei nu mai poate răsufla, se asfixiază şi îşi pierdu cunoştinţa încă în timpul căderii.

*

**

Când se trezi, cădea mai departe cu capul în jos şi simţea o greutate ciudată în coşul pieptului, dar senzaţia de asfixiere dispăruse. Încercă febril să vadă solul de care se va izbi, şi în clipa următoare scoase un ţipăt de uimire : dedesubtul lui nu era nimic, era un gol infinit, de culoare albastru deschis.

Era un lucru de necrezut, iar Tim, în confuzia lui, ajunsese să se întrebe dacă nu cumva planeta e găurită, golul pe care-l vede nefiind decât cerul care se zăreşte prin antipod.., când, o dată cu cuvântul cer, îşi dete seama: cădea spre cer. Dar... dar asta înseamnă că mă înalţ... capul sus... dar atunci... sus... unde e fundul prăpastiei ?

Tim se răsuci în cursul căderii sau al înălţării — nu ştia nici el bine ce e — îşi propti bărbia în piept şi văzu că se îndepărtează de fundul prăpastiei... Asta înseamnă că de fapt mă înalţ... mi s-a părut că sunt în cădere, din cauză că mă înalţ cu

picioarele în jos şi cu capul în sus... asta înseamnă că...

Dar înainte de a-şi termina gândul, Tim îşi dete seama că înălţarea s-a încetinit, se opreşte... e răsturnat prin aer... şi începu din nou să cadă spre fundul prăpastiei, cu capul în jos.

Cădea însă foarte încet şi, ca navigator experimentat, îşi dădu seama deodată ce s-a întâmplat. Dintr-o răsucire îşi modifică poziţia căderii, potrivindu-şi picioarele în jos, desfăcând braţele şi pregătindu-se pentru izbitura de pământ.

Probabil că sărise aşa, leşinat, multă vreme, poate şi un sfert de oră, ca o minge care, izbită cu putere năprasnică de pământ, se înalţă spre cer, cade de la sine iarăşi şi iar se înalţă, micşorându-şi de fiecare dată distanţa de pământ. Senzaţiile prin care trecea îi erau cunoscute de pe „Arca lui Noe“ : Tim era convins că şi-a pierdut greutatea.

Ajungând aproape de sol şi iscodind atent terenul, descoperi într-o străfulgerare o dungă portocalie care se înălţa la vreo 20 de metri deasupra fundului prăpastiei. În clipa următoare se izbi de pământ şi ţâşni ca o minge din nou spre înălţimi, dar ce văzuse îi era de ajuns : avea acum siguranţa că aproape de fundul prăpastiei funcţionează o instalaţie de degravificare. Probabil că un ochi electric înregistra orice cădere în

prăpastie şi declanşa automat instalaţia : corpul, căzând în dreptul torentului de raze degravificatoare, îşi pierdea greutatea şi, izbindu-se de pământ, în loc de a fi stâlcit, se înălţa din nou în aer. Tim simţea totuşi o oarecare greutate — a aerului nou respirat, poate a alimentelor cu greutate care erau încă nedigerate sau poate un procent de greutate special lăsat, ca să poată fi supus legilor de gravitaţie cam atât cât era supus un fulg ceva mai mare.

Oamenii, ştiind că prin parcul muntos se joacă mulţi copii, îşi luaseră toate măsurile de prevedere. Înălţându-se răbdător în sus, Tim se gândea că e totuşi ciudată această lume în care un ins, chiar dacă vrea, nu-şi poate sfârşi existenţa înainte de a împlini rostul trecerii lui prin viaţă. Dar care era rostul lui, al lui Tim ?

Începu iar să coboare şi, strângându-şi picioarele sub el, când se izbi de pământ le destinse cu toată puterea. Făcu un salt fantastic în sus, apropiindu-se de buza prăpastiei, porni din nou în jos, de astă dată mai iute, se săltă din nou şi mai puternic, folosindu-şi braţele ca pe nişte aripi, înotând în aer, fu prins de un vânticel uşor care trecea peste partea superioară a prăpastiei, dar nu izbuti totuşi să atingă buza ; în ultima clipă încercă să se prindă cu degetele de o ieşitură din peretele

prăpastiei şi, din cauză că n-avea greutate, izbuti; se propti cu picioarele de perete, îşi făcu din nou vânt, înălţându-se mai sus de buza prăpastiei şi, vâslind din nou cu braţele şi picioarele prin aer, izbuti să recadă, de astă dată nu pe fund, ci sus, pe pământ, în parcul muntos, la câteva sute de metri de locul unde-şi lăsase revolverul luminescent.

Îmbrăcându-şi la loc costumul de unde, respira adânc, încă îndurerat de oboseala morţii prin bisturiu, de lovitura leului, de izbitura în ieşindul prăpastiei — când privirile îi fură atrase de un spectacol neobişnuit.

CAPITOLUL XVI

— Pit ! striga Lu, fugind din răsputeri de la un capăt la altul al platformei zburătoare, Pit, Pit !

Întreaga suprafaţă a Pământului fusese controlată de pe nave, metru cu metru. Un sfert de oră după primirea veştii despre sinucidere, capul blond al lui Pit fusese reperat sub un pom, într-o insuliţă a arhipelagului Phönix. Platforma care îi purta pe Ols şi Lu coborî vâjâind şi se plesni de oglinda albastră a Pacificului. Pit însă dispăruse : la vederea platformei, auzind strigătele lui Lu, sărise în ocean, lăsând apele să se închidă deasupra capului său.

— Nu fi îngrijorată, spuse Ols, s-a dus să vadă subteranele energetice. A mai fost el o dală acolo, ştie că nu se poate îneca. Vezi ? Nici vorbă să se sinucidă. Trebuie să fi fost altul.

Deschise capacul plastic al platformei, luă mâna lui Lu şi se aruncă în apă împreună cu fata. Un curent îi purta iute pe la suprafaţa apei până în punctul unde dispăruse Pit; aici, un vârtej îi supse înăuntru.

Costumul de raze se închisese la culoare şi se lăţise : aveau acum în jurul corpului o mare cantitate de aer. Coborau iute, auzind gâlgâitul apelor furioase. După străbaterea câtorva mii de metri, ajunseră în dreptul unui triunghi metalic, roşu, care strălucea pe fundul oceanului. Erau înconjuraţi de vile pitoreşti şi, în trepte, în terase submarine, o vegetaţie luxuriantă urca în jurul lor. Lu, oricât de îngrijorată se simţea, nu-şi putu stăpâni o exclamaţie admirativă. Fu pătrunsă de o durere ascuţită în muşchi — dar numai o clipă — şi în secunda următoare văzu că stătea pe triunghiul metalic şi că apa se retrăsese de deasupra capului lor.

Un cerc mic se deschise în centrul triunghiului ; Ols cu Lu, strecurându-se pe acolo, ieşiră din apă şi începură să lunece pe un glisor care cobora spre centrul Pământului. Respirau din nou aer curat;

costumele se îngustaseră la proporţiile normale. Se auzea un zumzet înăbuşit. Pătrunseră într-o galerie luminoasă. Ridicându-şi privirile, Lu văzu uimită că deasupra capului ei se afla cerul — un cer fără nori, pe care strălucea soarele.

— Artificial, o lămuri Ols. Aşa e şi în subsolul celorlalte planete. Oamenii s-au obişnuit cu cerul — absenţa lui provoacă urmări neplăcute.

— Pit ! strigă deodată Lu.

Îl văzuse în faţa unei uriaşe lentile concave, pe care străluceau lumini ciudate.

— Nu striga atât de dramatic ! o mustră Ols. Nu vezi că nu face nimic rău ? Se uită, îl interesează...

Îşi dete seama că fata nu-l ascultă, şi o împinse uşor înainte :

— Vorbeşte-i !... Eu vă las singuri.

Se înapoie pe acelaşi drum, în vreme ce Lu înainta încet spre prietenul ei. Deşi strigat de mai multe Ori, Pit nu se întorsese ; se făcea că nu aude. Lu îi puse mâna pe măr, şi tânărul se răsuci zâmbind trist:

—Fii liniştită, spuse el. Ştiu... E vorba de sinucideri... iar adineauri am auzit ceva despre Tim. Îmi pare rău de Tim, dar nu-l voi urma.

Lu schiţă o mişcare, dar el o respinse rece :

— Nu-i nevoie, nu-i momentul de îmbrăţişări.

Să vorbim serios. Lu, eu nu mai pot trăi cu tine : te iubesc prea mult.

Fata înţelese imediat, însă, dintr-o cauză care-i scăpa ei însăşi, îl întrebă totuşi:

— Cum adică ? îl apucă de umeri şi-l smuci cu faţa la ea : Vorbeşte, eşti dator să-mi vorbeşti limpede. Mă iubeşti prea mult — şi de aceea nu mai vrei să ai de-a face cu mine ?

— Cred că m-ai înţeles, încuviinţă el pe acelaşi ton uscat, ferindu-se s-o privească. Ştii, când iubeşti un om atâta încât nu mai ai nimic altceva pe lumea asta, înseamnă că nu eşti vrednic de el.

Îi înlătură delicat şi rece mâinile de pe umeri. Acum, înalt în comparaţie cu fata, blond, cu reflexele arămii ale energiilor subpământene strălucindu-i în păr, mergea cu paşi rari, alături de glisor, vorbind parcă de unul singur fără să se încredinţeze dacă Lu vine după el sau nu:

— În vechime, cel puţin în cărţile rămase de atunci, iubirea putea umple în întregime o viaţă de om. Era strâmtă viaţa omului, era slabă puterea lui, era mic orizontul existenţei lui în societate, erau puţine bucuriile lui, şi iubirea putea uneori să-i umple viaţa întreagă. Pentru noi însă, azi, dacă nu te mai leagă de lume nimic altceva, înseamnă că eşti un infirm.

Lu îl urmărea cu paşi mai mici decât ai lui, mai

repezi, şi încerca să-i surprindă privirile. El, necăjit, îşi trecu mâna prin părul des şi se opri pe neaşteptate, uitându-se parcă mânios în adâncul ochilor ei:

— Refuz ca tu să fii singura legătură care mă ataşează de viaţa asta. Ar însemna să te iubesc ca un infirm. Vreau să fiu puternic. Atât de puternic, încât să-i pot ajuta chiar şi pe monştrii acestui veac. Ţie trebuie să-ţi mulţumesc pentru asta !

— Bine, dar sentimentele pentru un om nu te pot împiedica să fii legat de omenire. Dimpotrivă. Dacă dragostea mea...

— Lasă-mă-n pace cu dragostea ta ! o întrerupse el aspru, reluându-şi drumul. Îţi mulţumesc pentru nedibăcia ta, pentru felul în care nu ştii să minţi. Cât timp ai încercat să mă convingi că-s mai puternic decât sunt, abia m-am făcut mai slab şi m-am înrăit. Când însă — aici vocea i se coborî — am simţit că minţi, când am simţit că dragostea ta pentru mine a pălit, că mă săruţi din solidaritate omenească şi nu din iubire, abia atunci am învăţat să mă văd aşa cum sunt, cu ţarcul la care visez, cu nostalgia după o rachetă care nu-şi mai are rostul, cu...

Fata încercă să spună ceva, dar Pit încheie iute :

— Nu, Lu, n-am nevoie de dragostea ta. Cel

puţin aşa cum sunt acuma, nu o vreau deocamdată. Faţă de nu om slab, dragostea nu poate niciodată să fie sinceră până la capăt. Iar procentul de milă din dragostea ta mă slăbeşte, îmi otrăveşte sângele, mă revoltă. Plec. De Pământ mă leagă câteva amintiri neplăcute. Vreau să fiu un om al Omenirii planetare. Calea pe care a ales-o Tim nu e pentru mine.

Mă duc pe altă planetă. Voi găsi eu ceva de făcut — chiar numai după patru-cinci ani de învăţătură.

— Şi după aceea, după aceea o să te reîntorci la mine ?

— Nu cred, dar... vom vedea.

Şi o sărută uşor, voit rece.

Ca să curme convorbirea, se înfipse prin triunghiul metalic, îndărăt în apele oceanului; după câteva clipe ţâşni cu Lu la suprafaţă, în dreptul platformei zburătoare pe care-i aştepta, învârtindu-se pe o bară metalică, Ols.

CAPITOLUL XVII

Un grilaj de metal galben strălucitor, un soi de cuşcă fără podea, aluneca singur prin aer. Nu se vedea în jur nici un om, nici un cablu, nimic care să-l menţină. Oricât era Tim de obişnuit cu neobişnuitele spectacole ale anului 41 042, bizara

cuşcă plutitoare nu putea să nu-l mire.

Abia revenise din prăpastie şi îşi pusese la loc revolverul şi costumul de unde, că imediat cuşca porni să se balanseze deasupra lui. Tim începu să fugă şchiopătând, dar cuşca pe năpusti peste el şi îl înconjură din toate părţile cu grilajul ei strălucitor.

Ca la o comandă, din tufişurile înconjurătoare se iviră câţiva lei, printre care unul cu botul învăluit de raze multicolore. Tim îl recunoscu pe fostul său „adversar" : probabil că-i pricinuise o rană la bot şi că razele închipuiau un bandaj pus de mâna omului. Leii, la început cam stânjeniţi, apoi mai îndrăzneţi, se apropiară de cuşcă şi începură să-i dea târcoale. Nu păreau prea furioşi: răgetele lor uşoare îi sugerau lui Tim mai curând uimirea.

— Ei, îţi place ? răsună lângă el o voce cunoscută. Tim se uită în jur şi nu văzu pe nimeni. Totuşi, vocea se auzise de la câţiva paşi. Era atât de zăpăcit, încât se întreba dacă nu cumva o fi vorbit... vreun leu.

— Te întreb : îţi place ? răsună din nou, severă şi ironică, vocea aceea cunoscută.

— Cine eşti tu ? strigă Tim.

În spaţiul dintre două bare ale grilajului, aerul se coloră formând un ecran : în faţa negriciosului navigator se vedea acum, micşorat la dimensiunile

unui lat de palmă, chipul masiv si inteligent al lui Ols.

— Îţi place ? întrebă iarăşi imaginea lui Ols. Sunt răspunzător de administrarea Pământului şi m-am văzut nevoit să te pun în cuşcă : trebuie să apăr animalele de tine. Şi pe tine trebuie să te apăr de tine.

— E o glumă ieftină şi nedemnă ! scrâşni Tim.

— E o tragedie, răspunse Ols, şi deodată faţa i se făcu gravă. E o tragedie ca după atâtea mii de ani să readuceţi în epoca noastră obiceiul ăsta barbar.

— A reuşit cineva...

— Nu, n-a „reuşit" ! îl întrerupse Ols. Nu „reuşita" ne-a întristat, ci încercarea. E o ruşine!

— Daţi-mi drumul ! strigă enervat Tim. Mă ţii în cuşcă şi îmi faci morală !

— Te ţinem cu forţa, spuse Ols apăsat, şi asta iarăşi e o ruşine. Dar v-am răsfăţat prea mult. Omenirea m-a împuternicit să schimb metoda. Voi fi necruţător! N-o sa mai fiţi trataţi ca nişte copii, ci sever, ca să vă daţi seama că sunteţi oameni, da, oameni cu viaţă mai scurtă, cu somn cu învăţătură mai puţină, dar oameni, solidari cu noi, obligaţi să ne ajutaţi!

Tim nu înceta să zgâlţâie barele cuştii, spre marea mirare a leilor, care-şi înclinau capul într-o

parte, privindu-l intrigaţi. La urmă, se aşeză jos, îşi luă capul în mâini şi întrebă supărat şi ironic :

— Pot să ştiu ce soartă mi-ai rezervat ?

— Vei lucra la uzina centrală de microbi, spuse rar Ols. Vei fi unul dintre principalii noştri furnizori de microbi.

— Dar ce sunt eu, întrebă revoltat Tim, cobai ? Cu ce drept dispuneţi de libertatea mea şi de microbii mei ? Daţi-ne „Arca“ îndărăt şi vom pleca imediat, în vid, oriunde numai să scăpăm de voi.

Ols începu să râdă:

— N-ai cu cine să pleci. Nu sunteţi decât 15 în situaţia asta. Restul oamenilor de pe navă prezintă încredere. Sunt urmaşii unor eroi care au lăsat totul şi au plecat în Cosmos, într-un fel, sunt eroi ei înşişi. Şi tu puteai fi contabilizat între eroi, Tim, până la actul acela neghiob. Ai rămas aproape singur. Uită-te chiar la prietenii tăi cei mai buni, Lu, sau Pit, care vrea să plece pe altă planetă, cu muncă specială.

— Treaba lor ! Pe mine lăsaţi-mă liber.

— Te lăsăm imediat, spuse Ols, dar mai întâi vreau să afli câteva lucruri. A fi liber nu înseamnă să însângerezi botul bieţilor lei, să sari la bătaie împotriva oamenilor sau să le laşi cadou cadavrul tău de sinucigaş. Te avertizez că orice-ai face vei rămâne în viaţă.

Tim îşi astupă urechile, să nu mai audă, şi leii o rupseră la fugă, atât de tare începu să răsune atunci vocea din grilaj.

— Ascultă-mă, Tim ! striga vocea lui Ols. E vorba de un lucru important, ascultă-mă ! Oamenii, după atâtea dezinfectante şi după hrana sintetică, şi-au pierdut o dată cu somnul şi flora microbiană. Nu mai există decât microbi titani, numiţi aşa pentru că rezistă. La orice — numai că nu pot pătrunde prin învelişul nostru de raze. Dar aceştia sunt microbi dăunători ; microbii necesari însă, care ajuta digestia, au dispărut. Suntem nevoiţi să creăm uzine gigantice de microbi pentru noi şi copiii noştri. Fabricarea mâncării frumoase, gustoase, hrănitoare, o reuşim ; dar microbii ne dau de furcă, pentru că nu pot fi creaţi pe cale sintetică. Chimicalele nu le ţin îndeajuns locul. Nici în organism microbii nu se mai pot înmulţi de la sine, îi tot ucid degravificările. Trebuie să-i creăm în uzine-seră, în crescătorii uriaşe. Dar ritmul lor de înmulţire e prea încet: problema nu va fi rezolvată decât atunci când vom izbuti să-i fabricăm.Îţi dai seama ce înseamnă asta ?

Tim tăcu.

— E clar, ai putea să-mi spui — urmă Ols — înseamnă crearea artificială a unor fiinţe. Vechiul vis al omenirii: *viaţa zămislită în laborator pe cale*

artificială, de mâna omului.

— Ia te uită ! interveni Tim ironic. Cum de n-aţi făcut-o încă şi pe asta ?

— Suntem pe aproape, spuse Ols. Am fabricat viruşi şi câteva sute de tipuri albuminoide, dar bacteriile şi microbii iau o structură mai complicată. Dă-ţi seama, Tim, e primul pas spre crearea unor plante şi animale obţinute în laborator, după nevoile noastre. Până şi drumul pustiu dintre planete vrem să-l populăm cu o faună şi o floră nouă. Închipuie-ţi că zbori într-un ocean de vid pe care plutesc flori de kilometri lungime şi balene degravificate care se hrănesc de-a dreptul cu lumină, fără să aibă nevoie de hrană şi oxigen. Asta ţi-o spun numai aşa, ca pe-un fleac pitoresc. Dar cel mai important lucru e acesta : crearea artificială a vieţii e calea spre cucerirea unor zone încă ascunse ale sistemului nostru nervos. Gândeşte-te, Tim, s-ar putea ca tu însuţi să creezi principiul, să descoperi elementul care să permită înlocuirea treptată a propriilor tale celule.

— Cine ştie, mormăi Tim, cine ştie ce rasă de superoameni o să mai creaţi, care o să vă dea peste cap şi o să vă arate ei o nemurire cum nici n-aţi visat încă, o să vă sfâşie de vii.

— Nu crezi nici tu în ceea ce spui. Încrederea ta în puterile oamenilor e mai mare decât vrei s-o

arăţi.

— O fi, dar rolul de cobai furnizor pentru intestine nu-mi place de loc. Nu-mi place şi pace !

O rachetă coborî deasupra parcului muntos şi se opri în dreptul cuştii, la câteva zeci de metri înălţime : uşa se deschise şi Ols sări jos, lăsând să-i scape revolverul luminescent.

— Nu-ţi place şi pace ! îl îngână Ols, trebăluind ceva la cadranul revolverului său. În clipa următoare, cuşca se înălţă în aer şi dispăru la orizont, lăsându-l pe Tim liber. Ols se apropie de el şi îi dete un pumn prieteneşte :

— Da, nu-ţi place, îl îngână el iarăşi, dar de când s-au învăţat oamenii de pe „Arcă" să facă numai ce le place ? Din microbii tăi nestemaţi vor putea trăi mii şi apoi miliarde de oameni. Asta nu contează ? Se vor ivi poate căi noi în ştiinţă. Asta nu înseamnă nimic ?

— Poate, zise Tim, dar rolul meu e prea pasiv, de cobai. Dacă înţeleg bine, microbii pe care-i port în pântece sunt mai importanţi decât creierul meu.

— Greşeşti iar, îi spuse Ols, luându-l de braţ şi începând să se plimbe cu el. Zici cobai ? Dar n-ai auzit de vechii oameni de ştiinţă care făceau experienţe asupra lor înşişi ? Erau cobai ? Erau şi asta, da ! însă nişte cobai curajoşi, inteligenţi, formidabili...

— ...Şi activi ! îl completă Tim, încercând să-şi scoată braţul din strânsoare.

— Şi activi, admise Ols fără să-i dea drumul. Fii şi tu activ : în privinţa asta noi n-avem ce-ţi face, asta depinde de cutioara ta craniană. Dac-ai fi zăcut sub formă de cadavru în subsolul chirurgului Sav, ai fi fost mai activ ? Şi pentru că veni vorba : bătrânul a fost intrigat de purtarea ta, a răscolit vreo 14 minute toate fişierele electronice ale moravurilor din vechime ca să poată ghici pricina din care te-ai omorât fără să-l anunţi şi să înţeleagă de ce erai atât de enervat când te-ai aruncat pe fereastră. Abia după un timp a întâlnit noţiunea de sinucidere. I-a părut rău, era sigur că ai reuşit să-ţi iei viaţa. A dat totuşi alarma, dar nu mai ştia unde te afli. Îşi amintea că ţi-a dat îndrumări spre un loc oarecare, dar nu mai ştia care. Asta pentru că-i bătrân şi uituc, dar mai ales pentru că ai fost atât de nervos, încât i-ai transmis şi lui starea ta. Acum e bolnav din pricina ta. Ar fi bine să nu mai uiţi asta : suntem puternici la inteligenţă, sentimente şi muşchi, dar slabi când e cineva nervos cu noi. Suferinţa psihică a omului ne zguduie. Suntem mai puternici decât tine, dar pe altă latură avem nevoie de ajutorul tău. Adineauri, în cuşcă, răgeai ca o fiară de pe vremuri. De aceea m-am ferit să-ţi vorbesc altfel decât prin

televiziune ; erai periculos pentru creierii mei. Acum însă am venit la tine, am riscat: ce zici ? Mă iei sub protecţia ta, sau să zbor îndărăt în rachetă şi să-ţi zvârl cuşca aceea, special inventată pentru tine ?

Tim tăcu stânjenit.

PARTEA A III-A. ALIAŢI ÎN ASALTUL GÂNDULUI

CAPITOLUL XVIII

Planeta Institutului de Cercetare a Vitezei Gândirii, de care se apropia Pit, era o planetă relativ mică. În afară de soarele în jurul căruia gravita, mai avea un soare, probabil artificial, mult mai mic, care se rotea în jurul ei.

Mai întâi avu senzaţia că nava stă pe loc şi că planeta se roteşte sub picioarele sale — dar cu cât nava se apropia, cu atât Pit îşi dădea seama mai limpede de marea viteză cu care înaintau. Nava frână şi Pit observă că zboară peste o împărăţie a metalului şi a tuburilor sticloase. Pilotul, Mils, un om de vreo 200 de ani, cu pielea din jurul ochilor brăzdată de riduri şi cu pleoapele tremurătoare din pricina unor ticuri a căror vindecare o neglijase, încetini mersul navei. O lăsă să plutească la vreo mie de metri înălţime, pentru ca Pit să vadă mai bine ce se petrece pe solul planetei.

La început flăcăul nu pricepu mare lucru, apoi prinse să desluşească amănuntele. O masă imensă de fier şi de materie sticloasă aluneca pe un covor glisant — un covor atât de lat, încât dispărea la orizont — apoi, cu covor cu tot, masa aceea

imensă se cufunda sub sol, pentru a reapărea după câţiva kilometri, dar sub formă de maşini gata fabricate. Se auzeau ţârâituri, semnale scurte, se aprindeau şi se stingeau lumini şi totul evoca un delir al maşinilor, care — fără să se vadă ţipenie de om în jur — păreau a-şi face de cap.

— Institutul nostru are o secţie poreclită „împărăţia sclavelor maşini“, spuse clipind nervos din ochi însoţitorul lui Pit. Aici e secţia naşteri. Un grup de 2 500 de maşini înregistrează problemele ivite şi necesităţile de noi recruţi, iar apoi transmit ordinul încoace, maşinilor-femelă. Acestea, înghiţind materia primă, creează maşini noi, după chipul şi asemănarea lor.

— Atunci care e folosul ? întrebă Pit. Dacă maşinile noi sunt la fel cu mamele lor, înseamnă că funcţiile lor nu-s specializate.

— Eh, strămoşule, zâmbi Mils, se vede că habar n-ai ce se petrece pe lumea asta !

Lui Pit îi plăcea felul ironic în care-l trata însoţitorul său. Perioada de „menajare", care-l umilise, aparţinea de trecut. Acum Pit era egal cu ei: cu cât îl ironizau mai tare, cu atât se simţea mai bine, ştiind că nimeni nu-l cocoloşeşte şi nu-l consideră infirm. Tocmai asta fusese greşeala : cu psihicul lor delicat, oamenii anului 41 042 nu înţeleseseră de la început câtă forţă vitală se

ascunde sub slăbiciunile pe care navigatorii, ca exemplare ale unei alte epoci, nu puteau să nu le aibă : îi umiliseră prin dorinţa de a le ascunde faptul că sunt inferiori.

— Maşinile-femelă, spuse Mils, creează maşini care la naştere n-au absolut nici un fel de memorie. Uite-aici!

Nava alunecă vreo 100 de kilometri şi descoperi un spectacol nou : grupuri mari de maşini stăteau înşirate în rânduri, de zece ori câte zece, şi fiecare centurie astfel formată era dominată de o maşină mai mică.

— Calculatorii mai mici sunt profesorii, explică Mils. Aceste maşini transmit doar un număr limitat de cunoştinţe, ceea ce se numeşte şcoala elementară. De aici, puii de maşină, după un timp de înregistrare electronică a sumei de cunoştinţe generale, pleacă spre grupul celor 2 500 maşini de comandă. Acestea le predau programul concret de lucru — fiecăreia un alt program : din această clipă, „puii" devia cei mai mari specialişti în materia lor.

— Bine, dar ce au de calculat atâtea maşini ?

— Mişcările a două creiere omeneşti, răspunse scurt Mils.

Şi cum Pit îl privea uimit, lăsă să treacă o pauză şi adăugă cu o sclipire de satisfacţie în ochii

lui verzi:

— Da’ ce te miri aşa ! Păi, ia ceia mai simplă ocupaţie — joaca să zicem — şi o să vezi, tinere strămoş, ce complicaţie extraordinară e în capul tău, o complicaţie de care nici n-ai habar. Uite, să zicem doi copii de cinci ani joacă ce] mai simplu joc pentru vârsta copilăriei : şah — ai auzit de el, nu ? Are 64 de pătrăţele şi 32 de figuri — pare simplu, nu ? La prima mişcare a celor doi copii există numai 400 de variante posibile, dar dacă socotim că o partidă are în medie 40 de mişcări, înseamnă...

— Înseamnă, continuă Pit, dacă nu mă înşel, că jucând încontinuu câte 24 de ore pe zi, oricât de rapid, chiar făcând o mişcare la fiecare secundă, copiii vor avea nevoie de peste 10^{108} veacuri ca să epuizeze toate variantele sau că cele 2,5 trilioane de oameni, câţi are acum omenirea, ar trebui să joace încontinuu şah, secundă după secundă, un număr de peste 10.000.000.000.000.000.000.000.000.000. 000.000.000.000.000.000.000.000.000.000.000.00 0.000.000.000.000.000.000.000.000.000.000.000. secole, ca să parcurgă toate variantele posibile. Asta-i simplu, asta o ştiam şi eu de mult; pot să adaug că un creier are vreo patrusprezece miliarde de celule nervoase, dar ce are a face asta cu

mecanismul lui calitativ ?

— E, prea eşti nerăbdător, râse Mils, aruncându-se din rachetă şi căzând cu braţele larg desfăcute prin aer. Pit îl urmă ; fură întâmpinaţi de o platformă zburătoare, care-i depuse la postul de comandă.

— Stai acum, să vezi tocmeală, şopti Mils printre dinţi. Apoi vorbi rar şi desluşit:

— Prezentaţi-mi lista de nevoi : cât metal, câtă materie organică şi câtă energie !

Vorbise în faţa unei gigantice table de comandă, lată de vreun kilometru, care părea să ascundă la spate o adevărată pădure de maşini. Se auzi un soi de muget din adâncuri, şi deodată o voce metalică — reprezentând maşinile — începu să răcnească un număr mare de cifre şi materiale, în vreme ce o deschizătură îngustă lăsa să treacă o listă tipărită : cererile maşinilor.

— Le facem să vorbească pentru că e mai comod în relaţiile cu ele, îi spuse Mils lui Pit. Luă hârtia şi, clipind des, începu s-o cerceteze. La urmă scoase un fluierat: Măi maşinilor, voi v-aţi pus în minte să ne sărăciţi! De unde să scoatem atâta metal ? Uitaţi că tot surori de-ale voastre trebuie să fabrice metalul ? Ce vă înmulţiţi atât ? Nu vă e ruşine de vizitatorul vostru ?

Se vede că maşinile nu înţelegeau astfel de

argumente, căci vocea metalică nu răspunse nimic. Mils vorbi rar şi desluşit, ca şi când s-ar fi adresat unui copil care învaţă o limbă necunoscută. De altminteri, şi lui Pit şi maşinilor şi oamenilor cu care venea în contact, le vorbea ca unor copii, cu un pitoresc cântat, puţin artificial.

— E prea mult, suratelor, nu se poate.

Din nou se auzi mugetul adânc, apoi izbucni vocea :

— Am redus. Programul o cere. Iată altă cerere — şi din nou o foaie ţâşni prin deschizătură.

Mils citi iarăşi şi începu să se enerveze ; ticul i se accentuase ; se vede că, spre deosebire de ceilalţi oameni, nu ştia să-şi păstreze igiena psihică, căci nu făcu niciun fel de gimnastică de calmare. Tremurând des din pleoape, începu să strige pe o voce subţiată de supărare :

— Se suspendă părţile B. C. şi T. ale programului ! Nu putem cheltui atâta.

Restul cuvintelor se pierdu într-un uruit fantastic. Maşinile erau cuprinse de „tremor“ ca un bătrân, toate cadranele tremurau şi se zguduiau. Pe urmă intră în funcţiune dispozitivul de blocare, maşinile se înţepeniră, se înstăpâni o linişte adâncă — şi abia atunci Pit îşi dete seama că tot timpul se auzise un zumzet.

— Nu te speria — spuse Mils — e vina mea, nu

le-am modificat la vreme programul şi ele pretind că nu pot munci dacă nu le aprobăm milioane şi milioane de calcule inutile, care cer mii şi mii de maşini noi. Acum o să avem de furcă : reparaţii, dar le întorc toate părerile pe dos, le modific programul în lumina noilor date...

— Parcă ar fi oameni, spuse Pit.

— Fleacuri! Noi le-am creat aşa. E vorba de simple înregistrări matematice, mecanisme care exprimă nevoile unor calcule. „Cererile" pe care le-ai auzit sunt expresia unor necesităţi matematice : maşinile, ca să-şi termine un număr de calcule, iau în consideraţie mai multe variante decât poate cuprinde mintea omenească, aşa după cum o excavare cu ajutorul razelor îţi poate deplasa de mii de ori mai mult pământ decât mâna omului care o comandă. Maşina-calculator e unealta creierului nostru, organul şi prelungirea lui mecanică: e normal să semene în unele privinţe cu noi, mai ales atunci când, pentru comoditate, o înzestrăm cu voce. În două clipe pot să le scot mecanismul de împotrivire, dar n-am interes. Interesul meu este ca ele să apere necesităţile programului ca nişte oameni vii, chiar şi cu exagerări. În felul acesta controlul meu este mai deplin. Maşinile-mamă cer mai mult metal decât le pot da maşinile producătoare, acestea cer „pui“ ca

să-i ajute la producerea de metal — şi uite-aşa s-ar tocmi la nesfârşit, dacă nu mi-aş mânca plămânii cu ele.

Spunând acestea, Mils se întoarse la un televizor aflat îndărătul său şi începu să urle :

— 2 000 000 să investigheze prin sondaje care socoteli din program s-ar putea să fie necesare şi care nu.

Apucă apoi braţul lui Pit, săriră amândoi pe platforma zburătoare, care porni deasupra mării de maşini înţepenite.

— Mergem acuma în inima institutului — spuse Mils volubil. Pregăteşte-te să vezi lucruri la care nici să visezi n-ai putut — şi ochii lui verzi începură să se îngusteze şi să se lărgească repede. — Nu, nu, uită-te la mine, nu mai privi în jos ! — şi-l sili pe Pit să-l privească în ochi. — Asaltul creierului merge pe două căi, ca la un tunel: la un capăt asaltăm funcţiile logico-matematice, asociaţie-disociaţie, excitaţie-inhibiţie, evidenţa milioanelor de celule cerebrale. Toate astea la fel ca în două capete simple de copil. Aminteşte-ţi că în „Capitalul" lui Marx din relaţiile a doi oameni căpătăm schema logică a celulei de bază : marfa.

— La Marx cei doi oameni sunt rezultatul unei mari abstractizări, se împotrivi Pit. Voi însă vă mişcaţi în lumi diferite : una e gândirea vie, alta

maşina. Altă lume, alte legi. Ceea ce faceţi voi e mecanicism, şi mă miră din partea voastră.

Mils se zbârli.

— Asta-i numai o evidenţă matematică, abia începutul drumului. Între maşina cea mai evoluată şi capul cel mai rudimentar e o prăpastie — dar tocmai aici vrem să ne infiltrăm noi, să aflăm. Uite, Engels, ca să afle ce diferenţiază omul de maimuţă n-a mai stat să amintească faptul că oamenii folosesc, cărţi, muzică de operă şi pantofi, ci a mers jos de tot, la omul de pe vremuri, cel mai apropiat de maimuţă, şi a găsit unealta ca element esenţial care avea să imprime toate deosebirile de mai târziu.

Pit îl asculta cu un zâmbet. Era surprins să găsească atâta naivitate la un mare savant, de care îl despărţea 30 000 de ani de ştiinţă. Oare asemenea distanţe astronomice trebuie să străbată omenirea, pentru a se învârti în jurul aceloraşi taine simple şi elementare : viaţa, moartea, gândirea... ?

— Eşti mecanicist, îi spuse el lui Mils, nu fără regret. Şi sper că eşti o excepţie. Una e să compari omul cu pitecantropul — te mişti tot în lumea fenomenelor vieţii — şi alta e să explici viaţa prin maşini!

— Prostuţule ! strigă Mils fără să se supere.

Cealaltă cale de asalt e tocmai calea biologică : uite-o !

Zburau acum deasupra unei îngrămădiri de animale cum nu cunoscuse probabil nici o planetă şi nici o epocă. Savantul şi tânărul se aflau la zece mii de metri înălţime şi oriunde îşi plimba Pit instalaţia ocheanică, vedea animale unul lângă altul, aşa cum trebuie să fi fost ele — pe un teritoriu mai mic — în perioada marii retrageri de pe pământ din faţa navalei gheţarilor.

— Experienţe cu funcţiunile cerebrale inferioare, spuse Mils laconic. Uite şi inima institutului nostru !

Era atât de nerăbdător să ajungă acolo, încât — deşi platforma îl purta foarte iute — se aruncă jos de la vreo 8 000 de metri înălţime. Pit îl urmă cu răsuflarea tăiată. În apropierea solului, un puternic curent de aer — erau degravificaţi numai în parte, atât cât să se simtă normal pe planeta de aproape două ori mai uşoară decât Pământul — îi transportă în faţa unui bloc imens.

După toate aparenţele se aflau în faţa unei clădiri. În afara bolţii transparente, blocul, mare cam cât vechea „Arcă a lui Noe“ — Pit, din zbor, îl apreciase la vreo 15 kilometri lungime — părea construit dintr-un material dur, opac. Era de culoare neagră şi nu avea nici un fel de ferestre.

Unul dintre pereţi, mai mic, avea întipărit în el, ca un basorelief, un uriaş antebraţ omenesc, mare cât trei copaci, o mână retezată din cot, cu degetele lung întinse : albă, fosforescentă, mâna strălucea ciudat peste marmura neagră ; părea emblema unuia dintre acele vechi temple pe care le mai vizitau câteodată turiştii veniţi de pe alte planete să vadă Pământul.

Mils respiră adânc şi — el, care vorbea atât de negrandilocvent, atât de puţin patetic — adoptă o poziţie solemnă, cu un picior înainte. Stând în această poziţie, care lui Pit îi apărea caraghioasă, spuse, pe un ton umflat şi teatral:

— Sesam, deschide-te !

Apucă apoi braţul lui Pit şi îl trase îndărăt. Vinele mâinii sculptate pe zid se umflară ; pe marmura neagră a zidului apăru o dungă verzuie, sclipitoare, un zăvor parcă. Degetul mare şi arătătorul uriaşei mâini prinseră zăvorul de capăt şi-l traseră. Un întreg zid al imensei clădiri se dădea jos în faţa celor doi, ca o punte. Mils păşi pe această punte, trăgându-l pe Pit după el. Adoptă din nou caraghioasa lui poză marţială, strigând :

— Sesam, închide-te !

În vreme ce alunecau amândoi în interiorul clădirii, Mils îi vorbea.

— Să nu te mire tonul oratoric pe care l-am

adoptat adineauri. Transmiterea comenzilor prin cuvinte articulate e un lucru relativ prea simplu ! Ca să urmărim mai îndeaproape inflexiunile gândirii, am făcut un dispozitiv care nu se deschide decât atunci când îi vorbeşti puternic, cu nădejde, ca în basmul despre Sesam. Numai că nu prea am talent la treaba asta şi mi s-a întâmplat uneori să răguşesc, tot vorbind afurisitului ăsta de perete.

Mergeau acum printre oameni care răcneau sau şopteau duios, adresându-se unor maşini pitice aşezate în faţa lor.

— Mâna pe care ai văzut-o la intrare este emblema psihiatrilor din epoca noastră, simbolul devizei pe care desigur ai auzit-o : „Cu ajutorul mâinii, vom ajunge la creier".

— N-o cunoşteam, mărturisi Pit, privind înfricoşat spre un câine care lătra spre el din toate cele opt capete ale sale. Dar sună curios — cu ajutorul mâinii la creier... Probabil rolul mâinii în dezvoltarea creierului omenesc...

— Mda, zise Mils, dar asta e abia jumătate din deviză. Pare o coincidenţă, dar în anul I al erei noastre, când omul a pătruns prima oară în cosmos, el a efectuat şi prima pătrundere reală în universul propriei sale gândiri: a creat o mână automată, acţionată de biounde, impulsuri nervoase care îşi aveau izvorul în creier.

Antichitatea noastră reuşise să creeze un dispozitiv-brăţară, care se fixa pe antebraţul unui om : el, de pildă, transmitea mâinilor sale impulsuri pentru asamblarea pieselor unui ceas ; mâinile sale rămâneau nemişcate, dar, în timpul ăsta, 400 de perechi de mâini automate executau mişcările dorite de el. Ei, vezi, aici, la graniţă, la trecerea impulsului viu al omului către o maşină moartă care-l execută — aici vrem să răzbatem noi.

— Şi de ce ţipă oamenii aceştia ? De ce unii şoptesc ? De ce alţii se roagă ? Uită-te la ei! Parcă ar fi primitivii care altădată sărutau moaştele sfinţilor — numai că în loc de falangele unui schelet de sfânt, au în faţă o mână automată.

— E calea cea mai primitivă, îl lămuri Mils, şi nu cred să dea roade : de la sunete tari, răcnite, şi de la vorbe articulate complet, maşina e deprinsă să asculte treptat de comenzi rostite pe jumătate sau şoptite, ca o tranziţie de la exprimarea sonoră a gândului la gândirea fără sunet. Degeaba însă : când dispare sunetul, comanda nu se mai transmite decât dacă se face un contact direct, de biocurenţi.

Pit surâdea.

— E normal, observă el. Fără zgomot impulsul nu se mai transmite.

— Totul pe lume e normal, până ce ştiinţa

descoperă excepţia, răspunse Mils clipind iute din ochi. N-avem nici o încredere în vechile scrieri despre fenomenele telepatice la fachirii indieni şi despre altele asemănătoare. Unde ale creierului, biocurenţi, există însă, asta e sigur, poftim, uită-te şi tu !

Îl târî pe Pit până în dreptul unei maşini transparente, îi vârî capul într-un fel de cască şi îi arătă un ecran pe care începuseră să tremure, ca nişte panglici luate de vânt, linii roşii, verzi, galbene.

— Poftim, astea-s gândurile tale reflectate electronic : descifrează-le, dacă poţi! Vezi, intensitatea se cunoaşte imediat.

Îi prinse mâinile în nişte curele şi îi trase brusc o palmă. Pit văzu stele verzi, se zbătu furios ca să lovească îndărăt, dar Mils parcă nici nu observase.

— Uite, Pit, eşti furios, vezi cum se agită liniile alea ? E clar că ai o furie de toată frumuseţea. Intensitatea, adică, se cunoaşte, dar *conţinutul* gândurilor ?

Liniile îşi liniştiră jocul, Mils îl dezlegă distrat şi îl luă de braţ, continuându-şi drumul de-a lungul marii galerii :

— Se reflectă *calitatea* gândirii în *cantitatea* curentului electronic ? Sau în alte curente ? Avem zeci de mii de date, dar secundare. Vezi, asta-i :

creierul e prea fluid, prea schimbăcios, de la creier la creier nu putem face legătura fără cuvinte. Mă rog, un băiat frumos ca tine, cu bucle blonde, poate să facă legătura de la creier la creier şi fără cuvinte : priveşti o femeie, îţi boldeşti o dată ochişorii albaştri şi gata — legătura s-a făcut! Dar asta-i o legătură de sentiment, asta-i puţin, e un fleac : eu vreau să-i transmiţi o ecuaţie matematică şi nu gândul că, aidoma strămoşilor tăi pitecantropi, ai vrea s-o muşti de ceafă.

— Grozav mai vorbeşti, râse Pit cam înciudat. Mi se pare că eşti misogin.

— Nu sunt misogin, sunt savant. N-am nimic contra aspectului tău de amorez, dar mă supăr când legătura de la creier la creier se face prin vorbe sau prin priviri, adică prin simţul văzului, al auzului sau pe orice altă cale în care gândirea se transmite *printr-un vehicul sonor sau vizual obişnuit*.

— Idealism, spuse Pit. Vrei gândire fără materia care gândește.

— Ei, şi tu, deşteptule ! Oamenii din vechime n-au putut folosi destul de bine energia atomică *atâta vreme cât trebuiau s-o transmită printr-un intermediar* — apă încălzită, aburi sau mai ştiu eu ce ; avioanele n-au fost avioane atâta vreme cât motorul lor se folosea de intermediul elicei. Dar

când energia atomică a acţionat direct asupra maşinilor, când motorul de avion a acţionat *direct, fără elice*, prin reacţie... Mă-nţelegi, eu *vreau gândire comunicată fără intermediar*, fără elice, direct, gândire cu reacţie, comunicată de zece ori mai iute. Zici că dispare materia ? Fleacuri! Dar ce : la avioanele cu reacţie a dispărut motorul ? Dispare doar mijlocul numit sunet, dispare „elicea" articulării sonore a vorbelor. Legătura de la creier la creier se face *tot pe cale materială*, dar pe o cale specifică materiei cenuşii : undele cerebrale.

Pit sări speriat la o parte : în spatele lui răcnise cineva. Când se întoarse, văzu un om tânăr care vorbea în faţa unui dispozitiv acustic conectat la o uşă cu arc:

— Sunt gras ! urla omul, şi uşa se deschidea larg ; sunt slab ! — şi uşa abia se întredeschidea; e curent! — şi uşa se închidea iute.

Mils nu se oprise şi Pit fugi câţiva paşi, ca să-l ajungă din urmă.

— Spui că vrei să găseşti legătura de la creier la creier şi toată ziua oamenii ăştia ţipă la maşini. De ce atâta mecanicism : într-o parte calcule enorme, în alta jucării de-astea naive, de ce ?

Mils începu să râdă :

— Nu-ţi spuneam ? Creierul e prea fluid, e prea schimbăcios şi prea complicat. Să porneşti de la

creier ar însemna să porneşti de la un întreg univers. E nevoie aici, mai întâi, de sensibilitatea precis delimitată, rudimentară, şi de indiferenţa unei maşini. În clipa când omul doar va gândi: „Sesam, deschide-te !“, şi maşina îl va asculta, ei bine, atunci problema comunicării de la creier la creier va fi mult mai lesne de rezolvat. Deocamdată, ne-au trebuit sute de ani ca maşina să poată interpreta măcar intonaţia.

Îl izbi pe Pit peste umăr, cu toată puterea, şi încheie, în stilul lui aparte :

— Un singur cuvânt nerostit! De-am putea face maşina să asculte de-un singur cuvânt nerostit, lumea ar fi a noastră ! Calea va fi deschisă spre momentul suprem: să gândeşti ceva, iar maşinile să şi execute. Cugetul omenesc va descoperi o nouă taină, un mijloc de a acţiona şi mai puternic decât până acum asupra naturii. Spiritul — fiu, sclav şi oglindă a materiei — va descoperi în stăpâna lui o nouă taină, o va stăpâni mai puternic. Şapte milioane de porţi care apără tot felul de taine ale legilor naturii, şapte milioane de porţi se vor deschide vâjâind în faţa curiozităţii noastre ! Vom smulge o halcă din veşnicie şi vom realiza aproape tot ce visăm, afară desigur de cine ştie ce dorinţe care le vor trăsni prin cap cine ştie căror aiuriţi ce-or să vină după noi!

Pit începu să râdă, cucerit de dragostea pentru oameni şi ştiinţă care licărea sub limbajul slobod al agitatului său însoţitor. Îl întrebă :

— Nu e periculos dacă gândul va fi urmat imediat de faptă, nu se va speria creierul de propriile sale gânduri ? Adineaurea, când mi-ai tras palma aceea, îmi venea să te omor — nu uita că am încă reacţii de om al trecutului îndepărtat. Îmi venea să te ucid... Dacă gândul meu ar fi avut putere executorie, mai ales asupra unui psihic fragil ca al nostru... — ei, ce spui, ţi-ar fi plăcut ?

Mils se opri brusc, se răsuci înspre el şi îi puse mâinile pe umeri:

— Am încredere în creierul omului... Aş putea să-ţi spun că prin curenţii cerebrali vom cuceri calea spre somn, spre calm, spre deplină stăpânire de sine, că, o dată cu formidabila putere a creierului, va creşte şi răspunderea lui... Dar principalul este că am încredere în creierul omului — chiar şi în creierul tău zănatic!

— Dar dacă vreau să-mi ascund gândurile ? Nu ştiu cum să spun... ar fi impudic... Cândeşti ceva despre un om şi el află imediat. Şi ce te faci într-o aglomeraţie de oameni, înconjurat de mii de creiere care emit necontenit ?

Mils râse cu o poftă sălbatică, sorbind aerul între hohote, cu gâlgâituri.

— Copilării ! spuse el. Las’ să ajungem acolo! ascunderea gândurilor va fi cât se poate de simplă, undele nu vor avea niciodată forţa de a iradia de la sine, fără voinţa omului, fără vreun mijloc oarecare de amplificare, tot aşa cum vocea omenească, pentru a fi auzită la depărtare, s-a folosit de radio. Dar uiţi, băiete, că trăim într-o epocă a sincerităţii depline. Întunericul a pierit, minciuna, hm, s-a cam dus : s-au creat contraste noi. Cât despre aglomeraţia gândurilor — ce copilărie ! Las’ să ajungem acolo ! În aglomeraţia corpurilor omeneşti nimeni, de obicei, nu e strivit; la fel într-o sală populată de gânduri, nu ştiu de ce ar turba cineva.

Îi dete lui Pit un ghiont şi tremură iute din pleoape; frecvenţa ticului arăta că e emoţionat:

— Suntem nişte nebuni, spuse el. Eu, ca savant de tip ceva mai vechi, trebuie să am ceva de nebun în mine. Băiete, am nevoie de marfa de sub ţeasta ta — şi îl bătu uşor cu pumnul în frunte. Materia ta cerebrală e de calitate veche, e dormită, undele tale de intensitate dansează straşnic, eşti soi de pe vremuri — de-acum 30 000 de ani. Poate că în faţa frunţii tale presărate cu cârlionți blonzi, de amorez ratat, se va deschide nu o inimă de femeie, ci ceva mult mai minunat.

Începu să râdă amuzat de propriul său gând şi reluă :

— În faţa mărfii cerebrale de sub cârlionţii tăi blonzi se va deschide nu o inimă de femeie — fleac ! — ci primul zăvor adevărat din lume.

Se depărtă cu un pas de Pit să vadă efectul cuvintelor sale, apoi îi luă capul în mâini şi i-l coborî puţin — era ceva mai scund decât Pit, deşi statura acestuia părea destul de modestă în faţa oamenilor din anul 41 042 — îşi puse gura în dreptul urechii tânărului şi-i şopti:

— Primul zăvor acţionat nu de deget, nu de cuvinte, nu de sunete, ci prin forţa gândirii. Dispozitivul e pregătit: nu lipseşte decât capul tău blond.

Îi mai dădu o lovitură în spate şi spuse :

— Eşti tânăr, visezi iubire, dar ascultă aici la mine; dacă tu vei fi primul deschizător de zăvoare, aproape două trilioane de femei se vor da în vânt după buclişoarele tale.

Pit, plictisit de-a binelea, ar fi vrut să protesteze, să spună că doreşte în primul rând să cucerească culmile ştiinţei, că nu-i un „amorez", dar savantul nu-i dădu timp: chicotind şi clipind mereu din ochi, îl târî iute într-o sală complet albastră, aproape pustie, în mijlocul căreia se găsea, cel mai ciudat instrument pe care îl văzuse vreodată Pit.

CAPITOLUL XIX

Nu vom descrie această maşină, căci am avea nevoie de câteva zeci de pagini: e destul să spunem că rezonatoare acustice, având forma unor urechi mari cât un om întreg, creieri giganţi de mărimea unui elefant, aduşi la aceste proporţii cu ajutorul unei dilatări atomice, guri imense, pe care pe recunoşteai ca fiind guri numai îndepărtându-te de ele, se înşirau intercalate cu tot felul de cadrane.

La mijlocul marii încăperi, agăţat de tavan, se afla un cub mare de sticlă, ceva mai înalt decât un stat de om. Într-un perete al cubului era tăiată o uşă simplă, tot din sticlă, închisă ermetic.

Era prevăzută cu un zăvor rudimentar, ca pe vremuri, de pare atârna un fir electric. Mils îl suci pe Pit cu faţa într-o parte, iar tânărul îşi holbă ochii mirat: în spatele unui zid transparent stătea Mils, tremurând din pleoape, în cu totul altă poziţie decât Mils care şedea lângă el. Pit îşi întoarse faţa spre savantul care îl ţinea de braţ, iar acesta nu aşteptă să fie întrebat:

— E Nils, fratele meu geamăn. Mama lua nişte pastile speciale, ca să nască gemeni. Poate ai aflat de ele: pastilele nu pot stabili numărul şi calitatea gemenilor, dar fac neapărat ca femeile însărcinate

să nască mai mulţi copii dintr-o dată. Mama a născut 43 de copii în dublu exemplar, 11 a câte trei şi o dată 4 gemeni. Eu cu fratele meu suntem numărul 41. Fratele meu trăieşte singur îndărătul zidului, singur de 190 de ani. În tot timpul ăsta, n-a văzut nici un om afară de mine.

— Mă mir atunci că nu mă priveşte.

— Nu te vede. Numai noi putem să-l vedem pe el. Zidul e refractar înspre el : undele pot să treacă numai spre mine, şi asta doar când vreau eu. E izolat perfect.

Mils se lungi pe jos, îşi înveli capul într-o cască electronică, răsuci un buton şi rămase cu ochii în gol. Se auzi un uruit slab, şi deodată, de cealaltă parte a peretelui transparent, Nils îşi înălţă ochii, neliniştit.

— Ai venit, Mils, te simt, spuse el.

Îşi vârî capul într-o cască asemănătoare cu cea pe care o purta Mils, apoi, brusc, o azvârli de pământ:

— Degeaba ! Nu ştiu la ce te-ai gândit! Ştii ce mi-am amintit ? Când eram de 8 ani, ne-a dus mama să vedem muzeul tehnicii vechi. Acolo erau nişte plăci... cum le spune ?... da, de patefon, aşa. Ei bine, încearcă să ghiceşti structura unei simfonii din adâncimea şanţurilor care se află pe placă. Sigur, de adâncimea şanţului depinde sunetul pe

care-l vei auzi — dar pentru asta nu ajunge să vezi cu ochii forma şanţului. Mai trebuie o membrană care să vibreze.

— Şi ce vrei să spui ? întrebă Mils, aproape cu ură.

Se vede că de astă dată un dispozitiv special îi permitea lui Nils să audă ce se vorbeşte de partea cealaltă, căci răspunse iute şi fără ezitare la cuvintele fratelui său geamăn :

— Simt intensitatea gândurilor tale, a undelor tale cerebrale, aşa cum aş vedea şanţul unui disc de patefon. Dar unda singură nu e purtătoare de gând, dacă n-ai membrana cu care s-o tălmăceşti în grai omenesc, aşa cum şanţul nu poate transmite emoţie, dacă nu se traduce în lumea sunetului, a glasului omenesc, a orchestrei...

— Vom găsi „membrana" de care vorbeşti! stărui Mils, cu o încăpăţânare sumbră.

— Închipuie-ţi că am vorbi limbi diferite, ca în vechime. Cum am putea să ne înţelegem prin curenţi ? Limba e terenul neutru pe care ne sprijinim cu toţii, e o convenţie formată pe cale istorică, e a tuturor — creierul e al fiecăruia.

— Vorbeşti fără şir ! îl mustră Mils supărat şi închise contactul.

Urmărind scena, Pit simţise cum un sloi de gheaţă îi alunecă de-a lungul spinării.

— De ce e omul acesta închis aici ? De cât timp ? Şi cât va mai dura asta ?

Mils îşi desfăcu de pe cap casca, se ridică în picioare îl privi grav.

— Stă aici de la vârsta de 11 ani. M-am bătut să fac eu treaba asta în locul lui, dar el câştigase la sorţi. În aproape două veacuri, Nils, necitind nimic, neaflând aproape nimic, a dobândit un creier aproape imaculat, ca o foaie albă pe care se poate scrie orice. Un creier receptiv. Ca şi creierii de copii, care încă nu s-au antrenat, aş zice nu şi-au îngroşat pielea — e un creier extrem de emotiv. Ei bine, pe acest creier „alb“ şi sensibil, un alt creier foarte asemănător ca structură — creierul fratelui său geamăn, adică al individului pe care-l ai în faţă, încearcă să întipărească măcar umbra unui gând. Am folosit tot felul de metode. Degeaba. Pot să-i transmit agitaţia, calmul, diferite stări, afectele mele — dar nu şi gânduri, nu şi formule, nimic din ceea e oamenii au întipărit în forma cuvintelor sau a cifrelor.

Pit simţea cum o îngrijorare surdă creşte în el; avea impresia că vorbeşte cu un om care nu-i în toate minţile şi care îl va supune la chinuri groaznice. Se strădui să pară calm.

— Conţinutul gândirii e social, spuse el, e legat de limbă; insă bio-undele se mişcă în lumea

electricităţii şi a impulsurilor organice elementare. Sunt două lucruri cu totul diferite. Nils avea dreptate.

— Simplifici! se supără Mils. Eşti un prost. Limba nu e numai unealta spirituală cu ajutorul căreia omul şi-a dăltuit gândirea. Ea e oarecum şi un amplificator sonor. Când nu vorbeşti, când gândeşti de unul singur, în cugetul tău, tot în cuvinte gândeşti — e drept, înghesuite rapid, unele neterminate — dar gândeşti în mod vorbit. Ca să-ţi apară cuvintele în cuget, creierul desfăşoară activitate, dă comenzi propriilor sale celule cerebrale. Acum 40 000 de ani, oamenii au intervenit în spaţiul dintre antebraţ şi mână şi au făcut ca impulsurile din antebraţul unui om să mişte mână artificială. Azi, noi vrem să intervenim în spaţiul mult mai mic dintre centrii energetici ai creierului şi celulele care îi execută comenzile. Vrem să facem ca undele unui creier să provoace vorbire, gânduri, în alt creier. Dar nu prin legătură directă, prin fir, legătură care încă n-a dat rezultate. Vrem să găsim un mediu oarecare, un mediu de propagare care să ţină loc de mediul sonor şi vizual al limbii vorbite şi scrise. Un mediu electromagnetic, solid, lichid, gazos, de orice fel — pe care nu l-am găsit încă.

Pit nu putu să se abţină şi mută discuţia mai

aproape de domeniul ce-l interesa :

— Nu crezi că omul de alături se sacrifică pentru o experienţă al cărei sfârşit riscă să nu-l vadă niciodată ?

Mils, pe care de obicei atitudinile solemne îl făceau sa pară mai curând comic, fu de astă dată impresionant. Ochii lui verzi, tremurători, parcă aruncau scântei:

— Numai nătângii au putut să-şi închipuie vreodată că în viitor omenirea nu va mai avea nevoie de sacrificii. Experienţa continuă. Dar destulă vorbă : la treabă.

Din nou Pit simţi sloiul acela de-a lungul spatelui: cine ştie ce-i vor mai cere.

Mils părea să-i ghicească gândurile :

— Ascultă, nu cumva te-ai lăudat ? Pericolul e mortal — te-am avertizat. Eşti gata să te joci cu moartea ?

— Am spus-o o dată şi nu mai repet.

— Dar frică ţi-e ? Nu, nu! nu-mi răspunde încă. Mai întâi vreau să ştii că frica ta mi-e la fel de necesară ca şi inteligenţa.

Pit râse, biruit:

— Recunosc: mi-e şi frică.

— Perfect! Dă-mi voie !

Cu un gest rapid, Mils îi luă revolverul luminescent şi dintr-o întorsătură de buton, îl

dezbrăcă pe Pit de razele care îi protejau corpul. Apoi, în vreme ce trebăluia la nişte cadrane, îi explică, distrat parcă :

— Ştii, undele îţi păstrează aerul : te protejează de înec ; am nevoie de tine gol : numai aşa te poţi îneca.

Şi deodată nişte ziduri plastice — cubul care era agăţat de tavan — coborâră vertiginos, închizându-l pe Pit, singur, tr-un fel de cutie ermetică şi transparentă.

Atunci Mils se întoarse brusc, cu ochii tremurători în care licărea parcă demenţa şi strigă înfricoşător :

— Uită-te la zăvorul acela de sus ! Numai el poate să deschidă capacul şi să te lase să respiri ! Altfel te îneci!

Din toate părţile, apa începu să inunde cutia care-l închidea pe Pit.

— Nu contează strigătele, urla Mils, că ele sunt purtătoare de sunet! Nu contează bătăile inimii tale ! Nimic nu contează afară de creierul tău! Numai el te poate scăpa! Gândeşte-te că zăvorul trebuie să se deschidă, gân-de-şte-te atât de tare, încât să-l deschizi! Vorbeşte-i în gând zăvorului, convinge-l ! Altfel mori.

Înconjurat de apă până la piept, Pit, cu inima bătândă, gândea:

— Se preface ! De aceea ţipă atât de teribil ; vrea să-mi dea sentimentul primejdiei, să-mi strunească gândirea !

Îi era totuşi frică, mai ales când se văzu nevoit să înoate pe loc — „să bată apa” — ca să se poată menţine la suprafaţă. Mai avea deasupra capului jumătate de metru liber — apoi capacul.

— Zăvor, deschide-te ! gândi Pit înfrigurat.

Apa de sub el se ridica, până simţi cum creştetul i se loveşte de capacul cutiei. Zăvor, deschide-te ! gândea mereu, zăvor, deschide-te ! Făcu pluta pe spate, ca să vie cu faţa în sus, să profite — zăvor, deschide-te ! — de ultimii centimetri de aer, să respire... Mă înăbuş, zăvor, deschide-te ! "deschide-te ! mor ! Lu, nu vreau să mor ! Lu, mă iubeşti ? Lu, Lu, zăvorul, zăvorul, începură să-i joace cercuri roşii înaintea ochilor, deschise gura să strige „zăvor, deschide-te!“, dar apa îi pătrundea în gâtlej, Mils, deschide, nu-ţi dai scama că mor ! se răsuci să-i facă semn lui Mils, dar acesta dispăruse, îşi dete seama că-şi pierde cunoştinţa, deschide-te ! deschide-te ! zăvorul, Lu ! zăvorul! — şi, înainte de a-şi da ochii peste cap, văzu cum zăvorul, parcă acţionat de-o mână nevăzută, sare deoparte, mai gândi: „victorie! victorie !“ şi nu mai ştiu nimic.

CAPITOLUL XX

— Ce victorie ? Fleac! bombănea supărat Mils, readucându-l la viaţă. Tot spuneai prin leşin „victorie“ şi iar „victorie". Da’ grăbit mai eşti, n-am ce zice !

Pit respira adânc, cutremurător, şi-l întrebă dezamăgit:

— Nu cumva ai acţionat tu asupra zăvorului ?

— E, numai asta ar mai lipsi! se revoltă Mils. Nu, frate, să-ţi intre bine în cap : asta nu-i joacă, dacă e să te cureţi te cureţi! Miza e prea mare ca să mă joc, aşa că nu pot interveni, sunt obligat să-ţi las ultimele gânduri până în clipa morţii. Pot cel mult să te reînviez de câteva ori, dar nici asta nu merge la infinit, mai ales la un organism ca al tău.

Îi dădu îndărăt revolverul, să se îmbrace în costumul de unde, şi adăugă cu un zâmbet:

— E bine, frate, e un succes, dar nu-i încă victoria. Dacă era să mori, mureai. Da, Pit: gândul tău a deschis zăvorul

— Şi ce vrei mai mult ?

Fără să-i răspundă, Mils îl duse în faţa unui ecran, vârându-i capul într-o cascā şi legându-l. Imediat pe ecran începură să se ivească linii colorate, jucăuşe.

— Apa era ionizată, e echivalentul căştii ăsteia.

Zăvorul nu se deschidea decât atunci când undele electrice ale creierului tău căpătau intensitatea o sută. Închid zăvorul şi cobor acum marja la 10…

O linie albastră, dreaptă, care nu-şi schimba forma, coborî pe ecran, până aproape de liniile jucăuşe, reprezentând curenţii cerebrali ai lui Pit.

— Poftim ! Repetăm mica noastră experienţă ! şi Mils cu degetele lui ciolănoase, îi dete lui Pit o lovitură în mijlocul nasului şi sări iute deoparte.

Prin lacrimile care-i inundau ochii, Pit văzu cum liniile roşii, verzi şi galbene săriseră peste cea albastră şi, când se uită la zăvor, îl găsi deschis.

— Înţelegi ? întrebă Mils dezlegându-l.

— E simplu, zâmbi Pit fără plăcere. Zăvorul s-a deschis din două cauze : în primul rând, creierul meu era totuşi în legătură cu zăvorul, o legătură fizică, prin apa ionizată. Apoi, lucru şi mai neplăcut, puteam să mă gândesc la orice, şi tot deschidea, cu condiţia ca intensitatea gândurilor să fie destul de mare. Adică zăvorul depinde doar de *intensitatea* gândului, nu şi de *conţinutul* lui: dacă m-aş fi gândit că vreau să mănânc o friptură, tot se deschidea, cu condiţia să gândesc intens.

— Exact, zise Mils, privind cum cutia transparentă care era să devie sicriul lui Pit, dispărea îndărăt în tavan. Trebuie deci să ajungem cu vremea ca zăvorul să se deschidă aproape

independent de intensitatea nervoasă, dar să depindă de *ce anume* gândeşti, să nu se deschidă decât când te gândeşti la el. Aici e nevoie de muncă şi muncă, ani întregi, decenii...

— Şi atunci, de ce-aţi ales voi tocmai un om cu viaţă scurtă, ca mine ?

— Ai un psihic mai rezistent, spuse Mils, cu tine am posibilitatea să creez o cantitate de intensităţi mai înalte, care pot duce la altă calitate. Tu dormi, tu...

La acest cuvânt se întrerupse, încordat. Pit îşi întoarse privirile în aceeaşi direcţie şi îl văzu pe fratele geamăn al lui Mils făcând semne agitate. Le făcea în gol, se vedea că nu ştie punctul unde se află fratele său.

— Ce e, Nils ? întrebă încordat savantul.

— Vreau să plec, răspunse celălalt.

— De ce ?

— Simt că înnebunesc.

— Nebun ai fost de-o viaţă... Hai, spune ce s-a întâmplat.

Nils, care acum putea să-l vadă pe fratele său (fără să-l vadă totuşi pe Pit), se uită la savant cu o privire nenorocită.

— Ascultă-mă, Mils : am halucinaţii. Până acum nu înţelegeam ce vrei să-mi transmiţi. Acum văd c-au început să-mi treacă prin cap gânduri ciudate.

Am impresia că o clipă mi-am şi pierdut cunoştinţa. La ce te gândeai adineaurea ?

— Păi — spuse Mils încurcat — după vechiul nostru obicei am gândit cu voce tare. Să auzim.

Dete drumul unei benzi sonore şi deodată i se auzi glasul agitat:

— Băiatul moare, salvează-l, nu-l lăsa, moare, are un creier puternic, va scăpa, zăvor, deschide-te...

— Restul sunt repetări! îşi întrerupse Mils propria-i voce întorcând butonul.

— E groaznic ! constată Nils îndurerat. În ultimii 50 de ani ajunsesem să-ţi mai ghicesc câte un gând-două — uneori până la 38% — niciodată zero total. Şi acum... Nici măcar starea sufletească nu mi-ai transmis-o ! Starea ta era agitată — a mea melancolică, uşor melancolică, blândă. Inexplicabil: 190 de ani pierduţi într-o clipă !

— Nu te pripi, spuse Mils necăjit, legănându-se ciuda: Ne vom reveni.

— Am îndurat ce n-a îndurat nimeni pe lume — spuse Nils — numai eu am îndurat atâta izolare. Dar nu ştiu ce s-a întâmplat adineauri cu mine. Gata, am ajuns la capătul puterilor !

De câtva timp, Pit se perpelea, fiind sigur că va spune o prostie şi că savantul va râde de el. Îşi luă totuşi inima în dinţi.

— Ascultă, Mils, eu cred că faci două greşeli. În primul rând, fiind vorba de fratele tău, nu mai judeci destul de clar.

— Ei, asta-i ! se răsti Mils. Uiţi că e vorba de funcţii matematice.

— Asta e urmarea, asta e a doua greşeală, urmă Pit încăpăţânat. De două secole v-aţi obişnuit atâta să săltaţi procentele de ghicit, până aţi uitat cu totul un fapt foarte simplu : *zero e mai important decât 38 la sută! Fără zero nu există nici sută la sută!*

— Formidabil ! urlă Mils. Sări jos, începu să danseze, îl îmbrăţişă pe Pit şi se porni să strige fără întrerupere: Băiatul are dreptate, băiatul are dreptate !

— Care băiat ? striga intrigat Nils.

— Eh, un tip de om de-acum vreo treizeci de mii de ani, un rătăcit de pe o „Arcă a lui Noe“, îţi aminteşti, nu ?

— Nemaipomenit! explodă acum şi celălalt frate geamăn — lasă-mă să-l văd, de ce mi-ai ascuns evenimentul ăsta ?

— Fleac ! — ţipă Mils — fleac pe lângă ce facem noi acum. Ascultă, Nils, ce spune băiatul: zero e mai important! Dacă pricepem ce anume te-a făcut, prima oară după un secol, să ai cu totul altă stare sufletească decât a mea şi cu totul alt

gând...

Mils rămase cu gura căscată în mijlocul frazei, apoi clipi des şi adăugă încet:

— Ascultă, Nils, aici avea loc în timpul ăsta o experienţă interesantă. Ia uită-te ! Nu cumva există pe benzile tale ceva despre vreun zăvor, o formulă „deschide-te“, sau „zăvor, deschide-te !“ sau aşa ceva ? Ori poate „mor“ ?

Nils apăsă butonul unei maşini de triat, care tipărea automat cuvintele rostite de el şi apoi le selecţiona, şi spuse necăjit:

— Nimic în genul ăsta.

Savantul privi intrigat spre Pit, apoi se întoarse spre fratele său :

— Dar în perioada „zero“, ce gânduri ţi-a înregistrat banda ?

— Uite buletinul scris ! Se repetă mereu şi mereu aceleaşi cuvinte. Nici nu ştiu când le-am rostit. Mereu aceleaşi cuvinte.

— Ce cuvinte ? întrebă Mils.

— Uită-te, sunt tipărite: *„Nu, nu ştiu de ce, dar nu! Succes!“*

— Şi altceva ce mai scrie acolo ?

— De două ori : *„regret, e gata !“*, dar de zeci şi zeci de ori *„Nu, nu ştiu de ce, dar nu! Succes !“*

— Te-ai gândit la aşa ceva ? îl întrebă Mils pe Pit.

— Din câte-mi amintesc, nici gând — şi-i repetă savantului toate gândurile legate de zăvorul acela afurisit şi de faptul că el, Pit, moare.

— Nu cumva ai gândit „mor, *regret, e gata*, s-a sfârşit viaţa mea“ ?

— Nu, răspunse Pit, nu m-am resemnat nici o clipă, ca să spun „e gata“ şi nici „regret". „Mor“ era la mine o constatare şi un protest furios, o autoalarmare, o mobilizare a zăvorului — dar sacrificiul nu-l regretam, şi nici o clipă nu mi-am spus „e gata“.

— Ciudat, zise Mils. Merită să ne batem capul. S-ar putea ca aceste opt cuvinte *„Nu, nu ştiu de ce, dar nu ! Succes!“* să ascundă cea mai mare taină a omenirii. „Nu“ — observi ? De trei ori se repetă cuvântul *„nu“* ! Fără negare, fără latura negativă a lucrurilor, n-ar fi existat nimic pe lumea asta. Nu, nu, de trei ori nu ! — acest nu întreit ne va duce la „da“, la dezlegarea tainei. Nu ?

— Poate, răspunse Mils. Deci, să dezlegăm mesajul.

— Nu ştiu de ce, dar parcă n-aş vrea.

Pit spusese aceste cuvinte aproape fără voie, gândise cu glas tare, şi îl văzu pe savant sărind în sus de uimire.

— De ce n-ai vrea ?

— Am spus eu asta ?

— Ai spus-o ! De ce n-ai vrea ? Şi uită-te ce asemănător e stilul: „Nu ştiu de ce, dar n-aş vrea“ ! Exact ca în fraza care ne frământă. Nu cumva ai gândit-o tot tu ? Aminteşte-ţi bine şi spune de ce n-ai vrea să găsim dezlegarea. Hai, spune !

Pit îşi trecu mâna peste frunte :

— Vreau, vreau să izbândesc ! Vreau să izbândim ! Nu ştiu nici eu de ce-am rostit cuvintele alea. O presimţire, poate ceva mai puternic decât mine — nu-mi dau nici eu seama.

— Aici e aici. Când vei şti, poate vom avea începutul secretului. Eh, presimţire ! Abia când o să luăm cuvintele astea misterioase moştenite din trecut şi o să le traducem în limbajul exact al ştiinţei, abia atunci o să ne mişcăm pe un sol ferm, sigur. De ce n-ai fi vrut să găsim dezlegarea ? Te las singur, să-ţi aminteşti. Şi pe urmă luăm experienţa de la început.

Spunând acestea, Mils clătină din cap, repetând intrigat: *„Nu, nu ştiu de ce, dar nu ! Succes!“*

PARTEA A IV-A. DOI ARBORI

CAPITOLUL XXI

Stăteau întinși pe iarbă.

Doi sori, cel artificial, de noapte, care ţinea

locul fostei Lune şi care tocmai apunea, şi cel natural, cuprins de flăcările răsăritului, luminau vastul peisaj de munte. Trandafiri albi, degravificaţi, înalţi de patru-cinci metri, cu petalele groase cât un braţ de om, totuşi inexplicabil de suavi şi fragili, răpunători prin necontenita lor explozie de miresme, se luau la întrecere cu brazii albaştri, a căror-tulpină luminescentă, bătând în acaju, era într-un necontenit dialog cu razele parcă înroşite la foc ale celor doi sori.

Tocmai trecuse ora de ninsoare. Munţii colţuroşi şi nemişcaţi evocau o aprigă linişte. Nici o maşină de zburat n-avea voie să pătrundă sub 30 000 metri în această zonă, ca să nu sperie păsările, îndeosebi sensibilele privighetori de zi, care cântau ascunse în palmieri sau în floarea uriaşilor trandafiri. Un vânticel cald foşnea, parcă gemând sub povara miilor de miresme ale florilor şi a grăunţelor aurite, mari cât pumnul — polenul acestei vegetaţii exaltate. Era unul dintre cele mai reuşite parcuri de pe glob, numit „România", în amintirea republicii comuniste care existase cândva pe aceste meleaguri. Stăteau întinşi pe iarbă, lăsând soarele principal să-i străpungă din depărtări.

— Totuşi, spuse gânditor Ols, cincisprezece încercări de sinucidere la o mie de oameni

înseamnă mult. Aş vrea să ştiu la ce te gândeşti, cum te simţi.

— Cincisprezece nu înseamnă mult, se încăpăţână Lu umilă, fără să-şi ridice ochii.

Nu era prima oară când stătea de vorbă cu Ols. Avea impresia că omul acesta puternic vrea s-o salveze de sinucidere şi s-o folosească pentru recâştigarea mai rapidă a celorlalţi naufragiaţi. Nu îndrăznea să-l privească : toţi oamenii din jur îi păreau nişte profesori mari şi strălucitori, deloc oameni, un fel de organisme superioare, mult mai perfecte, care îţi scotocesc fără delicateţe sufletul şi îţi ghicesc atât de iute gândurile, încât ţi-e frică până şi să gândeşti în prezenţa lor ! Îşi amintea de profesoara ei, Malonia, iar acum, în faţa lui Ols, avea aceeaşi senzaţie de îngheţ.

— Nu e mult! repetă ea îndărătnic. 15 au încercat, e drept, dar aproape o mie s-au şi readaptat, intrând în muncă. Unul dintre noi a şi ajuns în clasa a 14-a ! Tim ţi-a trimis, o dată cu cadoul acela superb, o scrisoare foarte frumoasă, iar Pit — adaugă ea şi mai stânjenită — Pit ştii prea bine ce departe a...

— Ştiu, încuviinţă repede Ols, mi-a plăcut şi cutia aceea artistică plină de microbi, pe care mi-a trimis-o Tim. Nu înţeleg însă de ce nu vrei să pleci pe planeta Gând, unde e nevoie de tine. Nu, nu!

protestă el, văzând că Lu vrea să-l întrerupă, lasă-mă să vorbesc : înţeleg, nu-l mai iubeşti...

Lu rămase cu figura împietrită, fără să-i răspundă.

— Vezi ? Taci... nu poţi să răspunzi nimic. Înţelege, Lu, starea ta mă îngrijorează. Şi de aceea am stăruit atât de mult ca să te explici. Acesta e singurul motiv. Altfel de ce m-aş amesteca în viaţa ta ? De aceea vreau să-mi explici.

Lu se supără :

— Sunt lucruri care nu se pot explica imediat, chiar dacă simţi că există un motiv.

— Te rog din nou şi din nou.

— Ţi-am spus că e greu de explicat. Uite, fă o casă şi o să încerc să-ţi explic...

Ols îşi smulse de la brâu revolverul luminescent. Scoase din toc câteva foiţe metalice şi, scobind pământul, puse între ele puţin humus şi coaja desprinsă de pe un brad de alături. Meşteri aşa vreo zece minute, desenând planul unei vile şi sucind mereu cadranul revolverului. La urmă apăsă un buton.

Cu un uruit din adâncuri, o porţiune de pajişte din faţa lor se puse, în mişcare. Sub ochii fetei, printr-un proces de comandă şi transmutare pe calea undelor, pământul se ridica singur, transformându-se în ziduri, în metale, în lemn,

materii plastice şi luând treptat, în mare, forma planului improvizat de Ols pe tocul revolverului.

Nu trecuseră multe clipe. Pe locul până atunci pustiu se înălţa, cu adevărat răsărită din pământ, o vilă cu două etaje. Bârnele mari de brad luminescent îi dădeau un aspect cochet.

— Poftiţi, vă rog ! spuse Ols solemn, întrebuinţând pluralul din vechea limbă mondială a pământului.

Lu pătrunse înăuntru, râzând stânjenită. Ols închise uşa după el, scuzându-se cu un gest.

— După cum vezi, interiorul e destul de sărăcăcios, N-am avut timp să dau indicaţii mai amănunţite arhitectului-automat: o casă serios cizelată mi-ar fi cerut pe puţin jumătate de oră. Dar eram grăbit să-ţi aflu starea sufletească : poftim, ţi-am îndeplinit dorinţa, acum îndeplineşte-o şi tu pe a mea, la fel de repede. Chiar necizelat : vorbeşte-mi aşa, neşlefuit, cum e banca asta pe care te invit să şezi ; spune-mi ce gândeşti, ce simţi, de ce nu vrei să pleci pe planeta Gând şi ce intenţii de viitor ai ?

Masiv şi hotărât, parcă umplea toată odaia, şi Lu simţi că nici nu mai poate să respire în faţa lui.

— Să mergem totuşi afară, surâse ea timid. Credeam că o să dureze mai mult fabricarea casei: am vrut un răgaz şi... şi un simbol.

Se lungiră din nou în iarbă ; Ols, ca să nu strice aspectul peisajului şi ca să folosească totuşi energia irosită, expedie casa prin văzduh, la un centru de odihnă aşezat pe celălalt povârniş al muntelui, apoi o privi pe Lu cu o căutătură poruncitoare.

— Sunt abia înclasa a 12-a, vorbi ea încet.La nivelul copiilor de 16 ani ! Uite, în faţa noastră era pământ şi a apărut o vilă şi n-am putut să prevăd cum va arăta. La fel e starea mea sufletească. Nu pot s-o prevăd. Am impresia că voi ţineţi butoanele de comandă. E umilitor. Închipuie-ţi o mare mulţime de oameni care urmăreşte mutarea unei planete... Între ei, rătăcit, un copil. Mic, el nu vede planeta, nu vede decât genunchii oamenilor între care s-a rătăcit. Partida se joacă la un nivel prea înalt pentru mine. Butoanelede comandă se află undeva, dincolo de înţelegerea mea.

— Ar fi simplu, observă Ols, dacă sufletele voastre ar avea nevoie doar de-un buton şi de câţiva arhitecţi. Nu era nevoie să facem o casă pentru adevăruri atât de simple. Dar lucrurile nu stau aşa. Şi nu cred că sufletul omului va ajunge vreodată în această situaţie.

— În orice caz, vei avea ceva timp să vezi cum evoluează lucrurile. Cred că mai ai de trăit vreo 300 de ani.

Vorbise râzând — un râs mic, admirativ şi necăjit.

— A, nu, răspunse Ols surprins, am abia 233 ani, nu-mi mai rămân de trăit decât maximum 180, dintre care vreo 15—20 ani de bătrâneţe.

— Şi mie vreo 50, cu totul ! ripostă fata. Poate c-o să ajung să-mi iau examenul de maturitate la vreo 90 de ani, taman bine înainte de a muri. Crezi că asta poate să mă lase nesimţitoare ? Mi se învârtesc toate gândurile în cap.

Ols zâmbi.

— Ştii ce mă intrigă ? întrebă ea. Nu ştiu cum aş putea face... E ceva... În sfârşit... niciodată nu se vorbeşte la şcoală despre felul cum s-a obţinut prelungirea vieţii.

Ols râse.

— Eşti prea mică, răspunse el după un timp. Încă n-ai ajuns la lecţia respectivă. Copiilor de vârsta voastră încă nu li se explică asta.

Se temea totuşi să nu deştepte vechiul complex de inferioritate în sufletul fiinţei slabe şi iute pieritoare din faţa sa, care abia de mai avea 30 de ani de tinereţe în faţă. Adăugă deci, pe un ton cât se poate de serios :

— Uite, unele chestii o să ţi le spună Malonia, în particular. Eu, ca om al epocii mele de sinceritate deplină, nu mă jenez să le discut cu

oricine, dar nu ştiu dacă tu...

— Nici eu, glăsui Lu dârz, simţind că, de vreme ce n-a putut prevedea panta pe care va aluneca discuţia, acum nu mai poate să dea îndărăt. Nu uita că totuşi strămoşii mei se trag din mileniul 9 ! Sunt din neam de navigatori... nu mă impresionează nimic...

Prin aureola de raze albe bătând în galben care cuprindea pielea lui Lu, Ols văzu că obrazul ei a roşit.

— Noi nu minţim niciodată, spuse el foarte serios şi voit profesoral, păstrând doar în fundul ochilor cenuşii-albaştri un licăr maliţios. Nu spunem niciodată nici măcar minciuni convenţionale. De ce să spui că nu te jenează nimic când văd că ai roşit ? Am impresia că până şi absenţa hainelor de pânză te stinghereşte.

Lu îşi muşcă buzele şi vorbi înciudată :

— Da, e adevărat, nu m-am putut obişnui cu îmbrăcămintea asta de raze ! Mi se pare mereu că sunt dezbrăcată — şi în timp ce Lu spunea asta, Ols observă că roşeaţa de pe obraz i s-a întins până mai jos de umeri.

— E simplu ! exclamă el, e atât de simplu încât nici la şcoală nu se mai explică, aşa cum în şcoala de pe vremea voastră nu li se mai explica elevilor de ce sunt îmbrăcaţi cu haine de pânză. Înainte,

haina era un mijloc de apărare contra frigului şi căldurii, contra zgârieturilor şi a tot ce vrei. Încetul cu încetul, a crescut funcţia ei estetico-socială : contesele, să zicem, purtau dantele nu atât ca să se apere de frig în budoarele lor, cât ca să se împodobească.

— Nu te mai osteni, îl opri Lu, înţeleg că atunci când clima a fost reglată, hainele şi-au pierdut funcţia practică, de adăpostire. Totuşi, e greu să te obişnuieşti cu un lucru care a durat vreo 30 de milenii. Omenirea nu renunţă la nimic şi... nu ştiu cum să spun... totuşi estetica...

— Funcţia estetică a sporit ! stărui Ols, şi cea morală la fel, ba a reapărut, aproape predominantă, şi cea practică. Estetic, hainele vechi măreau farmecul şi misterul corpului, îi reliefau frumuseţile şi îi ascundeau imperfecţiunile. Ei bine, razele noastre de azi au acelaşi rol, căci numai scriitorii fantastici îşi puteau închipui că în vremea noastră vor exista doar oameni frumoşi. Undele sunt semitransparente, iau formă de falduri, văluri etc., strânse pe corp sau largi, subţiază sau îngroaşă, dau un colorit mai viu sau mai atenuat, sugerează ansamblul frumos al corpului, reliefează unele părţi şi ascund altele, în funcţie de gusturi personale, modă, frumuseţe a corpului omenesc şi tot ce vrei...

— Asta înseamnă, interveni Lu cu un zâmbet mic şi stânjenit, că persoanele considerate de voi ca mai frumoase sunt dezavantajate, deoarece razele le protejează mai puţin.

Ols începu iar să râdă, privi spre cer şi continuă:

— Omului putea să-i fie ruşine de organismul lui doar atunci când mai înfrunta sărăcia, bolile, intemperiile, prejudecăţile, viciile ; nu uita că undele noastre de astăzi, păstrând tot ce-i necesar pentru moravurile curente, sporesc infinit farmecul şi frumuseţea pe care o iradiază unitatea sufletească şi trupească a fiinţei umane. E şi practic : undele economisesc substanţă, nu au nevoie de spălat, reduc timpul de „îmbrăcat” şi „dezbrăcat" la o simplă apăsare de buton, admiţând că cineva, azi, când oamenii nu dorm, vrea „să se dezbrace". Razele sunt izolatoare termice şi antimicrobiene perfecte, lăsând totuşi larg deschişi, pentru oxigenare, porii corpului. Ele fac vetust vechiul costum interplanetar de tip scafandru ; se lăţesc în forme lumino-dinamice şi ajută omul, atunci când zboară în afara rachetei, să-şi păstreze oxigen în jur, să despice mai iute mediul exterior. De pildă, când am sărit de pe Pământ pe rachetă, în apărarea ta...

Şi deodată Ols se întrerupse, iar Lu se simţi

roşind până la călcâie. Bărbatul de lângă ea nu spusese „în apărarea rachetei voastre", ci în „apărarea ta".

— Spune-mi ceva despre prelungirea vieţii, murmură ea timid, mai mult ca să schimbe vorba.

Ols, puternicul Ols, se intimidase şi el ; era mulţumit că se poate refugia într-o dizertaţie ştiinţifică :

— Şoarecele, spuse el din senin, trăieşte 3 ani, dar devine matur în 3 luni. La fel, majoritatea mamiferelor cheltuiesc pentru creştere cam a douăsprezecea parte a vieţii. La om însă, creşterea reprezenta aproape jumătate din viaţă : bărbatul creştea până la 20 — 23 de ani, dar consolidarea sistemului osos se termina pe la 30. La fel, pe plan spiritual, un om îşi termina studiile de înaltă calificare abia pe la 30 de ani. Or, vârsta de maximă putere psihică şi fizică era între 20 şi 30 de ani : asta s-a constatat şi în sport, şi în rezistenţa psihică. Însemna că omul n-a apucat să crească bine, să capete experienţă, că a şi început să îmbătrânească. Acum însă, la o vârstă de 360 de ani, nu facem decât să ne situăm pe plan de egalitate în drepturi cu şoarecele, faza de creştere reprezintă 1/12 din durata vieţii : restul de 40 de ani până la 400 înseamnă suplimentul cucerit de om, favoarea de care se bucură el în comparaţie

cu celelalte mamifere. Ar fi fost păcat ca un organism atât de complex să se dezvolte numai pentru a îmbătrâni imediat.

Tăcu deodată, dându-şi seama că tocmai acesta era cazul făpturii ce se afla în faţa sa. Lu înţelegea că vrea să schimbe subiectul şi îl ajută:

— Asta-i clar — spuse ea pe o voce aparent calmă — se înţelege că e bine ca omul să trăiască mai mult. Dar care sunt avantajele acestei staturi crescute a voastre... a fost ea dorită ? prevăzută ?

Ols rămase cu ochii aţintiţi în gol ; încerca să-şi amintească ceva. Răsuci micul buton care-l ţinea în legătură cu centrul electronic planetar care concentra toate observaţiile şi însemnările omenirii.

— Cum sună pasajul acela din Wallace despre viitoarea dezvoltare a omului ?

— Care Wallace ? întrebă o voce metalică.

— Cel care, o dată cu Darwin, a formulat teoria evoluţiei Speciilor.

— E întrebarea a 25 822-a pe care-o pui în secolul acesta, îl avertiză o voce metalică. Poftim !

Ols îşi răsuci revolverul : acum, în loc să privească pe un ecran mic cât unghia, proiecta imaginea înaintea lui.

În aer se înscrise, în faţa lui Ols şi Lu, cu litere roşii, lesne vizibile, următorul text :

1870 (stil vechi):

„...nu prin schimbările corpului său, ci prin progresele minţii sale“.

„Unii afirmă că, dacă teoria darwiniană a originii speciilor este adevărată, atunci omul însuşi va trebui să-şi schimbe forma şi să devină o fiinţă tot aşa de deosebită de starea sa actuală pe cât este ea acum faţă de aceea a gorilei sau a cimpanzeului...

Rândurile de sus dispăreau în văzduh, în vreme ce de jos păreau să vină altele :

„Dar e limpede că aşa ceva nu se va putea întâmpla, căci nu putem concepe intervenind în condiţiile de existenţă vreo schimbare atât de importantă încât să producă modificări profunde organismului uman, modificări ce i-ar fi avantajoase în lupta pentru existenţă şi care ar duce la formarea unei specii, unui gen sau unui grup de oameni noi şi superiori omului actual... Omul... fără să se modifice el însuşi, va asista la transformarea repetată a tuturor celorlalte forme ale vieţii animale. Singurele elemente ce se vor modifica la om vor fi capul şi faţa, ca fiind în legătură imediată cu organul inteligenţei şi exprimând emoţiile cele mai intense ale naturii sale; se vor modifica întru-câtva culoarea, părul şi proporţiile generale, în măsura în care ele sunt în

legătură cu o rezistenţă constituţională crescută faţă de boli".

— Dar cum sună pasajul acela pe care mi l-am însemnat, despre creierul sălbaticilor ?

— Este a 25 823-a întrebare pe care-o pui în secolul acesta, vorbi vocea metalică.

— Există vreo raţie de răspunsuri ? zâmbi Lu intrigată. De ce îţi tot numără întrebările ?

— Eu am cerut să mi se numere. Vezi... uşurinţa prea mare a oamenilor... felul în care pot să afle imediat orice doresc... În asta e şi ceva periculos. Într-un fel, suntem dezavantajaţi faţă de savantul din trecut care răsfoia luni de zile zeci de cărţi ca să afle un amănunt. Ne pândeşte lenevia şi în privinţa memoriei. Fără memorie merg greu asociaţiile, disociaţiile, inspiraţia, o serie de funcţii... Alo ! fişierul! repetă, te rog, că n-am fost atent, dar nu socoti ca o nouă întrebare !

Din nou aerul se coloră :

Wallace : Sălbaticii „au un organ mintal prea dezvoltat pentru ei". Creierul „pe care-l are în realitate (sălbaticul) este aproape egal cu al gânditorului".

— Înţelegi ? întrebă Ols întrerupând contactul. Vechii naturalişti stabileau o legătură prea strânsă între inteligenţă şi mărimea creierului. Lui Wallace i s-a părut că diferenţa între capul sălbatecului şi cel

al lui ar fi prea mică. De fapt, la tone de inteligenţă creierul a sporit numai cu grame de materie cerebrală : altfel, în fiecare veac, speţa omenească ar fi trebuit să-şi dubleze cutia !

Lu începu să râdă. Ols, înveselit şi el, urmă:

— De altminteri am şi o teorie personală în privinţa asta. E de la sine înţeles că materialiştii vechi de tipul lui Darwin şi Wallace au greşit pentru că nu vedeau că omenirea a ieşit din imperiul relaţiei biologice naturale şi se dezvoltă — inclusiv creierul — după legi în primul rând sociale. Fii acum atentă : natura nu se poate juca mărind creierul oamenilor, dar lăsându-le, să zicem, o coloană vertebrală mică sau un picior scurt. Există anumite proporţii — dezvoltarea sau atrofierea unui organ atrage modificarea altora.

— Şi care ţi-e teoria ?

— Cred că oamenii cresc şi devin, mai viguroşi datorită creierului. Omul adaptează mereu natura pe măsura lui, îşi creează mediul, aşa încât corpul omenesc, găsind mereu condiţiile cele mai favorabile, nu are nici un imbold să se adapteze şi să se dezvolte. Creierul însă are mereu de făcut faţă unui număr sporit de cunoştinţe şi activităţi, la o vârstă incomparabil mai lungă. E silit să se mărească în proporţii necunoscute veacurilor trecute. Dar la un organism mai mare, întreg

metabolismul e modificat: oamenii mai mărunţi sunt de obicei mai agili şi mai nervoşi, circuitul nervos este mai concentrat. Unii autori fantastici prevedeau că oamenii viitorului vor fi nişte capete uriaşe sprijinite pe două picioruşe. E clar însă : creierul nu se poate mări în detrimentul corpului ; corpul, anumite legi ale proporţiilor, îl reţin. Atunci dezvoltarea creierului remorchează, atrage după sine dezvoltarea întregului organism uman. Ar fi o dezvoltare fantastică, dacă lipsa de somn şi trecerea multor activităţi cerebrale pe seama maşinilor, ca şi rezistenţa organismului, care nu-şi poate modifica prea iute metabolismul, nu ar permite o încetinire a creşterii mediei creierului la câteva grame pe secol.

— Probabil că nici vârsta de 400 de ani nu e un lucru tocmai uşor de suportat pentru organism. Cum s-a ajuns aici ?

Ols îşi pironi privirile asupra ei :

— Nu ştiu de ce aduci mereu vorba de vârstă.

— Nu e voie ?

— La noi nu există asemenea interdicţii. Dar e ceva la tine, Lu, care mă îngrijorează.

Lu păli, dar nu spuse nimic.

Dedesubtul discuţiei ştiinţifice, aproape didactice, între două creiere pe care le despărţeau 30 000 de ani vechime, se desfăşura o altă

discuţie, încă inexprimabilă în cuvinte. Intelectul puternic al lui Ols căuta să pătrundă tainele sufletului din faţa sa. Dar nu era lesne. Lu însăşi nu se înţelegea ; sufletul ei era moale şi fierbinte ca metalul care fierbe înainte de a-şi găsi forma. Se ridică în picioare în faţa lui Ols şi, stăpână pe ea însăşi, gravă, spuse :

— Proporţiile nu interesează aici. E vorba de vârstă. Suntem ameninţaţi să avem două specii omeneşti : voi, cei de până acum, şi noi, cei două mii de oameni ai navei, care, cu copiii noştri, suntem în primejdie de a naşte vechea speţă, a iutemuritorilor. Omenirea, care a scăpat de tot felul de inegalităţi, se va trezi în faţa unei discriminări mai teribile ca oricând. Ols, cum s-a dobândit prelungirea vârstei ?

În privirea lui Ols nu mai era amuzamentul de adineauri. O privea cu părere de rău.

— Îţi voi spune altădată ! făgădui el. Stai ! unde pleci?

Ea zâmbi, vrând să pară nepăsătoare :

— I-am promis Maloniei să facem împreună o plimbare. Dar n-o să mă plimb cu ea ; vreau să-i scriu lui Pit.

Ols n-o mai întrebă nimic — el, care de obicei îi cerea să-i dea socoteală de toate. O lăsă să plece.

CAPITOLUL XXII

Dragul meu Pit,

În lumea ciudată în care ne aflăm, n-am putut să înţeleg — printre atâtea lucruri pe care nu le pot înţelege — fleacul ăsta : de ce, atunci când oamenii se pot vedea şi îşi pot vorbi direct, prin ecranul televizoarelor, de pe o planetă pe alta, de ce totuşi mai preferă, măcar din când în când, să se folosească de scrisori, aşa cum fac eu acum.

Se vede însă că omenirea seamănă cu unii bătrâni de pe vechea noastră navă, care nu se îndurau să se despartă de nici un obiect, oricât de inutil ar fi fost el. Păstrează toate, numai că le schimbă rostul. Când Oamenii au descoperit vasele acţionate de motor, au păstrat totuşi navigaţia cu pânze, dar numai pentru sport; au descoperit mii de vehicule, unele mai iuţi decât lumina, ba pot să şi zboare, şi totuşi mai umblă pe jos — din nevoia de a-şi întări organismul ; de zeci de mii de ani au spectacole televizate şi totuşi n-au renunţat la literatură : când n-au mai crezut în numeroşii zei ai grecilor şi romanilor, i-au păstrat totuşi, dar numai sub formă de eroi ai basmelor, iar când au lichidat cu un zâmbet ultima superstiţie în legătură cu existenţa dumnezeilor şi a sfinţilor, i-au păstrat totuşi şi îi păstrează şi azi în icoane, atunci când

sunt frumoase, ca opere ale picturii şi sculpturii ; pretextul mistic a dispărut, dar urmele lui trăiesc în frumuseţea imaginii create de mâna omului ; nu au mai avut nevoie nici de Pământ pentru viaţa de toate zilele, dar l-au păstrat sub formă schimbată, ca un parc de agrement. Tu lucrezi pentru descoperirea vorbirii directe de la creier la creier, fără rostirea de cuvinte, dar sunt sigură că şi dacă vor izbândi, oamenii tot îşi vor vorbi cu glas tare mai departe.

Acum, scriindu-ţi, înţeleg de ce au păstrat şi scrisorile, înainte, le foloseau când autorul nu se putea deplasa el însuşi în spaţiu şi timp : trimiteai scrisoarea în alt oraş, ca să nu te mai deplasezi tu în persoană prin spaţii, sau scriai şi expediai opera în timp, ca să ajungă, după mii de ani, într-o epocă în care fiinţa ta muritoare nu poate ajunge. Acum, când oamenii pot comunica prin televiziunea interplanetară, scrisul l-au păstrat între altele... Între altele, pentru cazurile când ţi-e greu să dai ochii cu persoana căreia îi vorbeşti.

Pit, s-a petrecut ceva care m-a făcut să înţeleg că ai avut dreptate. Când spuneai că nu te iubesc, mă revoltam, dar pe urmă o întâmplare ciudată m-a făcut să înţeleg tot ce a fost între noi. O să-ţi povestesc cum s-au petrecut lucrurile.

Eram cu Malonia, profesoara mea, o cunoşti, o

femeie care mă intimidează întotdeauna. Nu-ţi mai spun cât de stânjenită mă simt între aceşti oameni care mă turtesc prin cunoştinţele lor. De la o vreme Malonia merge des cu mine ; săptămâna trecută, de pildă, am făcut o excursie de o zi sub gheţurile artificial păstrate ale Polului Sud. Ea îmi vorbeşte mereu de tine, îmi vorbeşte tot mai des, cu o insistenţă pe care nu o pot înţelege.

Mai întâi am crezut că o face ca „educatoare”, vrând să mă redea bucuriilor dragostei. Dar pune în asta o patimă exagerată, chiar când sunt alţii de faţă, de parcă nici nu şi-ar da seama că-i vorba de un lucru foarte intim. Deunăzi, când era Ols de faţă, Malonia a trăncănit, într-un fel pe care nu l-am mai pomenit la oamenii anului 41 042, mereu şi mereu despre dragostea dintre mine şi tine. Asta, deşi i-am dat de înţeles că asemenea exhibiţii nu-mi sunt plăcute, mai ales în prezenţa altcuiva.

— Ştii, mi-a spus ea mai apoi, ar fi foarte bine pentru tine să pleci pe planeta unde lucrează Pit. Ar fi mai bine pentru echilibrul vostru sufletesc, mai ales al lui. Sunt îngrijorată pentru el.

I-am răspuns imediat:

— Nu-l confunda pe Pit cu Tim. Nu uita că Pit e un om tare. Acum el simte că dragostea l-ar moleşi. Vrea mai întâi să se înalţe la nivelul universului de astăzi.

— Ţi se pare, mi-a spus ea, şi deodată ochii albaştri i-au strălucit. Uite, omul cel mai tare pe care l-am cunoscut vreodată — Ols al meu — a suferit îngrozitor când ne-am despărţit. Deşi acum îl iubesc din nou, el nu se mai întoarce la mine : nu pentru că n-ar vrea, dar pentru că n-ar putea suporta încă o despărţire. În privinţa asta, e în conflict cu vremea de azi: în ochii lui, fidelitatea veşnică e singura măsură potrivită pentru o iubire mare. Uite, de asta socotesc că e mai bine să te duci după Pit, cât timp nu e prea târziu. Pe planeta unde lucrează el acum se desfăşoară nişte experienţe care te-ar pasiona : gândul fără exprimare sonoră.

Subiectul m-a interesat, într-adevăr, şi am întrebat-o :

— Mereu aud de asta,dar nu înţeleg bine : cum poate exista gândul fără vorbire?Chiar când gândesc însinea mea, tot în cuvinte gândesc.

Malonia a tăcut o clipă — dar cred că se gândea la altceva, câteodată observ la ea o ciudată fugă a atenţiei. Pe urmă a început să râdă :

— Desigur că şi eu, când gândesc, parcă aud o voce. Cred că nimeni nu va putea schimba asta vreodată. Ce vor oamenii e numai să se dispenseze de nevoia vorbirii cu glas tare. Să vorbim, când avem chef, direct de la creier la creier, fără

intermediul gurii sau al ochilor.

— Nu văd prea clar folosul...

Folosul îl cunoşteam oarecum de la tine, dar am vrut să schimb subiectul sentimental în favoarea unuia ştiinţific. Ea mi-a răspuns, dar în vorbele ei se auzea iarăşi un sunet ciudat. Mi-a spus că va creşte nu numai distanţa, dar şi viteza comunicării între oameni, că „vocea“ dinăuntru vorbeşte mai puţin închegat şi mult mai repede ; că se vor descoperi poate, prin undele gândirii, viteze mult mai înalte decât cele de azi, acel „iute ca gândul“, de care vorbise inventatorul Pal. Astea toate sunt lucruri cunoscute, dar îţi reproduc o parte a cuvintelor ei, ca să înţelegi de ce mi s-a părut că au un iz ciudat :

— Gândeşte-te, Lu, ce uşor vei putea atunci învăţa la şcoală. Nu va fi nevoie ca mintea ta să audă mai întâi sunetul cuvintelor mele, iar abia apoi să le interpretezi şi să te descurci singură cum poţi. Prin legătura directă de la creier la creier, vom putea urmări direct mersul gândurilor a omul de geniu. Fiecare om, după câteva decenii de gimnastică mintală în urmărirea creierului genial, va avea şanse să devină el însuşi genial. Desigur, nu va trebui să chinuim un creier de copil, să-l supunem la urmărirea mişcărilor iuţi şi complexe ale creierului unui om matur. Dar chiar în

asemenea limite, inteligenţa oamenilor va putea face un salt încă neîntâlnit. Şi relaţiile dintre Pit şi tine s-ar schimba curând, n-ar mai cunoaşte atâtea ocolişuri inutile.

La aceste cuvinte, Malonia a început să râdă, amuzată de propriile ei anticipaţii şi, pe o voce mai coborâtă, în care umorul se amesteca vădit cu o patimă neaşteptată, mi-a spus :

— Poate vom ajunge astfel ca omul pe care-l iubim să nu mai aibă taine faţă de noi.

Spunând acestea, învăluită în razele ei roşii, era ca o torţă care arde, ochii ei imenşi cuprindeau un abis. Parcă priveam, ameţită, patimile înalte ale omului viitor. Mi s-a părut că ea ţine încă la Ols... — „ţine“ e desigur un cuvânt palid. Şi m-am întrebat, umilă, dacă eu voi putea atinge vreodată asemenea frumuseţe.

Malonia şi-a revenit și a râs :

— În orice caz, tu, Lu, un lucru să reţii : gândul fără vorbire sonoră te-ar putea ajuta să scurtezi drumul întortocheat al relaţiilor tale cu Pit.

Cam aşa mi-a vorbit, şi vorbele ei m-au făcut să mă simt prost: nu spun că ar fi vrut-o, dar îmi amintea că mintea mea e inferioară şi că abia prin gândul fără vorbire voi reuşi — poate ! — să mă înalţ la nivelul unui creier matur, al omului de azi; dar asta numai după zeci de ani de experienţă,

ceea ce la anii mei puţini înseamnă la bătrâneţe. Apoi, orice spuneam, ea aducea vorba despre tine, te lăuda în aşa fel încât am început să bănui că are vreun scop al ei. Şi asta la oamenii atât de brutal de sinceri ai anului 41 042 !

Am căutat să schimb iar subiectul şi atunci s-a petrecut întâmplarea de care ţi-am pomenit. Îi spusesem :

— Creierul are un rol nu numai în gândire. Să zicem că vorbesc cu un creier tocmai în clipa când pune ordine în nişte senzaţii dureroase; mi se va transmite durerea şi mie ?

— Înţeleg ! a exclamat ea — vrei să mă întrebi dacă gândul iubirii fizice poate înlocui iubirea însăşi. Dacă stând tu aici pe Pământ, şi Pit pe altă planetă, gândurile voastre ar putea ţine loc de pildă unei sărutări. Să nu-ţi faci iluzii: gândurile ţi-ar putea transmite senzaţia sărutului doar de câteva ori, apoi senzaţia s-ar stinge treptat, dacă nu ar fi fortificată de un sărut adevărat. Aşa că mai bine ar fi să pleci pe planeta Gând. Te previn : chiar acum, planeta se mută. S-a stabilit că locul ei e neprielnic pentru cercetări în momentul de faţă, planeta e legată de Pământ şi de alte mii de planete printr-un curent antigravitaţional direct, care o ajută să se depărteze la o distanţă triplă.

A zâmbitşia încheiat cu cuvintele :

— Dacă nu pleci acum, pe urmă vei avea de străbătut o distanţă de trei ori mai mare. Chiar la vitezele noastre, asta contează.

Am izbucnit:

— Nu-mi pasă că suntem în legătură antigravitaţională, nu-mi pasă că se mută şi să ştii că mă superi cu stăruinţele tale. Când Pit, pe „Arca lui Noe“, mi-a declarat dragostea lui, în prima clipă am respins-o... (Iartă-mă, Pit, că scriu totul atât de brutal, dar îmi vine greu să ţi-o spun direct, prefer să-ţi povestesc ce i-am spus Maloniei.) I-am spus, aşadar : atunci, pe „Arcă“, l-am refuzat pe Pit; voiam să învăţ şi mă revolta gândul că sunt predestinată căsătoriei cu el sau cu Tim, sau cu altul de pe navă — cu un om care îşi va rosti declaraţia de dragoste vorbindu-mi de nesiguranţa vieţii pe rachetă şi de toate celelalte. Nu ştiu cum, dar toate aceste împrejurări făceau ca declaraţia de dragoste să-mi apară ca un fel de protocol plicticos, statornicit din moşi-strămoşi. Mă revolta şi necunoscutul în care pluteam — drumul nesigur al navei — dar şi lipsa de necunoscut în ce priveşte viaţa sufletească. Eu aş fi vrut tocmai contrariul : o viaţă cunoscută dinainte, stabilă şi sigură în ceea ce priveşte condiţiile exterioare, dar plină de necunoscut şi de vrajă în privinţa adâncimilor sufleteşti. Pit îmi părea prea standardizat — nu mi-

am dat totuşi seama de asta pentru moment, dar îmi dau seama acum. Inteligent, frumos, robust, cu un caracter admirabil — toate aceste calităţi erau la locul lor, dar lipsea marea sfidare pe care dragostea, pare-mi-se, o aruncă tuturor vrăjmăşiilor din viaţă, morţii, nepotrivirilor dintre un om şi altul, viitorului. Cred că în fiecare iubire mare trebuie să existe o picătură de imposibil ; acolo unde totul e posibil dinainte nu mai e posibilă dragostea cea mare. În vremurile sărăciei şi ignoranţei, oamenii au îndrăgit dragostea şi pentru că ea — măcar în povestiri — sfida imposibilul, îşi bătea joc de inegalitatea socială şi de toate cele orânduite ; iubirea mi se pare legătura dintre om şi tot ceea ce nu poate el încă să facă, mi se pare una dintre încercările cele mai îndrăzneţe ale omului de a-şi folosi instinctele tocmai pentru a scăpa de limitarea de individ unic şi egoist, contopindu-se cu altul. Mă revolta o dragoste care îmi părea bătătorită şi netezită parcă înainte de a mă fi născut, o iubire pentru care n-aveam decât să întind mâna ca s-o culeg.

Şi am întins totuşi mâna — o clipă numai — pentru că părul zburlit al lui Pit era frumos, pentru că ochii lui albaştri şi amestecul său de putere şi — în faţa mea — de slăbiciune, deştepta în mine strune prieteneşti şi materne, laolaltă cu pasiunea

fizică de care nu duc lipsă femeile de vârsta mea. Dar s-a produs ciocnirea cu lumea voastră, a anului 41 042, şi iubirea mea, până atunci abia schiţată, a fost întărită de solidaritate : voiam să-mi ajut partenerul de navă şi de iubire. Cu cât Pit, acrindu-se, blestema mai mult lumea nouă şi îşi dorea mai fierbinte un ţarc în care să trăim izolaţi, cu atât se întărea în mine nevoia de sacrificiu, nevoia de a-l iubi ca să-l ajut. Desigur, nici pentru el, nici pentru mine, n-aş fi putut admite mila şi sacrificiul în dragoste. Şi de aceea am făcut un sacrificiu şi mai mare, acela de a mă minţi pe mine însămi şi de a mă convinge că-l iubesc cu adevărat. Pit e însă croit din stofă rezistentă de navigator : a simţit. Şi n-a vrut să accepte. Şi a avut dreptate. Într-o vreme, în faţa lumii noi, a fost prea slab şi prea mizerabil ca să mai pot să-l iubesc şi să uit asta vreodată ; iar acum e prea tare ca să mai aibă nevoie de sacrificiul şi minciunile mele. De aceea — i-am spus eu Maloniei — aluziile tale despre mutarea planetei lui Pit şi îndemnurile tale mă supără şi mă miră. Mă simt inferioară faţă de voi, nu-ţi înţeleg scopurile. Mă înfior de anii mei puţini, de creierul meu slab, de gândul că fraţi de-ai mei de pe navă au încercat să... să...

N-am mai putut să termin. Când mi-am ridicat privirile am văzut o cu totul altă Malonia. Acum nu

numai prin frumuseţe şi statură, dar şi prin ceva lăuntric, greu de redat în cuvinte, părea o femeie a anului 41 042. Avea ochii scăldaţi în lacrimi şi mi-a spus :

— Lu, m-ai ajutat să mă descopăr. Am vrut şi am tot vrut să cred că-l iubeşti pe Pit. De ce ? Acum ştiu şi de ce, dar prefer să nu-ţi spun. De minţit, nu pot să mint, dar prefer să tac. Ai ceva împotrivă ?

Vorbea cu atâta patimă, încât curiozitatea mea a fost învinsă : n-aş fi vrut să răscolesc un vulcan. Poate totuşi o voi întreba odată.

Eram la marginea mării şi deodată Malonia s-a îndepărtat, fără să mai adauge vreun cuvânt, şi a intrat în mare. M-am dus după ea şi atunci s-a întâmplat faptul. Ne aflam într-un loc unde de obicei oamenii sunt destul de rari — Malonia mă luase cu ea ca să-mi arate şeptelul acvatic şi o grădină aşezată la o mie de metri sub nivelul mării. La un moment dat, am pierdut-o din ochi pe Malonia : prin faţa mea trecea o turmă de peşti mari mânată cu un reflector de un băieţaş, să tot fi avut 7—8 ani. Îmi făcea semne şi mie să mă grăbesc, am înţeles că la suprafaţă se pregăteşte nu ştiu ce experienţă.

Şi atunci, deodată, m-a cuprins o violentă senzaţie de înăbuşire şi mi-a detunat în cap,

puternică, o voce bărbătească, vorbind întretăiat, o voce care mi se părea că era a ta şi nu era totuşi a ta. A strigat numai câteva cuvinte : *Lu, nu vreau să mor! Lu, mă iubeşti? Lu, Lu, zăvorul...*, apoi totul s-a stins.

Malonia m-a găsit leşinată, respirând inegal. Mi-a spus că nu s-a întreprins nici un fel de experienţă, afară de o slabă ionizare a apei, făcută pentru a se găsi o metodă de creştere a peştilor prin iradiaţii. Mi-a povestit că mă găsise pe fundul apei, leşinată ; mi-a dublat imediat cantitatea de oxigen din jurul corpului şi m-a scos afară, pe ţărm. Spune că repetam mereu câteva cuvinte. Gâfâind, strigam întretăiat : *„Lu, mă iubeşti ?“* apoi răspundeam calm şi puternic : *„Nu, nu ştiu de ce, dar nu! Succes!“* Pe măsură ce îmi recăpătăm cunoştinţa, mi-am adus aminte că prin leşin senzaţia de înăbuşire mă părăsea treptat, şi aveam impresia că în momentul acela tu ai o mare satisfacţie. Poate de aceea adăugasem : „*Succes* !“

Şi bine am făcut. Sensul primei mele fraze cred că l-ai priceput perfect din tot ce ţi-am povestit până acum. *Nu, Pit, nu ştiu nici eu de ce nu te iubesc, dar nu!*

Însă te rog să te gândeşti mult la cuvântul pe care ţi l-am trimis peste zeci de planete distanţă şi peste lumi: *„Succes !”* Regret, dar între noi totul s-

a terminat. Aş fi însă mândră ca o nouă perioadă a ştiinţei gândului să fie legată de numele tău ! Dragă Pit, îţi repet:

Succes !

CAPITOLUL XXIII

Nu, dansul nu dispăruse de pe faţa planetelor.

— Heeei-hep, hop, hep !

Se roteau cu o agilitate nebună, zvârlindu-şi picioarele în toate părţile, călcând pe urmele propriilor lor lacrimi. Se strângeau cu putere în braţe, se despărţeau, se loveau, se dădeau peste cap, izbucneau în hohote nebuneşti. Semănau perfect, aveai senzaţia că unul şi acelaşi om dansează cu el însuşi.

Într-un târziu, când i se păru că fratele său geamăn a mototolit scrisoarea, Mils întrerupse dansul, trăgându-i partenerului un pumn după ceafă şi smulgându-i filele din mână. Puse scrisoarea deoparte, apoi Mils şi Nils — amândoi învăluiţi în unde albastre — legănându-şi capul şi bolborosind ciudat, îşi reîncepură dansul, în pas ceva mai lent. La amândoi, senzaţia unei victorii epocale în istoria omenirii era dublată de eliberarea lui Nils, după 190 de ani de izolare. Deşi doar el fusese izolat, ar fi fost greu de spus care dintre gemeni a suferit mai mult în tot acest timp.

— *Nu, nu ştiu de ce nu te iubesc, dar nu !* cânta miorlăit Mils, îmbrăţişându-şi fratele.

Se întrerupse apoi din dans, încercă să facă o tumbă şi întinzându-se pe jos, strigă :

— Totuşi, e frumos ! „Lu, Lu, mă iubeşti ?" E frumos, zău ! Primul mesaj din istorie al gândului nemijlocit a fost un mesaj de iubire.

— Iar al doilea, un mesaj de refuz ! completă prompt Nils.

— Negaţia e mama dezvoltării! strigă savantul. Dacă fata nu s-ar fi grăbit să-i răspundă, poate n-am fi descoperit niciodată secretul.

— Am avut totuşi noroc ! spuse Nils, Dacă nu eram în legătură antigravitaţională cu Pământul, dacă Lu nu se afla în apă ionizată, ca şi Pit, cred că mesajul băiatului, şi apoi cel al ei, n-ar fi găsit niciodată mediul prielnic în care să sc propage. Pariez că undele antigravitaţionale, care răzbat peste tot, accelerând particulele neutrino-Zeta-cerebral, care izolate au o viteză năprasnică...

— Asta o să verificăm uşor, ca şi rolul apei ionizate. E însă curios cum de-ai înregistrat numai mesajul fetei, care se afla departe, tocmai pe Pământ, şi n-ai prins nimic din gândurile mult mai intense ale lui Pit, care lupta cu moartea numai la doi paşi depărtare de tine !

— Păi întreabă-mă pe mine! strigă Nils.

Maşinile de înregistrare şi cu mine eram izolaţi de partea astalaltă a laboratorului — dar nu şi de Pământ. Noroc de legătura antigravitaţională : prin ea s-au transmis biocurenţii. Alta e problema : cum de a nimerit gândul lui Pit tocmai la acea Lu căreia i se adresa ? Sunt milioane de Lu, mii de planete locuite — şi undele n-au avut nici o adresă : cum de au ştiut că ea şi nu alta e adresanta ?

— Tu te-ai prostit cu totul în ăştia 190 de ani! exclamă Mils. Bine, frate, ce ne importă asta acum ! Oamenii au ştiut să provoace focul mult înainte de a afla că el înseamnă consumaţie de oxigen, au ştiut să arunce pietre peste duşman, mult înainte de a cunoaşte legea gravităţii universale şi de a se întreba de ce lucrurile cad în jos şi nu în sus ; mai întâi s-au folosit de lumină, şi abia pe urmă i-au analizat structura şi, viteza. Acum, într-un an-doi trebuie să punem la punct sistemul de comunicaţie între oameni, fără să ne sinchisim prea mult de faptul că maşinile şi amplificatoarele noastre n-au funcţionat două veacuri când au trebuit să stabilească legătura între două creiere puternice ca ale noastre, la numai câţiva metri depărtare, şi unite prin cablu — dar s-au lăsat captate de gândirea unei fete singuratice şi slabe, la milioane de mile depărtare... Las’ să meargă gândul la persoana

chemată ! — că despre felul cum anume o nimereşte, o să mai fie de lucru şi după moartea noastră. Principalul însă este că am învins. *Am învins!* Repetă, te rog după mine : *Am învins !*

— Am învins ! se supuse Nils cu veselie.

— Pit, tu de ce taci ? Spune şi tu : am învins !

Pit stătea într-un colţişor, nemişcat, eu ochii în gol. Când se auzi chemat, tresări.

— Pit, am învins ! Eşti primul om al cărui creier a vorbit direct! Ai învins, dă-ţi seama, am învins!

Pit îşi lăsă fruntea în palmă şi spuse încet:

— Da, am învins.

Mils dădu consemn milioanelor de colaboratori ai săi : urmau să ţină secretă descoperirea, până o vor reverifica temeinic. Îi împărţi în două : o parte care să studieze propagarea gândului, iar cealaltă — antidotul, zidurile care să izoleze de gând, căci ştia că fără contrariul gândului, nu-l va descoperi temeinic nici pe acesta.

Un detaşament mare urma să încerce legătura între diferiţii oameni ai mileniului 42. Mils era îngrijorat că experienţa reuşise deocamdată numai la iutemuritorii din perioada mileniului 9. Îl chemă pe Ols, informându-l asupra celor petrecute şi rugându-l să-i dea o serie de informaţii cu privire la creierul fetei şi s-o expedieze urgent pe planeta

Gând. Pe urmă se duse să-i vorbească lui Pit.

Acesta rămăsese în laborator, cu o cască metalică pe cap, într-o stare de prostraţie : fără să-şi dea seama, se uita ţintă la uşa experimentală aşezată la vreo zece metri depărtare şi, încruntându-se, o făcea mereu să se închidă şi să se deschidă.

— Mai odihneşte-ţi creierul! îl mustră savantul. E păcat să tot închizi şi să deschizi amărâta asta de uşă : îţi oboseşti de pomană materia cenuşie. Gândeşte-te că am învins !

— Da, am învins... — spuse stins Pit şi deodată uşa se trânti cu putere.

— Mă, da' mărginit mai eşti ! îl certă Nils. Zău dacă creierul tău face mai multe parale decât un arc de uşă : mai bine ţi l-ai folosi să te gândeşti la ce-ţi spun eu acuma. Nu fi atât de mărginit: nu te iubeşte fata şi gata ! Ce contează asta faţă de descoperirea ta epocală !

— Ştiu că nu contează, dar vezi că totuşi contează. Acum înţelegi de ce nu doream să fie descifrat mesajul acela cu trei de *nu* ? Presimţeam ceva. Probabil, înainte de a leşina, auzisem răspunsul ei şi îmi rămăsese în subconştient.

— Crezi că în atâtea planete nu mai găseşti tu o fată ? şi Mils îi petrecu mâna peste umăr, clătinându-l consolator. — Uite, chiar în scrisoarea

lui Lu, ai văzut cât de des şi de admirativ vorbeşte de tine Malonia.

— Credeam că, după atâta amar de vreme, n-o să mai existe oameni atât de unilaterali! Eşti un savant teribil de nepriceput în chestiile sentimentale. Eşti cu totul diferit de ceilalţi. Mă şi mir.

— Nu te mai mira atâta! vorbi Mils tremurând din pleoape. Nu puteam să mă ocup de afaceri sentimentale în vreme ce fratele meu stătea claustrat cu secolele. Acum însă se schimbă povestea : hai să facem o triplă sărbătoare, Nils, eu şi cu tine. În ceea ce te priveşte, poate că Malonia...

— Da ’ nu–nţelegi odată — protestă Pit — că Malonia vorbea aşa despre mine nu pentru că i-ar place un „standardizat" ca mine, un om inferior şi iutemuritor ! Voia ca Lu să vină la mine, ca să nu se vadă prea des cu... adică Malonia să poată să...

— Nu-nţeleg nimic ! spuse Mils voios, dar nici tu nu înţelegi principalul. Mai putem lucra încă un secol-două, dar calea e deschisă : am învins !

— Da, am învins, spuse necăjit Pit.

Totuşi, aspectul lui Mils, clipind mereu din ochi, încercând să danseze şi să discute probleme sentimentale, era de un comic irezistibil : fără voie în ochii învingătorului amărât se ivi un licăr mai

vesel.

CAPITOLUL XXIV

Lu înota împreună cu copiii. Pe fundul apei se vedeau tot felul de imagini colorate care-i ajutau să memorizeze mai uşor lecţiile.

Lu le privea cu un ochi distrat şi credea că şi rechinul ferăstrău care ţâşnea pe deasupra face parte din aceleaşi imagini — când, uitându-se mai bine, cu ochii larg deschişi prin apă, văzu că rechinul se repede în viteză spre ea. Făcu un viraj prin apă, arătându-şi în dreptul lui Lu pântecele întunecat şi lucios, se îndepărtă puţin, întorcându-se cu ferăstrăul deasupra şi, din câteva lovituri ale cozii, îşi luă din nou elan.

Brusc, pântecele i se desfăcu în două, parcă despicat, şi o formă atletică, albastră, ţâşni afară. Lu îl recunoscu pe Ols, care râdea pe sub apă, făcând băşici mari de aer.

Jucăria-rechin, acum o piele dezumflată, se cufunda încet, când mai mulţi copii tăbărâră pe ea, fiecare vrând să fie „rechin-ferăstrău“. Erau prea scurţi şi fu nevoie să se combine doi copii ca să poată alcătui o imitaţie convenabilă de rechin.

— Am vrut să te sperii, râse Ols ajungând la suprafaţă, dar nu mi-a mers. Animalele nu mai

sperie pe nimeni.

Lu îi surise prietenos, dar fără prea multă veselie.

— Există destule lucruri de care merită să mă simt speriată, nu mă mai sperii şi de jucării. Dar ce vânt, ce curent submarin te aduce pe-aici ?

Înota cu mişcări line, dar puternice, în vreme ce Ols, plutind pe spate, mişca numai din palme, reuşind totuşi să aibă aceeaşi viteză ca şi ea.

— Vrei să spui că într-o simplă vizită n-aş putea veni pe-aici ? Că mă aduce neapărat o misiune ?

— Mi-ai ghicit gândul cum nu se poate mai exact, gâfâi Lu, care se grăbea să ajungă la mal. Ori ai plecat în recrutare de cobai, ori, cel puţin, vrei să faci vreun studiu, să capeţi răspuns la a 26-a mia întrebare care trece printr-un creier erudit în legătură cu fiinţele de pe vremuri.

Se trase în mâini şi se lungi pe ţărm aproape fără puteri, răsuflând adânc. Apa o făcea să strălucească sub costumul alb-gălbui ; învăţată de mult cu multiplele folosinţe ale aparatului de comandă de la brâu, îşi plimbă degetul peste muchea lui şi pielea i se zvântă dintr-o dată.

— Iartă-mă, zise ea, dar acum trebuie să plec. Pierd lecţia.

— Am venit în interes de serviciu, spuse Ols. Poţi lipsi de la lecţie — am vorbit cu Malonia. Lu —

spuse el în vreme ce o platformă zburătoare se aşeza lin în dreptul lor — nu ştiu de ce îmi azvârli mereu în obraz pretinsa ta inferioritate, ca şi când eu aş avea vreo vină. Vreau să fim prieteni.

Se aşezară pe platformă ; un acoperiş transparent apăru deasupra şi platforma începu să zboare cu viteză : nu se mai vedea nimic în jur.

— Pot să ştiu unde mă duci ?

— Unde te-am şi dus, vrei să spui — o corectă el şi o invită să se arunce în jos.

Se aflau din nou în parcul uriaşilor trandafiri şi al brazilor albaştri, sub lumina celor doi sori.

— Lu — vorbi Ols încet — te anunţ solemn că voi, cei de pe navă, vechii eroi şi fraţi ai noştri, departe de a fi oameni inferiori, aţi izbutit prima convorbire de la creier la creier — o descoperire epocală în jurul căreia omenirea bâjbâie de mii de ani.

— Am bănuit ceva când am auzit odată vocea lui Pit, şi i-am şi scris despre asta. Să nu exagerăm însă : voi aţi făcut experienţa. Şi dacă Pit şi cu mine — creierele noastre — am vorbit, nu e în asta nici un semn de superioritate ; înainte de cutremur, câinii îl presimt şi urlă, dar nu pentru că ar fi superiori omului. Instinctul animalic, cine ştie, anumite sunete, de o anumită amplitudine, pe care le prinde urechea câinelui, iar a omului nu... — în

sfârşit, făcu ea încurcată, neştiind cum să termine — întotdeauna vorbesc în fraze prea lungi. Ai înţeles ce vreau să spun.

— Nimic nou faţă de ce-au spus cândva Tim sau Pit. Ascultă-mă, Lu ! Am venit să-ţi transmit invitaţia savanţilor Mils şi Nils, şi a lui Pit. E nevoie urgentă de tine pe planeta Gând. Trebuie să părăseşti urgent Pământul. Te aşteaptă Pit, şi împreună cu el poate a opta mare cucerire a umanităţii: a existat prima — unealta, apoi, limba omenească, a existat cucerirea focului, descoperirea energiei în formele ei multiple, descoperirea legilor de dezvoltare a societăţii, pătrunderea în cosmos şi întrecerea vitezei luminii ; acum asaltăm viteza gândului, pătrundem în ţesătura creierului şi sufletului. Iată ce te aşteaptă ! Cum mai poţi vorbi de inferioritate !

— Înţeleg! râse Lu. Administratorul Pământului vrea să scape de cazul complicat pe care-l reprezint eu. Că e totuşi inferioară o fiinţă sortită să trăiască abia câteva zeci de ani şi să asimileze abia o frântură din cunoştinţele omului !

Ols o trase de mână, silind-o să se întindă în iarbă alături de el, şi îi spuse :

— Am amânat mereu discuţia pe care trebuia s-o am cu tine despre lungimea vârstei. O să-ţi explic, aşa cum mi-ai cerut, felul în care a fost

dobândită vârsta noastră actuală. O să vezi că aici nu-i vorba de alt soi de oameni, de supraoameni sau mai ştiu eu ce. E vorba de cantitate, de un număr mai mare de ani, şi nu de calităţile unui om sau altul.

Lu se odihnea acum cu mâinile sub cap, cu ochii pierduţi în gol, deşi era foarte atentă.

— Lucrul a cerut zeci de mii de ani, continuă Ols, lupte încă de pe vremea străbunilor tăi, deşi cei mai mulţi, probabil, nu le-au dat importanţă. Cu eliminarea bolilor, sărăciei şi a altor rele, vârsta a sporit natural până spre o medie de 100 de ani. A ajutat la asta şi ştiinţa, de pildă oameni care au trăit chiar pe meleagurile unde ne aflăm noi, doctori din şcoala românească de geriatrie, pe atunci faimoasă. Chiar în perioada când strămoşii voştri s-au îmbarcat pe navă, media vârstei trecuse de 97 ani — dar pe navă, desigur, a scăzut treptat, din cauza împrejurărilor defavorabile. Adaugă condiţiile psihice, când pe toate planetele locuite au dispărut urmele oricărei diviziuni forţate a muncii. Adaugă, mai ales, metodele subatomice de mai târziu pentru eliminarea toxinelor —- şi capeţi, dintr-un salt, 160 de ani — vârsta pe care vechii geriatri o considerau ca limită naturală a omului. Abia de aici începe însă faza cea mai interesantă.

Îi puse mâna pe umăr, s-o facă atentă, îi căută privirile, care le ocoleau pe ale lui, şi o întrebă :

— Poţi să-mi spui „taina" care face organismul să crească, de la vârsta copilăriei până la cea a bătrâneţii ? Cum „ştie" organismul să crească aşa şi nu altminteri ? Cum ştie să semene cu părinţii lui ?

— Dacă prin taină înţelegi ereditatea, nu merită să te mai oboseşti să-mi explici.

— Ţi se pare că ştii. Pentru simplificare o să-ţi dau exemplul unei maşini. Să presupunem că am o maşină de calculat pe care în cinci ani am deprins-o să efectuezi, exclusiv calcule logice de tip, să zicem, 10, 20 şi 30. Maşina-mamă va crea o maşină-copil care ştie să facă exact calculele 10, 20, 30 ; nimic în plus. Degeaba adaptăm „mama" şi-o învăţăm *după* naştere să facă şi operaţiile 40, 50 şi 60: ea nu mai are cum să intervină asupra maşinii fiică, *pentru că a şi născut-o*. Pe plan biologic, desigur infinit mai complex, sub hăţişurile a mii de generaţii şi întâmplări, se ascunde aceeaşi limită elementară. Ereditatea e memoria materiei vii : materia organică „îşi aminteşte" cum a crescut organismul tatălui şi al mamei până în momentul reproducerii, şi imită, cu unele variaţii, această creştere, precum şi aceea a sutelor de generaţii anterioare. Îmbătrânirea...

— Înţeleg ! spuse Lu. Organismul fiului nu are de unde „să ştie” ce s-a întâmplat cu organismele tată şi marnă *după* ce el a fost zămislit. Dacă, schematic vorbind, l-au născut la 30 de ani, înseamnă că el reproduce schema de creştere 1, 2, 3, 10, 20, 30 de ani: *mai departe nu ştie*. Ajuns aici, organismul repetă operaţiunea 30, adică stadiul atins la 30 de ani, bate pasul în loc datorită unui fel de inerţie numită maturitate : dar această inerţie n-are suport ereditar, nu înseamnă dezvoltare. Începe deci regresul : după 10—20 de ani, curba vitală decade, pentru că organismul „nu mai ştie ce să facă" : nu are informaţii înnăscute despre felul în care au evoluat părinţii *după* ce l-au născut.

— Exact, sau aproape exact, pentru că un organism are posibilitatea să evolueze faţă de generaţia precedentă, dar nu cu mult.

— Dar uiţi, obiectă Lu, că aici are rol şi ereditatea celor patru bunici, opt străbunici şi mai ales uiţi lucrul cel mai important. Cel mai adesea, copilul născut din părinţi vârstnici e mai slab înzestrat, mai ales ca putere fizică. *Deci nu poţi amâna vârsta la care trebuie născuţi copiii fără a împinge omenirea la degenerare.* Poţi obţine din părinţi bătrâni copii reuşiţi ; timp de trei-patru generaţii, dar nu mai mult.

— Dar de ce asta ? întrebă Ols. De ce copilul născut din părinţi prea bătrâni are zestre ereditară mai slabă ? Tocmai pentru că *organismul său a căpătat informaţii înnăscute dintr-o perioadă când organismul părinţilor urma o curbă descendentă* ; bătrâneţea părinţilor i s-a imprimat pruncului drept însuşire înnăscută. Presupune însă că, de 5—6 generaţii, oamenii, în majoritate, trăiesc până la 160 de ani; mai presupune că unii reuşesc, în mod deocamdată cu totul excepţional, să capete un copil la vârsta de 80 de ani, *fiind încă în plină maturitate*. Şi mai închipuie-ţi că această cucerire e consolidată 5 generaţii la rând, timp de 500 de ani, de ştiinţa biologică. Organismele-fiu „îşi amintesc" că *după* vârsta de 30 de ani organismele-părinte au crescut, foarte lent, dar au crescut totuşi, ori s-au menţinut în putere un număr precis de ani. 40 de milenii de dezvoltare lină, fără opintelile ştiinţei, îţi dau un spor „imediat" de 200 de ani. Dar încă în condiţii când oamenii trăiesc atât de armonios, încât...

— Brrr! se strâmbă Lu, ridicându-se şi cuprinzându-şi, umerii cu braţele. Nu-mi place ! E nu ştiu cum, e ...zootehnic ! Îmi aminteşte de vechile teorii eugenice. Te pomeneşti că aţi ajuns şi la naşterea de laborator !

— Ba de loc. E tocmai contrariul eugeniei !

— Ştiu, ştiu ! râse ea încurcată, zgribulindu-se mai departe. Eugenia se baza pe rasism, pe ereditatea invariabilă, pe când voi, dimpotrivă, aţi pus accentul pe moştenirea trăsăturilor dobândite, a trăsăturilor care se referă la durată, timp, vârstă. Dar este eugenică, zootehnică această dirijare şi „planificare" : când şi cum să naşti etc. etc., brrr ! — şi din nou Lu se scutură : mai bine era în timpurile vechi !

Ols începu să râdă, o trase de mână, s-o silească să se aşeze îndărăt lângă el, dar Lu se smuci şi rămase în picioare, înfruntându-l, cu braţele încrucişate peste piept şi cuprinzându-şi umerii.

— Degeaba lauzi vremurile vechi! spuse Ols, ameninţând-o cu degetul. Tocmai că atunci statul era nevoit şi îndrituit să dirijeze parţial mişcarea natalităţii : nu admitea căsătoria anumitor bolnavi, punea impozit pe celibat, dădea ajutoare de naştere. Abia mai târziu a dispărut dirijarea, procesul de prelungire a vârstei s-a petrecut spontan. Dintre oamenii care ajunseseră să trăiască 160 de ani, doar o mică parte a avut dorinţa, curajul sau înţelepciunea de a zămisli copii şi mai târziu. Dar copiii lor s-au înmulţit, şi natalitatea celor de vârstă lungă a ajuns mult mai înaltă: oamenii de 160 de ani ajunseseră sa aibă

câte 10 sau chiar câte 20 de copii, în vreme ce subcentenarii nu depăşeau o medie de 3—4 copii. În felul acesta, cei de vârstă lungă au început să copleşească numeric, cu mare iuţeală, pe cei de vârstă scurtă. N-au trecut decât vreo 5000—6000 de ani, şi oamenii cărora calculul ereditar nu le sortea decât 80—100 de ani de viaţă, văzând între ei tot mai adesea oameni de vârstă aproape dublă, au început să-şi mustre părinţii care-i aduseseră pe lume prea devreme, ba chiar să-i blesteme.

— Aşa cum mi-aş blestema eu străbunii !

Ols păli. Cuvintele ei explodaseră din senin, încărcate de ură, cu disperare. Continua să stea în picioare ; faţa ei era ridicată provocator, schimonosită. Aşezat pe pământ, Ols o vedea cu un cap mai înalţă decât munţii din zare, dominându-i, sălbatică, cu ochi care priveau luminaţi pe dinăuntru, ca ai unei pisici în faptul nopţii. Corpul încărcat cu armonii era acum contorsionat : nu era o Venus frumoasă prin senina şi neştiutoarea ei împăcare cu lumea în care trăieşte, ci făptura genială şi blândă ce s-a ridicat din bezna mileniilor, s-a ridicat de pe brânci, a ajuns să domine munţii şi florile, soarele şi lumina, şi regretă cu năpraznică durere că nu şi le poate păstra pentru totdeauna, că se va întoarce supusă sub dominaţia lor, în veşnicele spirale ale naturii

indiferente, inconştiente, atotstăpânitoare, fiinţa redevenind lut şi iarbă şi apă pe vreo planetă oarecare, o frumuseţe care a luminat şi a stăpânit lumea pentru o clipă, ca să se stingă imediat şi pentru totdeauna.

Voi, oameni care aţi trăit ! Cum vom putea vreodată să vă recâştigăm ? Să revedem în faţa ochilor acea licărire a personalităţii unice, nerepetabile, pe care nimic şi nimeni nu va putea s-o înlocuiască vreodată ! Multe va izbândi Omenirea, dar pe voi, care aţi pierit, cum vom putea vreodată să vă recâştigăm, cum vom putea să ne bucurăm măcar o clipă de sclipirea fugară a vieţii voastre, acea sclipire pe care nimic nu poate s-o redea şi s-o sugereze atât de bine ca viaţa însăşi ? Cum am putea, măcar o clipă, să-i trezim pe cei morţi în mizerie şi suferinţă şi să le mulţumim, să le arătăm lumea noastră de azi? Cum am putea să vă recâştigăm, să vă avem alături de noi ? Da Vinci, cu câtă bucurie am repune în mâna ta dalta şi penelul! Şi tu, Paganini, ce n-am da să ascultăm o dată arcuşul tău ! Opere de inegalabilă artă a naturii şi societăţii — inegalabilă pentru că fiecare aţi fost ceva unic, ce nu se poate repeta niciodată — titani ca Marx sau Pal, morţi în luptă cu boala şi lipsurile, răpuşi înainte de a vă fi dat toată măsura — toţi sunteţi

pierduţi, irevocabil, definitiv, şi nimic nu se mai poate întoarce : în faţa noastră se cască numai viitorul, un viitor infinit, frumos, strălucitor, dar care se termina invariabil pentru fiecare om cu unul şi acelaşi pas în neant. Am învins nedreptăţile, boala, mizeriile de tot felul, învingem depărtările, totul, dar a rămas şi rămâne în faţa noastră, ca o creaţie a infinitului, meterezul numit ,,sfârşit". Unde există infinit, acolo e şi moarte. Omenirea Nemuritoare e alcătuită din oameni muritori.

Strigătul de totdeauna al omului răsunase în cele câteva cuvinte ale lui Lu, trimise sfidător şi cu obidă peste marile înălțimi ale noii lumi. Ols nu putu să-şi revină clipe în şir. Sistemul său nervos nu suporta intensitatea unui asemenea protest : îl îndurera spectacolul durerii, fusese obişnuit întotdeauna să împartă cu oamenii dureri şi suferinţe, dar acum, tocmai la o fiinţă de care se simţea atât de puternic atras, nu putea interveni cu nimic. De altminteri, decenţa lui bărbătească îi impusese întotdeauna să trateze Duşmana, veşnica Umbră, cu o uşoară ironie nepăsătoare, niciodată cu ură făţişă. Protestul fetei i se părea indecent, ţâşnind din adâncurile carnale ale instinctului de conservare şi mărturisind o slăbiciune şi o durere pe care omul nu trebuie să le mărturisească niciodată sau, în cel mai rău caz, o

dată, în treacăt, cu un zâmbet plictisit. Ca toţi oamenii foarte puternici, Ols putea suporta lupta cu un adversar oricât de tare, dar nu putea răbda nici o clipă confruntarea cu un om care are un moment de slăbiciune. Fata, al cărei cap scăpărător domina munţii, era slabă, prin starea pe care o mărturisise, şi totodată puternică, prin revolta ei, prin vehemenţa cu care ţipa în vocea ei setea de viaţă. Putere ? slăbiciune ? — până la urmă Ols n-ar fi putut spune ce i-a sugerat strigătul fetei şi nici dacă l-a întristat, l-a dezgustat; sau, dimpotrivă, i-a stârnit admiraţie. Era răscolit, sângele îi fugise din obraz — şi amândoi, încremeniţi de parcă i-ar fi străbătut din senin curentul unui trăsnet, rămaseră aşa nemişcaţi, clipe în şir.

Într-un târziu, Ols se răsuci cu faţa în iarbă. Ştia că s-a apropiat de dezlegarea misterului omenesc care-l preocupa şi — oricât de greu îi venea să continue pe această cale — era hotărât să rezolve ecuaţia până la capăt.

CAPITOLUL XXV

Urmă, parcă netulburat :

— S-a ivit apoi, cu ajutorul ştiinţei, o nouă lege biologică. Să zicem că mă nasc după 10 generaţii care au avut copii la 200—300 de ani, şi că am un

copil la numai 30 de ani. Ei bine, copilul meu îşi va putea păstra totuşi tinereţea până la plafonul maxim de 300 de ani, atins de străbunicii mei. E legea plafonului maxim, ireversibil, căci şi copilul copilului meu va păstra această cucerire.

— Dacă aş naşte copii, gândi Lu cu glas tare, ei m-ar blestema pentru că se nasc ca nişte infirmi: în 30—40 de ani abia ar apuca să îmbătrânească şi să moară lângă un soţ care abia începe să-şi trăiască prima tinereţe.

— O nu, se grăbi să răspundă Ols, şi păli iarăşi. Aruncă o privire grăbită asupra fetei, şi se ridică iute în picioare.

Aflase tot ce voia să afle şi era dornic să schimbe vorba. Se îndepărtă cu câţiva paşi, cerând prin televizor, pe o voce scoborâtă, ceva de mâncare. Întinsă pe spate, în iarbă, simţind cum o învăluie prin unde parcă şi răcoarea şi căldura, Lu admira statura bărbatului care se afla în picioare în faţa ei, un om puternic, dar nu îndesat, cu muşchi alungiţi, cu linii robuste şi zvelte totodată, o forţă fizică spiritualizată. Îl admira aşa cum admiri o operă de artă într-un muzeu, fără a avea pretenţia s-o posezi vreodată.

— Ols, ia spune, cum de poţi să faci o casă şi nu poţi să faci şi mâncare ?

Ols zâmbi: îl amuza la ea ceva de copil şi, în

acelaşi timp, citea în trupul întins din faţa lui amintirea marelui efort de pe navă, care simboliza pentru el şi truda omenească finită, dar şi o forţă vitală care poate căpăta forma unei pasiuni infinite. Malonia, reuşit exemplar sufletesc şi fizic al mileniului 42, n-avea această reminiscenţă de slăbiciune şi copilărie: era ca o statuie însufleţită, tăiată dintr-o singură bucată de marmură omenească.

— Ce e de râs ? se supără Lu.

— Casa e mai lesne de făcut decât mâncarea, doar n-o înghiţi. E ceva mai complicată fabricarea unei hrane demne de organismul omului. Aici n-am înaintat prea mult faţă de „Arca lui Noe“ ; doar la calitate şi gust; abia acum...

Se întrerupse, făcu un semn şi, după câteva clipe, alergând prin iarbă, reveni cu hrana lansată dintr-un mic proiectil care rămăsese înfipt în pământ cu arcurile tremurânde încă.

— Uite un bob de strugure, spuse el întinzându-i un fruct albastru a cărui mărime îi evoca lui Lu mai curând un pepene, uite şi proteine de fazan, cu extract albastru de lumină, uite şi...

Îi înşira în faţă diferite mâncăruri, ţinând un obiect mereu ascuns în fundul palmei.

— Ţi-am adus o mare raritate, râse el la urmă, privind-o lung. Am cerut ceva pentru o fată căreia

nu-i place îmbrăcămintea de unde şi care probabil nu apreciază nici suportul de hrană. Am cerut ceva rar : un şervet antic, unul de pânză ! Lu, spuse el grav, întinzându-i mâncarea şi anticul şerveţel, Lu, tu vei trăi mult. Detoxinizantul a început să acţioneze : îţi dau pe puţin 100 de ani. Cât despre ce-ai spus, că vei naşte oameni care-şi vor termina viaţa alături de un soţ care abia şi-o începe, n-ai dreptate. Asupra copiilor tăi va acţiona legea plafonului maxim, în caz... în caz... — şi deodată Ols, om al mileniului 42, care nu se jena de niciun subiect, începu să se încurce la fel de inexplicabil cum se mai încurcă şi azi unii contemporani ai mei, după aproape 10 000 de ani.

— Da, poate voi avea copii de vârstă lungă, confirmă amar Lu, în caz că... în caz că... în caz că voi găsi un om al acestei societăţi, un vieţuitor de 400 de ani, un om dispus să trăiască, tânăr, lângă o bătrână, să-i închidă ochii sau să trăiască 10 ani cu ea, ca apoi, el tânăr încă, să părăsească mica persoană cu minte de copil şi trup de bătrână.

O cută groasă reapăru între ochii cenuşii ai lui Ols, vechea cută ce se ivise la apariţia „Arcei lui Noe“, când pornise în cursă pentru a readuce Omenirii pe strămoşii ei pierduţi.

— Există oameni în conflict cu vremea lor, vorbi el încet. Am iubit o femeie şi, deşi nu mai e

vremea jurămintelor, am avut senzaţia şi siguranţa iubirii statornice. Şi totuşi ea s-a dovedit mai vrednică de vremea care îţi pretinde mai multe convieţuiri. A fost în pas cu un obicei oare nu-mi place, şi m-a părăsit. Azi, s-ar întoarce, şi încă mă înfioară...

Lu tresări imperceptibil; ştia că e vorba de Malonia.

— Dar, urmă Ols, în ea am pierdut un principiu, o stare sufletească, e greu să-ţi explic. Să nu spui că sunt un mistic care crede în vechea legendă a celor două jumătăţi ale mărului de aur, căutându-se peste vremuri. Şi totuşi, şi totuşi, şi totuşi... Îngână el pierdut, şi totuşi simt că există şi oameni care... — adevărata varietate a universului numit Om o vei găsi în unitate ; vei găsi un milion de femei într-una singură. Una singură, la care, nu înainte de a fi căpătat destulă experienţă de viaţă, să te opreşti o dată pentru totdeauna...

În faţa acestei micuţe pământene, îndepărtată şi copilăroasă, căreia i se destăinuise nu mai sincer decât faţă de alţii, căci sincer era cu toţi oamenii, ci mai profund, văzând în el însuşi poate mai adânc decât văzuse până atunci, colosul psihic Ols, cu 24 de specialităţi ştiinţifice, pentru prima oară în viaţa lui simţi că genul acesta de costum de raze pe care-l purta de 233 de ani e parcă totuşi cam

sumar. Se aşeză lângă ea pe iarbă, şi atunci îşi dete seama că ceea ce îl tulbura era de fapt nu costumul, ci această dezgolire sufletească.

Lu, privind în altă direcţie, cu braţele arcuite sub cap, stătea nemişcată ; de n-ar fi fost zvâcnirile de respiraţie ala pieptului, ai fi zis că-i o statuie mai micuţă, din vremea când oamenii nu erau atât de înalţi şi când ea ar fi fost socotită înaltă faţă de alţii.

— Spun totul sincer până la capăt, vorbi Ols, săltându-se într-un cot şi căutându-i privirea, apăsându-i umărul, ca s-o întoarcă cu ochii spre el. Prefer o prietenie scurtă, chiar de numai 50 de ani, chiar cu riscul de a-mi vedea femeia îmbătrânind lângă mine în timp ce mai sunt tânăr, dar să ştiu că această scurtime a iubirii e veşnică.

— Uite un dinosaur ! exclamă Lu.

Vorbise atât de serios, şi toată scena era atât de stranie, încât Ols se ridică intrigat în capul oaselor.

— Nu, nu te uita în jur, tu eşti dinosaurul... strigă Lu şi, pentru prima oară de când o cunoscuse, Ols o văzu râzând în hohote.

Destinsă, cu mâinile sub cap, cu pieptul zguduit de hohote, râdea cu o nestinghereală şi fericire total contemporană, aşa cum Ols văzuse oamenii râzând în vremea lui şi cum nu credea că

exemplarele trecutului ar fi putut râde vreodată.

Lu, îngheţată de spaimă şi de respect alături de acest bărbat supracult şi supraputernic, care numai într-un deget părea să aibă mai multă ştiinţă decât toţi străbunii ei la un loc, gusta acum un zguduitor sentiment de eliberare. Din obiect de muzeu, Ols devenise o fiinţă vie şi accesibilă, cu care putea sta de vorbă. Pentru prima dată de când coborâse în Noua Lume, întâlnea un om pe aceeaşi treaptă cu ea ; dacă nu pe aceeaşi treaptă a cunoaşterii lumii, a vârstei şi a puterilor multiple, atunci măcar pe aceea a caracterului, a unei vulnerabilităţi mici, oricât de mici, dar care să-l facă om şi nu zeu.

— Eşti un dinosaur masculin ! repetă ea printre hohote, vrei ca o femeie să-ţi dedice veşnicia, întreaga ei viaţă, ultima bătaie a pleoapelor, în vreme ce tu, după moartea ei, să nu mai ai de trăit decât un biet secol-două acolo, cât să schimbi 10—20 de soţii.

Spunând acestea, Lu, care nu se atinsese de mâncare, îşi lepădă preţiosul şerveţel de pe genunchi, îl împături cu grijă şi o rupse la fugă. Ols ar fi putut s-o prindă lesne, dar îi plăcea graţia acelei fugi şi o lăsă să ia avans. O văzu cum ajunge pe marginea prăpastiei şi cum, cu un uşor ţipăt de teamă şi exaltare copilărească, se aruncă în gol. O

văzu cum dispare, izbucni în hohote puternice şi porni masiv, într-o goană vijelioasă, spre locul unde dispăruse ea. O văzu căzând dezordonat, îşi luă vânt ca de pe o trambulină şi sări vertical, cu braţele întinse în jos, uşor arcuit pe spate. Când ajunse aproape la jumătate, observă că Lu ţâşneşte în sus înspre el. Încercă s-o prindă, dar fata, degravificată, era mai rapidă în mişcări şi, în vreme ce Ols se prăbuşea ca o piatră la fund, ea, cu un râset, se feri în lături şi se opri pe o mică platformă situată la jumătatea drumului.

Când Ols, acum degravificat şi el, ţâşni îndărăt, în înalturi, spre platformă, fata dispăruse de mult. O regăsi pe platoul înmiresmat din vârful muntelui, râzând, la o prudentă distanţă de el, şi gata s-o rupă la fugă în caz că ar fi încercat s-o prindă. A sări fără greutate, degravificată, era unul dintre sporturile ei favorite, unul dintre puţinele lucruri care-i plăcuseră din prima clipă a sosirii ei pe Pământ, căci îi amintea de navă.

Ols, ca s-o prindă, folosi o şiretenie. Se prefăcu obosit, gâfâia vizibil, şi se prinse de un palmier mic, îndoindu-l, ca şi când s-ar fi atârnat de el din pricina oboselii. De fapt însă, în lipsa greutăţii, nu putea fi nici obosit şi nu putea nici îndoi palmierul; îl îndoise prin forţa mare a muşchilor, proptindu-şi picioarele în el şi prinzându-l cu amândouă braţele.

Îi încurcă vârful între crăcile unui pom învecinat, se întinse între ramuri la orizontală, formând astfel un arc improvizat, a cărui săgeată era el însuşi. Cu o lovitură de pumn, desprinse palmierul de crăcile înconjurătoare şi, când copacul se desdoi, săgeata bronzată a trupului lui Ols ţâşni brusc prin aerul luminos, înspre fată.

Lu îl văzu abia după o clipă. Scoţând un strigăt sări în altă direcţie. Ols îşi îndoi trupul, dar nu putea coti prea mult, si trecu vâjâind pe lângă ea, neputând să se oprească.

În salturi mari, de câte zece-douăzeci de metri înălţime, Lu o rupse la fugă în direcţia contrară. Lipsită aproape de orice greutate, îşi lua elan de la sol şi sărea peste culmile brazilor cu un ţipăt de încântare, mai ales că vântul, purtând-o, îi prelungea săriturile. Ols, în sfârşit, izbuti să se agaţe de nişte liane, oprindu-şi existenţa de săgeată, şi o porni îndărăt, după ea. În loc să se avânte de la sol, se sprijinea cu talpa drept în vârful brazilor, sărind pe o traiectorie mai puţin curbă şi micşorând astfel distanţa care-i despărţea. Cu un nou ţipăt, Lu îşi schimbă direcţia şi se pierdu printre tulpinile marilor trandafiri albi, a căror înălţime o întrecea mult pe a ei.

Ols o căuta, spunea tot felul de glume ca s-o facă să râdă şi s-o oblige să-şi trădeze poziţia, dar

zadarnic. O găsi abia într-un târziu, pitită sub o petală albă, râzând pe înfundate.

Bărbatul rupse enorma petală (numai trandafirii degravificaţi puteau pe atunci atinge asemenea proporţii uriaşe : prin înlăturarea greutăţii dispăruse una dintre principalele frâne ale creşterii lor). O înveli pe Lu în petala ruptă, ca într-o veche mantie de hermină, o cuprinse pe după umăr şi sări, cu ea împreună, în înălţimi. Deveniţi serioşi, zburară multă vreme, cu mişcări line şi uniforme, prinzându-se cruciş do mâini, aşa cum se prind şi patinatorii, şi folosind dibaci fiecare toană a vântului. Ols, cu ochii lui exersaţi, zări şi câteva perechi de aripi, lăsate probabil de nişte copii, căci erau cam mici. Şi le montară pe braţe ; în mai puţin de jumătate de oră, Lu avu marea satisfacţie să poată prinde din zbor o rândunică. Pasărea era îngrozită. Lu o mângâie şi îi dădu drumul. Alergară apoi pe faţa lucie a unui lac de munte ; oglinda apei le zvârlea elastic în sus corpurile lipsite de greutate, îi arunca în cele mai ciudate poziţii, iar Lu, rostogolindu-se peste cap, prin aer, striga încântată, fără să ştie ce-i oboseala, până simţi dintr-o dată că i s-a făcut foame.

Îşi recâştigară greutatea, se aşezară pe locul de unde plecaseră, şi Lu începu să mănânce. Ols o privea cu coada ochiului. I se părea că voioşia fetei

a avut totuşi ceva artificial, forţat. Îşi amintea de cuvintele ei profetice şi se vedea, tânăr şi viguros, închizând pleoapele unei fiinţe îmbătrânite peste noapte alături de el, şi rămânând singur un veac sau chiar două, vreme suficientă pentru a schimba, cum spunea Lu, zece sau chiar douăzeci de soaţe.

Un om mai slab decât Ols, de-ar fi vrut s-o cucerească, poate ar fi înăbuşit-o sub jurăminte şi îmbrăţişări ori s-ar fi revoltat împotriva profeţiei făcute de femeia din faţa lui, ori, simţind cum creşte enervarea în el şi neavând trapez la îndemână, ar fi sărit în pomul alăturat, începând să se rotească pe crengi. Ols însă lua o hotărâre pentru toată viaţa, şi ceea ce îl preocupa şi îl captiva nu era simpla cucerire a unei iubite, ci cunoaşterea naturii omeneşti. Îşi amintea acum, cu claritate halucinantă, frânturile de secundă de pe navă, când menţinuse racheta în direcţia Soarelui şi a morţii, nu pentru că l-ar fi atras doar un trup de femeie, oricât de frumos ar fi fost acesta, ci pentru că îl chema o taină a sufletului omenesc, răsuflarea de o clipă a omenirii, acea răsuflare care fără de el s-ar fi stins, poate o sticlire a infinitului.

— Ştii ce-mi place la tine ? întrebă el deodată. Ştii de ce ai rezistat unui şoc care te-a aruncat cu zeci de mii de ani înainte ?

— Nu ştiu, zâmbi Lu ascunzându-şi faţa

îndărătul bobului de strugure. Asta numai un dinosaur şi un supraom poate să ştie...

Ols o învălui într-o privire în care ardeau împreunate fericirea lui de bărbat matur cu înţelepciunea lui de filosof trecut de două secole şi îi spuse, adâncindu-se în contemplarea ochilor ei verzi-căprui:

— Oricare ar fi şocul simţit văzându-te azvârlită peste zeci de milenii, oricare ar fi treapta de cunoaştere pe care stai, tu ai înţelegerea armonioasă a întregului. Tu sesizezi Ansamblul. Aşa intuiau lumea naivii şi sublimii greci ai antichităţii, aşa a luminat-o fulgerul gândirii lui Marx, această înţelegere au avut-o toţi cei care au supravieţuit, tineri, până azi. Ai un farmec al felului de a întreba, de a răspunde, o slăbiciune şi o putere, o rezervă inepuizabilă de revoltă şi de uimire, un fel anumit de a te extazia în faţa unei flori, ceva în care există şi graţie, şi omenie, şi viaţă, chiar în ceea ce e slab şi pieritor. Mă supără felul în care te nesocoteşti şi te simţi inferioară, numai pentru că eşti venită din altă zonă a dezvoltării umane : nu-ţi dai seama că întruneşti ceea ce a fost întotdeauna esenţial pentru om, pentru raţiunea, sufletul şi graţia lui. Tu, înainte de toate, eşti Om. Cred că dacă aş fi cunoscut-o pe Venus din Millo, la fel m-aş fi îndrăgostit de ea...

— La vârstele voastre astronomice îţi convine ! râse iritată Lu. Un secol să te drăgosteşti cu Venus din Millo, altul cu Cleopatra, al treilea cu Julieta şi al patrulea cu... cu... — şi râsul îi pieri de pe buze — cu cine s-o nimeri.

Stătea cu bobul de strugure pe jumătate devorat, căzut lângă ea, cu şerveţelul de pânză uitat alături şi deodată începu să plângă. Plângea aşa cum au plâns întotdeauna femeile îndrăgostite până peste urechi, care nu mai ţin seama de nimic, nici de vârstă, nici de viitor, nici de orice altceva pe lumea asta, adică plângea aşteptând să fie cât mai repede luată în braţe, sărutată şi consolată.

Ols însă, neobişnuit cu asemenea manifestări, se gândea că n-ar fi fost potrivit nici să-i vorbească în această stare, nici să abuzeze de slăbiciunea ei. Se îndepărtă cu paşi rari ; stătu de vorbă pe îndelete cu Bab, dându-i instrucţiuni prin televizor şi lăsându-i fetei de pe iarbă întreg timpul necesar pentru a se linişti.

Când se întoarse, o găsi cu ochii spălaţi de plâns. Şervetul, un şerveţel de pânză, o piesă rară, şedea alături de ea, ud şi mototolit. În loc să se umfle de plâns, ochii ei se limpeziseră şi mai mult; erau aproape la fel de mari ca aceia ai Maloniei, şi în ei Ols regăsi acea scânteiere a infinitului pe care o pierduse.

— Ascultă, Lu, spuse el grav. O să mă bat pentru viaţa ta. Nu voi admite ca tu să mori bătrână în braţele mele, cât eu mai sunt matur şi te iubesc. O să găsesc eu ceva. Şi dacă n-oi găsi şi dacă o să pieri înainte de mine, n-o să mă sinucid, cum au încercat să procedeze compatrioţii tăi de pe navă. N-o să mă sinucid ; nu trăiesc doar din iubire, şi lumea mai are nevoie de mine. Dar ce vorbim acum e pentru veşnicie. Iubirea de care îţi vorbesc, oricât de scurtă, e pentru veşnicie. Eu în iubire o să rămân mereu al tău. Altă femeie n-o să mai iubesc.

Lu ar fi plâns din nou, dar se temea că el iar o să plece, lăsând-o să se liniştească singură. Şi nu mai voia să rămână singură. Şi de aceea nu-şi îngădui să plângă. Trecuse ziua, era un nou amurg, de astădată natural; o perdea de protecţie apăra parcul de sorii artificiali, iar soarele cel mare îşi trimitea ultimele raze pieziş, proptindu-le pe pieptul lat şi fin al lui Ols. Lu se ridică în picioare, în faţa lui Ols, şi simţi cum o dibuie, prin mantaua ei de unde albe, câteva raze ultraviolete, prietene ale omului şi soli îndepărtaţi ai Soarelui care voise cândva s-o mistuie. Se opri la un pas de Ols, cu braţele atârnând în jos, şi îngăimă :

— Cum ai spus ? Mai spune o dată...

— Pentru veşnicie, repetă Ols. Mereu şi mereu,

unul pentru celălalt.

Lu îşi petrecu braţele moi după ceafa lui — abia îl putea cuprinde — şi se cufundă într-un sărut în ale cărui clipe revăzu întreaga goană a stelelor şi a lumilor printre care se depănase întreaga ei copilărie. El o sărută pe umărul care roşea atât de uşor, şi Lu se ghemui mică la pieptul lui. După o clipă, Ols simţi pe piept ceva umed, dar ea îl strânse febril în braţe şi murmură :

— Plâng, lasă-mă să plâng, nu pleca, dinosaurule !

CAPITOLUL XXVI

Într-un avânt unic, miliarde de oameni răspunseră la chemarea de a locui prima planetă care avea să se deplaseze în spaţiu, în locul vechilor rachete. Proporţiile planetei, asemănătoare cu cele ale Pământului, şi cifra de 2,7 miliarde de locuitori erau simbolic alese. În anul I al erei noastre, când fusese lansat primul satelit artificial, atâta număra populaţia globului pământesc.

Până în anul 41 043, până la planeta-exploratoare, Omenirea alcătuise un singur trunchi, cel care se trăgea de pe Pământ: oricât de îndepărtate erau noile planete, ele făceau parte din acelaşi complex de sisteme ca şi Pământul.

Acum însă, cei 2,7 miliarde de oameni — locuitorii noii planete — aveau să sădească în nemărginirea galaxiilor un nou arbore omenesc, pornind de la sâmburele noului Pământ, aveau să caute viaţa, dacă ea exista, şi stabilirea unei legături fireşti cu arborele principal, dacă va fi posibil.

Puntea de comandă a cosmoplanetei era situată în vârful unui munte înalt, pe care şedea Ols. Pe baza cererii sale fusese ales comandant al nesfârşitei expediţii, pentru că avea cunoştinţe neobişnuit de întinse şi mai ales pentru că, în câţiva ani de administrare a Pământului, ajunsese să cunoască vechea planetă ca nimeni altul. Pământ II, adaptat într-un timp record, era o reproducere fidelă a Pământului I, cu monumentele sale şi cu o bună parte a geografiei sale. Pe noua planetă se aflau şi câţiva dintre pasagerii fostei „Arce a lui Noe", iar la muzeul planetei se afla şi o copie fidelă a Arcei.

Pentru Ols, nesfârşita expediţie nu însemna numai sădirea unui nou arbore uman sau căutarea vieţii în univers. El visa să învingă timpul, astfel încât întreg trecutul, tot ceea ce însemna ani de diferenţă între el şi fiinţa iubită, să-şi piardă valoarea şi să pălească în faţa iubirii aşa cum păleşte scânteia licuriciului în faţa dimineţii.

— Nu se poate, nu se poate !... repeta mereu

Lu, aşezată lângă el într-un hamac făcut dintr-o mare petală de trandafir albastru, pe puntea de comandă a planetei. Puntea se afla lângă un platou uriaş, unul dintre capetele marelui telescop şi microscop curb care străbătea prin antipozi întreaga planetă. Nu se poate, spunea ea încet, privind către Ols. Poate că diferenţa de timp între noi şi restul omenirii mă va face să câştig câteva zeci sau sute de ani. Dar la fiecare sută de ani câştigată de mine, tu vei câştiga mii, şi diferenţa dintre noi va rămâne aceeaşi. Dar e bine şi aşa, îmi va ajunge o viaţă de iubire... Să-mi găseşti la bătrâneţe un soţ în vârstă şi o pereche de cârje... dar e bine şi aşa...

— Vom vedea ! repeta Ols încăpăţânat, şi în faţa ochilor îi juca trupul gol şi încordat care ţâşnise peste zeci de mii de ani, prin „Arca lui Noe“, ca să-l întâlnească pe el şi iubirea lui nesfârşită.

Conştiinţa scurtimii vieţii umplea iubirea ei cu o intensitate pe care Ols n-o putuse bănui niciodată şi nici n-o văzuse la oamenii epocii sale. Îşi dădeau seama de sfidarea pe care o reprezintă pentru timp şi natură dragostea unor oameni atât de diferiţi; şi în această sfidare pe care o proclama iubirea lor, ei simţeau că trăieşte însăşi specia omenească, străvechea spiţă care învinsese

atâtea, supravieţuise după atâtea şi refuza să se stingă vreodată.

Pentru alte femei, care aveau de trăit 400 de ani, un an, doi de despărţire însemna o greutate, nu însă şi o nenorocire... Lu însă trăia cu o intensitate supremă, din clipe făcea secole, iar dragostea lor evoca măreţe dezlănţuiri cosmice.

O umbră ameninţătoare planase peste această iubire : gândul. Într-adevăr, nu se descoperiseră până atunci decât câteva perechi de oameni pe care intensitatea sentimentelor îi putea ajuta să comunice direct prin undele cerebrale. Experienţele lui Mils cereau ca aceste perechi să fie despărţite — o parte rămânând pe vechiul teritoriu al omenirii, o parte pe Pământ II. Numai astfel viteza şi rezistenţa gândului urma să poată străpunge distanţele intragalactice, care făceau ca lumina însăşi să aibă nevoie de milioane de ani pentru a le putea străbate. Numai prin gând exista o posibilitate ca noua şi vechea omenire să păstreze contactul una cu cealaltă : o posibilitate slabă, problematică şi ea, căci undele cerebrale aveau şi ele nevoie de timp ca să străbată spaţiul.

Ols nu putu să se împotrivească despărţirii. Ştia că şi alte perechi se despart, în acelaşi scop, şi nu putea da îndărăt de la acest sacrificiu necesar umanităţii. La zeci de probe se dovedi însă că Lu

nu poate prinde de la distanţă gândurile lui Ols, şi nici acesta pe ale ei. Să fi fost asta o reacţie inconştientă, prin care creierele lor îşi apărau iubirea ? Sau poate că zecile de mii de ani care îi despărţeau pe scara dezvoltării biologice, poate că aceşti ani aduseseră în creierul lui Ols schimbări care făceau imposibilă comunicarea cu un om de tip mai vechi ?

Oricum, păstrarea legăturii între cei doi arbori omeneşti era prea însemnată ca să nu se facă pentru ea toate sacrificiile cu putinţă : schimbul de informaţii rămăsese miezul însăşi al ciberneticii, în toate ramurile ei — de la informaţiile despre dezvoltarea tehnică a celor două umanităţi, până la ştiinţa de a cârmui şi conduce planeta explorator. Mils se despărţise de fratele său geamăn : amândoi aveau să lucreze în apă ionizată, legaţi prin mediul antigravitaţional. Putând comunica prin gând cu fratele său, Nils — omul care stătuse claustrat 190 de ani — se izola acum din nou de omenire. Dar se izola păşind în rândurile noii umanităţi de pe Planeta Pământ II. Alt preţios canal de informaţie era legătura mintală dintre Pit şi Lu ; deşi ultimele rămăşiţe ale dragostei cedaseră loc prieteniei, creierul lui Pit putea totuşi vorbi cu cel al lui Lu şi putea înregistra răspunsurile ei. Se vădea că în comunicările

intercerebrale, prietenia poate juca rolul unui generator de energie tot atât de puternic ca şi dragostea. Mai erau încă nouă asemenea perechi care puteau ţine legătura de la creier la creier ; opt perechi erau de îndrăgostiţi, din creierul cărora lipsa de contact fizic făcea să se şteargă cu iuţeală puterea de a crea senzaţii erotice de la depărtare; era un sacrificiu dureros, transformarea unei iubiri complete într-o dragoste platonică, cerebrală, probabil vremelnică — dar niciodată rasa omenească nu va putea cuceri ceva, fără sacrificii.

Mils şi cu Nils, fiecare pe planeta lui, lucrau însă neobosiţi pentru a crea noi legături între creieri: cele 11 canale existente erau prea puţine pentru cantitatea uriaşă de informaţii pe care o avea de schimbat omenirea. De altminteri, nevoile de odihnă, de iubire, de învăţat, făceau ca niciuna dintre cele 11 perechi, să nu poată fi în legătură permanentă ; 10—12 ore pe zi, fiecare era nevoit să-şi pună izolante ca să-l taie de mediul antigravitaţional prin care se propagau undele cerebrale ale partenerului său. Nevoia de a traduce în cuvinte articulate ceea ce comunica cu mare iuţeală creierul celălalt, ca şi faptul că informaţiile se făceau în ambele sensuri — de la Omenire la Pământ II, şi de la acesta la Omenire — restrângeau şi ele cantitatea de informaţie. Mai

ales că perechile creier comunicau în majoritate unilateral, într-o singură direcţie : un creier-emiţător şi unul receptor ; numai trei cupluri funcţionau şi activ şi pasiv, în ambele direcţii.

În timp ce Pământ II, înainte de lansare, gravita deocamdată pe orbita sa naturală, Ols, la coordonatorul de comandă, primea veşti despre cele 2,7 miliarde de membri ai echipajului planetei. Nici nu porniseră şi numărul lor se înmulţea, noi invenţii şi noi opere artistice erau înregistrate pe coordonatorul ştiinţific cu o iuţeală care părea delirantă. Omenirea, care de mult încetase să mai înainteze pe brânci, îi apărea acum sub forma unei explozii uriaşe care sondează rapid marginile tuturor lumilor ştiute şi care iluminează firide necunoscute unde există viaţă şi taine necesare pentru traiul, ştiinţa, arta, iubirea omenească ; o explozie care luminează poate chiar şi acolo unde se întinde imperiul negru al morţii prea timpurii, cea care pândea exemplarul de frumoasă umanitate de lângă el.

— Pornim ? îl întrebă pe Ols şeful de echipaj.

— Pornim ! spuse el. Lu, fii atentă. Pornim.

Dar Lu nu răspunse. Sufletul lui Ols îngheţă deodată.

— Lu, repetă el, te iubesc, pornim !

Dar Lu zăcea întinsă fără mişcare în hamacul

ei.

Ols, torturat de spectrul acelei iminente pieiri a fiinţei iutemuritoare de lângă el, se repezi s-o zgâlţâie, desperat.

În ultima clipă, cu mâinile lângă umerii ei, văzându-i chipul învăluit în raze, se opri. Oftând de uşurare, îşi amintise un lucru de care uita din când în când, mai ales în frigurile unui moment ca acesta, şi mai ales din cauza temerii negre care îi însoţea fericirea. Uitase că Lu, după o zi de muncă, obişnuieşte să doarmă.

Era ceva ciudat, ca în poveştile de pe vremuri. Pentru el — ca om al epocii fără de somn — era ceva unic, căci nu mulţi oameni puteau să vadă pe atunci respiraţia regulată şi faţa liniştită, cu pleoapele coborâte, a fiinţei iubite.

Deşi întreaga pornire era automată, şeful de echipaj, un tinerel de vreo 60 de ani, îmbrăcat într-un costum de raze argintii, îl mai întrebă o dată :

— Pornim ?

Întreba ca să i se audă vocea răsunând în întreaga Omenire pe care-o părăsea, pentru a o regăsi cine ştie când şi cum şi dacă şi prin a câta generaţie, dacă nu cumva o şi găsise în munca lui exaltată şi în viaţa fiinţelor dragi. Ştia că pornirea planetei lor nu va avea nimic spectaculos: o clipă, din cauza efortului energetic, luminile sorilor

artificiali şi ale tuturor planetelor vor păli, iar în clipa următoare, după un fulger de durere stârnit de câmpul magnetic în muşchii fiecăruia, Pământ II va porni lin, şi pasagerii lui nu vor observa nimic, decât că luminile Omenirii interplanetare se micşorează parcă. De aceea, comanda de plecare era singurul lucru spectaculos şi de altminteri simbolic, pornirea fiind determinată automat. Necăpătând răspuns şi trepidând în razele sale argintii, tânărul inginer întrebă din nou :

— Pornim ?

— Pornim ! spuse Ols.

— Direcţia ?

— Infinitul stâng ! comandă Ols.

Şi în vreme ce, din lumina clipindă şi apoi feerică a tuturor planetelor şi sorilor artificiali ai Galaxiei Umane, noua planetă se desprindea lin, luând viteză încetul cu încetul, Ols, „dinosaurul şi supraomul", după alt semn de rămas bun, se strecura pe puntea de comandă, purtând o ciudăţenie a zecilor de milenii trecute, un obiect care intriga milioane de colaboratori ai săi. Mergea spre hamacul în care, învăluită în costumul ei de unde, dormea Lu, şi ducea în mâini un vechi obiect dintr-un material numit mătase : o plapumă cu care iubitei sale, ca o prejudecată, îi mai place încă să se învelească, atunci când doarme.

ÎNCHEIERE

M-am îngrozit, pur şi simplu m-am îngrozit când am văzut ce s-a întâmplat!

Îmi cer scuze pentru romanul acesta absurd şi mă grăbesc să-l iau îndărăt — în caz că a ajuns cumva în mâinile voastre.

Ca oameni din preajma anului 50 000, v-aţi dat desigur seama de accidentul întâmplat, dar, ca să am conştiinţa liniştită, vă voi da pe scurt explicaţiile mele, oricât de inutile ar fi.

Fireşte, aţi ghicit că numai cuvântul introductiv şi câteva pasaje îmi aparţin mie. Restul l-a scris debutanta asta mărginită de lângă mine, copiindu-mi în mod stângaci stilul, şi iată cum :

Sunt de meseria mea instalator de planete. Literatura e pentru mine o distracţie şi o pasiune pentru care nu-mi rămâne prea mult timp şi nici forţă. Eram în localul meu din Capitala spaţiului 8 şi aşteptam dispoziţii noi pentru mutarea unei planete nenorocite şi vechi, asupra căreia consiliul nostru întârzia să ia vreo hotărâre. Ca să-mi treacă vremea m-am gândit să scriu o poveste pentru cei 854 de strănepoţi ai mei. Se ştie că pentru copiii mai mici de cinci ani e bine să descrii întâmplări petrecute cu zeci de mii de ani în urmă, fiind întâmplări mai simple, mai apropiate de

înţelegerea lor.

Am însă prostul obicei de a nu scrie în ordine cronologică : scriu o bucăţică de la sfârşit; una de la mijloc, una de la început, cum îmi vine, cum se nimereşte. Abia apucasem să scriu câte ceva, să schiţez planul lucrării şi să las locuri goale pentru a descrie diferite procese tehnice arhaice pe care nu le cunoşteam pe dinafară, că a şi venit dispoziţia de mutare a planetei. Cum era şi firesc, m-am repezit imediat să execut planul. Cuvântul introductiv, planul, pasajele scrise, nu le-am mai luat cu mine. N-am lipsit mai mult de câteva ore ; când m-am întors, romanul era gata făcut şi, spre stupefacţia mea, gata difuzat în tot spaţiul 8 al Omenirii!

Sunt dezolat şi îmi cer scuze. Plecând în grabă, am lăsat paginile scrise pe o maşină coordonatoare şi ea a făcut restul.E o maşină cu care m-am amuzat adesea, dându-i teme literare spre rezolvare. E însă foarte mărginită, tocită groaznic la alte treburi şi desigur — dacă aţi avut răbdare să citiţi câte ceva din povestirea de faţă — aţi fost izbiţi de faptul că majoritatea numelor ilustre citate aci aparţin erei vechi. Sunt dinainte de anul 1958 (după stilul vechi). La fel, majoritatea comparaţiilor şi a figurilor de stil, ca şi compoziţia, nu depăşesc nici măcar anul 2 000 al erei vechi ! Lucru

explicabil prin faptul că maşina se specializase în trecutul îndepărtat: o bună parte a cunoştinţelor acumulate de ea se învârt în jurul acelei perioade. Nu mai vorbim de grozăviile tehnice şi de toate aberaţiile pe care ţi le înşiră cu aerul cel mai grav din lume ! V-aţi tăvălit de râs, desigur, citind explicaţiile grosolane şi naive asupra vitezei luminii, gândului fără exprimare sonoră şi toate celelalte. Tocmai astea sunt pasajele pe care voiam să le scriu la urmă, după o documentaţie ştiinţifică mai serioasă — şi poftim ! Chiar şi în domeniul ei limitat, maşina are lacune serioase. Într-adevăr, trebuie să fii maşină ca să ignori în aşa hal relaţiile între oameni şi tot ce se referă la anul 41 042 ! De pildă, sunt sigur că aţi fost izbiţi de felul candid în care mărturiseşte a nu înţelege de ce savanţii care sar din baie obişnuiesc să strige „Evrika". Şi când te gândeşti că toate aceste lacune, contraziceri grosolane, greşeli şi naivităţi ale maşinii cibernetice sunt puse sub semnătura mea, un cinstit şi modest instalator de planete !

Dar cel mai neplăcut m-a impresionat caracterul prăfuit al acestui aşa-zis ,,roman“. Face o filosofie ieftină despre omenire şi până la urmă rezolvă totul printr-o banală povestire de dragoste ! E explicabil, căci maşina a fost hrănită numai cu literatura a vreo 20 de secole vechi, dar

şi aceea incomplet şi prost asimilată, după cum v-aţi putut da seama. Combină situaţiile după modelul vechii literaturi, dar le cam lungeşte, inventează unele caractere simpatice, dar le explică prea mult, ca şi când copiii de cinci ani n-ar putea înţelege oricum mobilurile personajelor !

Acum însă, pozna a făcut-o, şi nu-mi mai rămâne decât să retrag romanul din circuitul planetar. Dacă întâlniţi cumva vreo copie, vă rog s-o distrugeţi imediat. Nu cumva să scoateţi vreo nouă ediţie. Povestirea o s-o dau tot maşinii ăsteia ca s-o transpună în versuri — poate că iese ceva mai de soi.

În orice caz, îmi dă de gândit zelul cu care — fiind uitată cu contactul deschis — s-a grăbit să scrie un întreg roman pe baza unei simple ciorne. Asta arată că totuşi această rablă desuetă are unele înclinaţii literare, în ciuda faptului că o pun mereu la corvezi fără legătură cu arta. Poate că, vârând în ea încă vreo câteva zeci de secole de literatură, şi încetând s-o mai înham la alte treburi, voi reuşi s-o fac până la urmă să poată scoate câte o povestire bunicică, pentru copiii mici de tot. Fireşte, niciodată n-o să poată să ajungă la subtilităţile artistice ale unui scriitor viu. Totuşi, e păcat s-o arunc : în vreo 500 de ani, dacă o dau pe mâna strănepoţilor mei şi dacă o s-o pun la curent

cu ce se întâmplă pe lumea asta a noastră, poate c-o să iasă din ea o jucărie literară interesantă.

Bucureşti, 1958

CUPRINS :

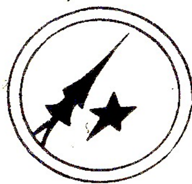
EDITURA TINERETULUI

„Succesul cunoscut în ţară şi în străinătate de roman dovedeşte din plin valoarea acestei cărţi scrisă cu fantezie, curaj, pricepere ştiinţifică îmbinată cu romantism, cu umor şi patos autentic al cunoaşterii . . . “

MIHU DRAGOMIR
„Luceafărul“

„ . . . nu e numai un romancier de talent, care ştie să ne ţină încordaţi printr-o naraţiune bogată în surprize, dovedind o imaginaţie de o rară amploare . . . dar el e şi un filozof şi un moralist, care foloseşte cu multă ingeniozitate concepţia sa marxistă, zugrăvind în culori puternice o lume comunistă a anului 41 042 . . .”

CHARLES DOBZYNSKI
„Les lettres françaises“

Lei 3,85